

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:

Egész évre 14 frt., fél évre 7 frt., negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.

Egyes szám ára helyben 4 kr., vidéken 6 kr.

Főszerkesztő

MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

VIII. kerület, József-körút 65. szám

Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnepnap után is

II. év.

Budapest, 1898, kedd, május 24-én.

143. szám.

A dualizmus egyszeregye.

Sok mindent megvilágít az osztrák delegáció mai ülése. Olyan lesz mindenfelé a hatása ennek a mai osztrák tárgyalásnak, mint amikor azon csodálkozik az ember, hogyan követhet el ilyen olyan durva hibát a logaritmikus körül a matematika tanára, s azután az derül ki, hogy a professzor ur nem tudja az egyszeregyét. Hát persze, hogy akkor egyre botlik a felsőbb matézis terén.

Az osztrák delegáció a mai napon ünnepélyes vallomást tett arról, hogy az osztrákoknak fogalmuk sincs még ma sem a kiegyezés, a dualizmus egyszeregyéről.

Szent Isten, mi mindenről beszéltek ma ezek az urak azon a czimen, hogy a külügyi költségvetést, a monarchia külügyeit tárgyalják. Beszéltek a németek elnyomatásáról, a csehek jogairól, trieszti vasutakról, Triesztnak Béccsel való összeköttetéséről, adókról, az osztrák iparosokra a szociális törvényhozás által rótt terhekről. Nyilatkoztak a kiegyezés esélyeiről, az önálló vámterület következményeiről. Bele akartak avatkozni a magyarországi román-kérdésbe. Sőt még a külügyekről is ejtettek egy-két szót.

És mintha attól tartottak volna, hogy mindebből még nem lehet egész alaposan következtetést vonni az osztrák dualisztikus politikai érettségre: felállott Chiari ur és a német néppárt nevében kijelentette, hogy ők megszavaznak a hadseregnek mindent, mert ők a hadse-

regben látják a centralizáló ó-osztrák állameszme utolsó megtestesítőjét.

Csudálatos dolog, vajjon hol éltek ezek az emberek hatvanhét óta, hogy harmincz év alatt nem tudták megtanulni a közös ügyek fogalmát, a delegáció rendeltetését és azt, hogy az ó-osztrák centralizáló állameszmék réges-régen meghaltak, sőt el is vannak temetve Königratz alatt.

Amikor mintha ingadozni kezdenének a dualizmus oszlopai, amikor maguk az osztrákok is attól remegnek, hogy a nagy változás épen nem az ó-osztrák ideák felé fog bekövetkezni: akkor előáll a dualizmusnak legtipikusabb tényezője és bizonyítványt ad arról, hogy Ausztriában a dualizmus egy csöppet sem ment még át a politikai koponyákat tápláló vérbe, ott még kísértenek az októberi diploma előtti eszmék és orgiákat ül a politikai tájékozatlanság, amely saját hazájának közjogát nem ismeri, de azért bölcs tanácsokat akar osztogatni — nekünk.

Külpolitikát tessék csinálni, osztrák delegátus urak, ha Goluchowski költségvetését tárgyalják. De Ausztria belső dolgai vajjon mit keresnek a közös ügyek osztrák palotájában? Sőt mit keres ott a gazdasági kiegyezés kérdése? Az osztrák kiegyezési törvény — ha még oly hiányos is — mégis megteszi a különbséget a gazdasági kiegyezés és a közös ügyek között ép úgy, mint az 1867: XII. törvényezik. Miért nem olvassák el leg-

alább az osztrák törvényt? Vagy ha elolvasták, miért nem akarják szántszándékkal megérteni?

Most már tudjuk, miért akarnak Magyarországot tenni felelőssé a kiegyezés meghiusulásaért; miért keresnek tudja Isten miféle politikai célzatokat a mögött, ha Magyarország — látván, hogy az osztrákok erőszakolják a vámszövetség szétszakítását — előkészületeket is tesz arra az esetre, ha bekövetkeznék az önállóság; most már értjük, mikép támadhatnak odaát olyan kívánságok, hogy majdan a kereskedelmi szerződések megújításánál csak az ipari érdekeket vegyék számításba.

Az osztrákok egyszerűen nem tudják a dualisztikus egyszeregyet s aztán nagyot bánulnak ha az ő következtetések, melyek ezen a tudatlanságon sarkallanak, nem vágnak össze a magyar eredményekkel, melyeknek a hatvanhét ismerete és józan megítélése szolgáltatja alapját.

Ennek pedig fölöttébb szomorúak a következményei. Ha az osztrákok Ausztriát látják a delegációban és csak mellékesen szavazzák meg ugyanott a közös ügyek költségeit is, vajjon hol lesz akkor a közös ügyek fóruma? Mert Magyarországnak a maga ügyei számára tökéletesen elegendő a magyar országgyűlés; mi sohasem fogjuk megengedni, hogy a delegáció — habár határozatok hozatala nélkül is — túllépje a közös ügyek keretét és a magyar állam szuverenitását

A trónörökös.

Budáról jövet a sikkónál végződik az a tájék, ahol még tudnak valamit a genealogiáról; emidőbb egy lapos nagy város nyújtózkodik, melynek közönsége olvas mindenfelét, csak épen a góthai almanachot meg az udvari sematizmust nem forgatja. Még odaát a hegyen s annak nyugati lejtőjén, a mesebeli Lógody-utczában, avagy a hun vezér nevével elnevezett költői, de poros uton otthon vannak némely ilyen szakismeretek s ezt természetesen az udvar közönsége teszi. A Krisztinaváros és a vár az ismeretek terén határozottan aulikus. Ideát ellenben a modern pesti ember már erősen encyclopädikus képzettségű és nem él olyan fényes környezetben, mely a genealogiára és az udvari stábok szervezetére, vagyis a tudás egy határozott alfajára tenné figyelmessé. Minélfogva ama bizonyos legöregebb józsefvárosi emberek mellett gyakori típus Pesten az a középkori belvárosi férfi is, aki az udvari kocsisok ezüstpaszmántos kalapjáról nem tudja leolvasni azt, a mit a szakember már messziről meglát: hogy tudniillik van-e a hintóban főherceg vagy sem. Sőt még tovább, igen nagy az ignoransoknak az a tömege is, mely megpillantván a főherceget, csak abban van, hogy most egy igen fiatal generálist látott. Ez a járatlanság valóban megvan és azt bizonyítja, amit ugyis tudunk: hogy Budapesten csak vendég az udvar. A budapesti ember ennélfogva, a sikkón innen levő, nem ismeri a főhercegeket.

De mi ez most egy néhány napja? ... A genealogia és az ő mellékudományai hír-

telen elterjedtek az egész eleven nagy városban, a sikkó mint határkö ledől és az Ándrássy-uton is, a Dorottya-utczán is, a ligetben is nagy tisztelettel bókol a közönség egy rózsás arcú sötétszőke altábornagynak, akiben most már fölismernék a főherceget akkor is, ha nem robogna pompás udvari fogatokban s akinek délczeg alakján meglátzanék a nagy katoná akkor is, ha nem ülne mellette egy füzöldkabátos, skarlátpiros-galléros szárnysegéd, jelezvén azt, hogy ez a főherceg a katonai ranglétrán már ott van, ahol szárnysegéd dukál a generálisnak.

Feren cz Ferdinand főherceg ez a fiatal generális, akit sietett megismerni a főváros népe. Mert, mint mondatott, nagy az ő katonai hatalma is; a többi főhercegeknek csak főudvarmester, szolgálattelvő kamarás, esetleg személyes segédtsízt a kísérete és Ferencz Ferdinand az egyetlen főherceg, aki a szárnysegéd tartás jogát is gyakorolja, mint a királyon kívül csak a hadügyminiszter és a három hadseregfelügyelő. Tehát nagy az ő katonai rangja, de ez a bókoló nagy város, a Rudolf trónörökös halála óta régi kereső uton van; keresi a magyar trónnak jövőre örökösét, a királyi vérből való várományost, akit szeretettel és hódolattal ölelhessen a szívére, mint a régit, kit a „magyar királyfi“-nak nevezett kéresetlen magyar őszinteséggel. A hódolat ezé az új királyfié, a megtalálté, nem a nagy katonáé. Mert, hogy most már csakugyan ő a királyfi, az meglátják e vállas fejedelemi alakon. Elpusztult a rém, amelyről esztendőig aggodalommal olvastunk, Ferencz Ferdinand virul és egészséges. Az orvosok

is ezt mondják, de mi látjuk is ezt és a trónörökös mosolygásán látszik hogy ő érzi is ezt. A katarrhus eloson mint egy megvert, gonosz fojtogató angyal. „Még sem tudtam egy királyt, egy egész nemzetet megijeszteni végig“, dörögögi ügyefogyottan.

Ő a mi királyfink, Ferencz Ferdinand. Akit nem neveltek ugyan kiskorától fogva annak, de aki kilencz év óta ifju férfikorában könnyen kinevelte magát annak. Mert egy magyar királyi herceg, egy osztrák főherceg, hála Istennek, mindig olyan alapon és olyan nagy koncepczió szerint nevelkedik, hogy a meglevő épület bármely irányban betetőzhető. Ferencz Ferdinand pláne olyan családi meleget élvezett, oly fenkölt gondolkodású szülők szárnya alatt nőt nagyra, hogy egy jövőre királynak sem kívánhatni annál különb és méltóbb környezetet.

Ez a család két éve, hogy árva, mert elvesztette fejét, Károly Lajos főherceget. Addig mindig csak boldog nyugalmat és muló bánatot ismert, azt a sötét napot kivéve, midőn Ferencz Ferdinand főherceg elvesztette édes anyját.

Mikor 1863-ban Ferencz Ferdinand főherceg, atyja Károly Lajos második házasságából megszületett, akkor a főhercegi család még Grácban lakott. Csak azután vette meg a főherceg Szász-Koburg Lipót hercegtől annak Favoriten-strassei palotáját, melyet aztán stilszerűen átalakított. Még azon nap megtörtént a keresztelő is Ferencz Károly, a boldog nagyatya, Ferdinand Miksa, a későbbi mexikói császár, Lajos Viktor és Henrik főhercegek

érintse. Ha az osztrákok a belső osztrák bajok orvosául reklamálják a külügy-minisztert — ami szintén megtörtént ma — akkor ugyanaz az ur az osztrák-magyar monarchia külügyeit nem intézheti, mert mi a magunk külügyeit osztrák miniszterre soha rá nem bízhatjuk. Miért akarják Kállay tuskés lejtőjére csábitani Goluchowski Agenort? Csak nem akar ez az édesgetés annyit jelenteni, hogy: „Jöjj, avatkozz belé a mi belső ügyeinkbe, akkor aztán már a következetességnél fogva is, jogod lesz arra hogy Magyarország belső ügyeibe is beleszólhass?” Nem tartanak attól, hogy egy szép napon Magyarország egészen átengedi nekik a delegációt is, meg a közös külügyminisztert is és megkívánja a próbáját annak, vajjon milyen is lehet az, ha nincs delegáció, ha nincs közös kormány?

Bizony sokkal komolyabb idöket élünk, mint hogy politikusok megengedhetnék maguknak a politikai fogalmak összezavarásának szeszélyét. Az osztrák chaos nem oly kecségető, hogy kívánatos lehetne annak a dualisztikus intézmények terére való átültetése. Magyarországnak sokszorosan kell tiltakoznia minden ilyen zavar ellen, akár szándékos, akár nem.

Azért kellett az osztrák delegáció mai ülésével foglalkoznunk, nehogy annak tárgyalása valamikor praejudiciumnak tekintessék. És rá kellett mutatni ez ülés fonákaira azért is, hogy lássék, mennyire nyomatékos dolog, ha bennünket oktatnak a dualizmus parancsaira, a monarchia iránt való köteleességekre azok, akik így tudják, így alkalmazzák a dualizmus egyszeregyét.

A magyar lithurgia ügye.

(Eredeti tudósítás.)

A magyar lithurgiáról, mely a legközelebbi napokban újra nagyon aktuális lesz, már nem egy értesülés volt a sajtóban, de az egész kérdés képe még nem domborított ki teljesen és világosan.

Több mint száz éve annak, hogy buzgó orosz hitü, de magyar érzésü papok megcsinálták s használni kezdték a magyar lithurgiát. Lassan, nagyon lassan terjedett, a hajdúság közül kiindulva, de mégis inkább előbbre ment, mintsem tért vesztett volna. Buzgó hazafiak mindig akadtak, akik ezt a tüzet szították a nemzeti oltáron.

1868-ban minden magyar dolog komoly föllendülésével már annyira erősödött a magyar érzés, hogy a magyar lithurgia hívei, akik el vannak szórva különböző egyházmegyében (de a zöm természetesen Hajdumegyében és Szathmárban van a munkácsi püspökség alatt) külön magyar püspökséget kívántak maguknak, amely alá tartozzanak az összes magyar lithurgiások, kikből még a Székelyföldön is van egy pár falu.

Eötvös kitért a kívánságuk előtt. De el nem oltotta aspirációikat s különösen Hajdudorog jó magyarjai csak váltig nem tették le a lógót s viszik még ma is. Sőt nem kételkedünk abban sem, hogy ha megállnak mellette, diadalra segítük.

Most Bánffy, illetve Wlassics alatt még vehemensebben lépett ki a soha el nem alvó vágy s újra a magyar püspökséget kívánták. Báró Bánffy azonban nem pártolta ezt. És helyes is. Bánffy indoka az, hogy minek kiszakítani külön egy megyébe a magyar lithurgiájú híveket és aztán hagyni a többieket. Mikor ezek missiót teljesítenek a nem magyar lithurgiájú hívek közt mint a jó kovász. Az eszes államférfi számot vetett azzal

a körülménnyel, hogy folyton szaporodnak a magyarokhoz szakadók. Ha fogynának, bizonynyal kívánságuk mellé áll Bánffy. Mi legálább így kommentáljuk Bánffy álláspontját — aki azonban egyébként híve és támogatója a magyar lithurgiának.

Fireczák Gyula a munkácsi püspök derék ember, jó magyar ember, de végre is nem forradalmárnak született. Respektálója nemcsak a római pápának, hanem mindenféle hatalmának. Ő e kérdésben nagyon is circumspectus volt. Az ő határozottabb föllépése a lithurgia kérdésben sokkal előbbre vitte volna Rómában az ügyet — ahol nemcsak a magyar püspökségről nem akarnak hallani semmit, hanem a magyar lithurgia ellen is, mely pedig már százados gyakorlaton alapszik, rossz szél fúj.

A görög-katolikusok abban, hogy a Vatikánban az ó-szláv lithurgiához még mindig szívós ragaszkodás mutatkozik, Schlauch Lőrincz bibornok és Steiner Fülöp püspök befolyását okolják.

Schlauch Lőrincz állítólag azért ellenzi a magyar lithurgiát, mert ha a görög-katolikusoknál a magyar nyelv hozatik be oltári nyelvvül, félni lehet, hogy erre a római katolikusok táborában is vérszemet kapnak a legmagyarabb helyeken a latin oltári nyelv elhagyására.

Steiner püspök ellenben egyszerűen azért ellenzi, mert Steiner püspök elvből ellenez minden dolgot, ami a magyarság erősödésére szolgál.

A lithurgia-kérdésben s két egyházfő zavarta Rómában a vizet.

Csudálkozni kell különösen Schlauchon, aki nemcsak egyszerű bibornok, hanem egyike a legkiválóbb szellemeknek Magyarországon (Steinernél ez csak természetes); e két egyházfőn kívül erősen komplikálta a kérdést a hajdudorogi és a budapesti bizottság közötti konfliktus. A hajdudorogiak ugyanis nem

jelenlétében; a keresztapa a gyermek nagyatyja lett.

Tizenhárom éves volt aztán az ujszülött, mikor 1876-ban megkapta örökség útján az estei hercegi czimet és uradalmakat, melyeknek jövedelmezőségéről mesés hírek keringenek, amelyeket azonban nagyon meggyöngít Károly Lajos főhercegnek egy akkori nyilatkozata, mely így szól: „Ferencz fiam ép most nagy örökséghez jutott ugyan, de a birtokok közt sok olyan van, mely nemcsak semmit nem hoz, de örülni lehet, ha annyit hajtának, amiből a munkásokat ki fizetheti”.

A szerető apa buzgó és elfogulatlan vezetése mellett szépen serdültek a fenséges gyermekek, akiknek az egészségére való tekintet mindig nagy szerepet játszott a főhercegi udvar tartózkodási helye megválasztásánál is. Idegenekkel szemben a főherceg gyakran valóságos apai büszkeséggel szölt gyermekei egészséges fejlődéséről. Edző séták, fárasztó kirándulások nem egyszer szerepeltek a napi programban s az elhunyt főhercegnek gyermekeivel együtt kedves szórakozása volt a hegymászás is.

Károly Lajos főherceg gondoskodásának azonban kiváló tárgya volt gyermekei szellemi nevelése is. Testi épségük mellett lelki fejlődésük fölött is éber figyelemmel örködött s különös súlyt fektetett az irodalomra. Határozott óhajta volt, hogy gyermekei a dráma irodalom remekeit ne csak hangos olvasásban és egyes részek könyv nélkül való betanulásból ismerjék, de lehetőleg a Burg-színház előadásából is.

Károly Lajos főherceg továbbá wertholzi kastélyában pompás kis házi színházat építtetett, melyet szükség esetén a kastély csarnokában kényelmesen föl lehetett állítani. Ezen a kis színpadon nem egyszer rögtönöztek műkedvelői

előadásokat Ferencz Ferdinand és testvérei. Előképeket és anagrammákat is előadtak. Így egyszer Mária Terézia főhercegnő nevű-ünnepén ezt a betűrejtvényt ábrázolták a gyermekek: „Mária Terézia”. Majd tableaux-kat adta elő Defregger képei után. Az „Ave Mária”-nál nádasok közt csónak látszott, melynek egyik végében Anunziata főhercegnő ült kapuczinus-ruhában, olvasót forgatva, a másikban Mária Josefa fiatal parasztlány kormányozott, Ferencz Ferdinand főherceg pedig a közepén evezett. A „Virágok hódolata” című képen a főhercegi gyermekek mint tavaszi virágok hódoltak atyjuknak névnapja alkalmából. Az akkor még csak 12 éves Ferencz Ferdinand mint sarkantysvirág mondta el üdvözlését; a hét éves Ferdinand Károly gyöpárt, Ottó főherceg gentianumot ábrázolt.

E kedves szórakozásokat folytatták később Kis-Tapolcsánban is, melyet a főherceg tudvalevőleg a Keglevichektől vásárolt meg. Sörre kerültek színe a „Legjobb az egyenes út.” „Ő nem féltékeny” stb. egyfelvonásos vigjátékok, ezekben azonban már Ottó és Ferencz Ferdinand nem vettek részt, átengedték a tért fiatalabb öcsésüknek s nővéreiknek.

A magyar nyelven való társalgás folytonos gyakorlása végett a főhercegi családnál Dezső felolvasó és Csik Endre kapuczinus voltak alkalmazva. Ugyancsak Tapolcsányban Károly Lajos főherceg egy magaslaton egy voraribergi parasztházat állíttatott fel, melyet az 1873-diki kiállításán vett meg azért, hogy ebben a gyermekek időnkint cselédség nélkül tartózkodhassanak s szokjanak hozzá, hogy maguk segítsenek magokon.

Bécsben az udvar karácsonyi ünnepeinek is igazi családias központja Károly Lajos főherceg háztartása volt. De különösen szép és

belső családi ünneppé alakult az 1892-ben az utolsó karácsonyon, melyet a württembergi hercegnőhöz nőül menendő Margit Zsófia főhercegnő az atyai hajlékban töltött. Az uralkodó-család tagjai megállapodtak abban, hogy ajándékaikat akként választják meg, hogy azok összeállítva egy egészet alkossanak. Minden egyes ajándéktárgy értékes gyémánt és rubin-ékszer volt. Ő felsége a diadémot adta hozzá. Albrecht főherceg a nyakbavalót, a vőlegény egy mell-bouquet-t, a vőlegény anyja és mások más ékszereket. A szent estét diner-vel kezdték, melyen számos poharat kocczintottak nemcsak a mátkapár egészségére, de a távol oceánon világ körüli útján levő Ferencz Ferdinandra is.

Amint a gyermekek megváltak egymástól a szülei háztól, a szülők szeretete és gondja mindenüvé elkísérte őket s támogatólag állt oldaluk mellett életük minden fontosabb lépésénél. Így akkor is, mikor Ferencz Ferdinand hosszú földkörüli útjára elindult. Övéi Triesztig kísérték el s ott vettek tőle érzékeny búcsút. A főherceg elindulása előtt az utolsó órákat is szülei vel s testvéreivel töltötte. Viszont ő is szeretettel emlékezett meg a távolban is elhagyott övéiről, tanúja az a leírás, melyet utinaplójában e karácsony- és Sylveszter-estély megüléséről nyújt az „Elisabeth” fedélzete, exotikus égi tájék alatt.

E hájos családi környezetben növekedett fel az új királyi, aki az élet komoly feladatai közül a legkomolyabbra van szánva: az uralkodásra. Mikor most köztünk jár-kei és egészen pontosan megismerni készül bennünket, bizonyosan meggyőződik majd arról, hogy ezért a nemzetért érdemes vállalkozni a nagy feladatra. Mert ha gyöngék vagyunk is a genealogiában, a királyhűségben azért erősek vagyunk régen. Qu.

akarnak tágitani a külföldi magyar püspökséget, a budapestiek ellenben megelégszenek a magyar liturgiával és a naptár-egyesítéssel.

Eleinte nagyok voltak az ellentétek, de a legutóbbi időkben sikerült egy kompromisszum, mely összehozta a két bizottságot, úgy, hogy a püspökség kérdése egyelőre nem bolygattatik. A két bizottság egy országos bizottsággá alakult és a legközelebbi napokban Budapesten fog összegyűlni. Ugy értesülünk, hogy Szabó Jenő főrendiházi tag egy igen becses és érdekes elaborátumot fog a bizottság elé terjeszteni.

Minden jó magyar ember érdeklődéssel tekint a lelkes kis csoportra és munkájára, mely immár talán az utolsó küzdelme a magyaroknak az utolsó szigeten, saját hazájukban a saját nyelvük használatáért.

POLITIKAI HIREK.

A képviselőháznak délelőtt tíz órákor ülése van.

A kvóta-tárgyalások. A magyar kvótaküldöttség ma este ülést tartott, melyen hitelesítették az osztrák küldöttséghez intézendő üzenetet. Széll Kálmán elnököt megbízták, hogy lépjen érintkezésbe az osztrák kvótaküldöttség elnökségével a tervbe vett szóbeli tárgyalások további módzatainak megállapítása végett. A magyar küldöttség június tizedikén megy Bécsbe és e napon délután öt órákor ülést tart, amelyen határozatot fog hozni további eljárása iránt. Az osztrák küldöttséggel körülbelül június tizenegyedikén és tizenkettedikén fognak tárgyalni. A ma hitelesített üzenetet a legközelebbi napokban Bécsben és Budapesten egyidejűleg közzéteszik.

Kiegyezési kitüntetések. A hivatalos lap nyomán megirtuk, hogy a király a kereskedelmi és pénzügyi miniszterium több hivatalnokát kitüntette. A legfelsőbb kézírás, mint értesülünk, némi feltűnést keltett. Mert míg a kereskedelmi miniszterium hivatalnokai olyan czímen kapták a kitüntetést, hogy a kiegyezési tárgyalások körül szereztek érdemeket, addig a pénzügyminiszterium kitüntetett hivatalnokainál erről nincsen szó. Ez magában még nem volna olyan feltűnő; de azzá teszi egy eddig ismeretlen körülmény. A kereskedelmi miniszteriumból ugyanis olyan hivatalnokok kaptak a kiegyezési tárgyalások körül szerzett érdemekért kitüntetést, akik a kiegyezési tárgyalásokban nem vettek részt. Viszont a pénzügyminiszterium kitüntetett hivatalnokai, akiknél ezekről az érdemekről nincsen emítés, megannyian részt vettek a kiegyezési tárgyalásokban.

Orosz szövetség Ausztria - Magyarországgal. Annak a jórészt politikai kacsának, hogy Ausztria-Magyarország és Oroszország között diplomáciai okiratban, azaz szerződésben határozták meg a hatalmi- és az érdek-köröket, még akad egy-egy medkésett viszhangja. Legutóbb a „Novosti” irt róla vezércikket. A czikk azon kezd, hogy napjainkban Ausztria-Magyarország és Oroszország között a nemzetközi viszony vitathatatlanul javul, az érdek-kapocs szorosabbá vált. A két hatalmasság együttes akarrattal, vállalva fáradozik azon, hogy a Balkánban a rendet és a nyugalmat föntartsák. E közös fáradozások elismerése azonban nem teszi azt, hogy szóba jött, vagy csak szóba is jöhetett volna a hatalmi- és az érdek-körökön való megosztozás. A Balkán nem Afrika, a balkán tartományok nem gyarmatok, hanem független államok. Bulgária status quo-ja a bizonyosság reá, hogy a balkán-ügyekben Ausztria-Magyarország és Oroszország, bár egyhangzóan járnak el, de egyszersmind függetlenül is egymástól. Ez a status quo fönmarad a jövőben is, föntartja Oroszország, amely a szóban forgó balkán államokat megteremtette.

amelynek a balkán államokra ezímen direkt és legitím befolyása van, amely befolyásról Oroszország senkinek a kedvéért le nem mond, mert lemondásával eszerben hagyná az igazi orosz érdekeket. Ezután arra hivatkozik a „Novosti”, hogy az orosz-osztrák-magyar szövetségről szóló, a „Frankfurter Zeitung” által világgá adott hírt Goluchowski kategorice megczáfolta s ezzel haszontalan aggodalmaskodásoktól mentette meg a hármasszövetség barátait. Ezzel körülbelül meg van állapítva, hogy a szövetség híre merő koholmány s ha való volna, Németország nem nézné oly nyugodtan és közömbösen egy őt közelről érdeklő kötés példátlanul durva megsértését. Arra a kérdésre, hogy ezt a koholmányt kinek volt érdekében világgá bocsátani? azzal válaszol a „Novosti”, hogy csak Angliának lehet érdeke megbontani a hármasszövetséget, még pedig azért, hogy maga szövethzessék Németországgal. Az idézett lap azzal végzi fejtegetését, hogy nem új dolog a most fölvetett angol törekvés, s hogy a Chamberlain beszédében nem egy argumentumot találhatni a maga állításának bizonyítására.

Kossuth gyalázói. Lepényi Miklós néppárti képviselő — amint már említettük — néplapja révén ingyen osztogatja a Zimándy-Zelenyák-féle Kossuth-gyalázó könyvet. A függetlenség- és 48-as párt ma este emiatt értekezletet tartott s kimondotta, hogy

„Ezen undok merénylet elkövetőit és mindazokat, kik velük szolidaritásban állanak, hazárulóknak s a nemzet gonosz rágalmazóinak nyilvánítja.”

Az értekezlet a további teendők végett bizottságot küldött ki, amelynek Eötvös Károly, Olay Lajos, Kubik Béla, Bay István és Rátay László képviselők a tagjai.

A néppárt is értekezletet tartott ma este ebben az ügyben s abban állapodott meg, hogy a Lepényi lapjában közzétett hirdetést, amely a szóban forgó könyvet ingyen ajánlhatja, határozottan rosszalja, helytelennek tartja ép úgy mint azt, hogy kegyeletet sértő irodalmi termékek bárki által és bárkinek ajándékba adassanak és hogy az a hirdetés a párt tudta és beleegyezése nélkül került ama lapba, amely egyébként nem is a párt organuma, hanem Lepényi Miklós országgyűlési képviselő magántulajdona, amelyben foglaltakért az országgyűlési néppárt semmiféle felelősséget sem nem vállalt, sem nem vállal. Nemkülönben és a legnagyobb megborítással utasítja vissza azt a gyanúsítást, mintha gróf Zichy Nándor volna az a főúri jötevő, akinek költségén a könyvet nyomatták és osztogatták, mert mint ő, mint a néppárt egyéb vezérő főúri teljesen távol állanak ez ügytől és helytelenítik a politikai harcnak ily modorban való viselését.

A kiegyezési javaslatok revíziója. A „Neue Freie Presse” legutóbbi estilapjában meg nem nevezett, de állítólag budapesti és pedig illetékes forrásból írja, hogy a kiegyezési javaslatok Budapesten lefolyt tárgyalásakor a javaslatok lényegét nem érintették s ezért alkalom sem volt arra, hogy fölvevessék, vagy visszautasítsák a revízió kérdését. A provizórium is csak úgy került szóba, hogy a magyar kormány most is csak azon az alapon óhajt tárgyalni, amely alapot a Gautschkabinethoz intézett jegyzékében világosan kifejtett.

Az önálló vánterület. Hajdu-Böszörményben tegnap népgyűlés volt. A vánterület önállóvá tételét sürgették. A népgyűlésen jelen voltak: Kossuth Ferencz, gróf Benyovszky Sándor, Lakatos Miklós, Marjay Péter, Papp Elek, Szinay Gyula országgyűlési képviselők is, akiket a vasutnál Somossy Béla polgármester vezetése alatt küldöttség és bandérium fogadott. A gyűlésen, amelyen a hajdunánásiak is nagy küldöttséggel voltak képviselve, Kossuthon és a többi országgyűlési képviselőn kívül Uronyi Péter függetlenségi pártelnök és ifjú Sövény Gábor beszéltek. A gyűlés kérvényt adhe a törvényhozáshoz az önálló vánterület végett. A népgyűlés

ntán a képviselők és a rendezők kocsikon Hatházára mentek, itt is az önálló vánterületet akarták nyilvánosan tárgyalni, azt azonban a hatóság nem engedte meg, mert nem jelentették be előre.

Gajári Ödön beszámolója. Gajári Ödön országgyűlési képviselő június 5-én tartja beszámolóját Csongrádon, ahova ekkor több képviselő is leutazik.

Vasuti engedélyek ügye. A képviselőház közlekedési bizottsága Lukács Béla elnöke alatt ma ülést tartott, melyen a kormány részéről báró Daniél kereskedelmi miniszter volt jelen. A bizottság tárgyalás alá vette és minden változtatás nélkül elfogadta a belisce-prandanovcei és ó-becse-ujvidék-titeli helyiérdekű vasutak engedélyezéséről szóló törvényjavaslatokat s tudomásul vette a kereskedelmi miniszternek a budapest-budafok-tétényi helyiérdekű vasut engedélyezéséről szóló jelentését. A bizottság megállapodásainak a házban való képviselésére Kovács Pál előadót bízták meg.

A bácsalmási mandátum. A bácsalmási választó-kerületben — mint levelezőnk táviratozza — Latinovits Géza, a szabadelvű párt jelöltje vasárnap kezdte meg a körutját a kerületben. Vasárnap Kunbaján, Álmoson, Mélykuton és Jankovácson mondotta el programbeszédét, melyet mindenütt nagy lelkesedéssel fogadtak. Ma hasonló lelkesedéssel fogadták a programbeszédét Bikityen, Császolyon és Szent-Ivánon.

A főrendiházról. A főrendiház közjogi, törvénykezési, pénzügyi, közgazdasági és közlekedési bizottsága május 27-én, pénteken délelőtt 11 órákor ülést tart. Tárgya: a gazdasági és ipari hitelszövetkezetekről szóló törvényjavaslat.

A delegációk.

Ma mind a két delegációnak, az osztráknak és a magyarnak — teljes ülése volt. A magyar delegáció a tengerészeti költségvetéssel foglalkozott. Az osztrák delegáció ma még a külügyi költségvetéssel sem végzett, noha délutáni négy óráig tárgyaltak.

Az ülésekről a következő részletes tudósításaink számolnak be:

Az osztrák delegáció.

(Teljes ülés.)

Az osztrák delegáció nem olyan könnyen végzett a költségvetésekkel, mint a magyar delegáció. Hosszu, élénk, sőt éles vitában bírálták az osztrák delegátusok a monarchia politikai helyzetét, de különös előszeretettel Ausztria helpolitikai viszonyairól és a kiegyezésről beszéltek. A legtöbb szónok, különösen Bielowlawek és Axmann erősen megtámadta Magyarországot „önöz politikája miatt” és azt bizonyították, hogy a kiegyezés érdekében Magyarországnak kell áldozatot hozni. Csupán Gomperz tartotta lehetetlennek a külön vánterület felállítását. Báró Wassilko szóba hozta a balázsfalvi román gyűlés betiltását is és kijelentette, hogy a magyar kormány nemzetiségi politikája ellentétben áll a külügyminiszter politikájával.

Holnap folytatják a költségvetés tárgyalását és a holnapi felszólalók között lesz Kramarz ifjúség, Madeyszky lengyel és Pergelt német haladó párti képviselő is, akiknek beszédeit nagy érdeklődéssel várják.

Az ülést délelőtt tíz órákor lovag Javorsky elnök nyitotta meg.

Jelen voltak: Goluchowski, Kriegerhammer, Kállay közös miniszterek, báró Spaun tengernagy.

Javorsky elnök bemutatja az iratokat. Dr. Schücker és társa interpellációt terjesztenek elő a külügyminiszterhez a Nobel gyárossal kötött szerződés dolgában.

Axmann és társai a „Deutsches Volksblatt”-nak egy cikke dolgában interpellálnak.

A külügyi költségvetés.

Dumba előadó elfogadásra ajánlja a külügyi költségvetést.

Bielowlawek azt mondja, hogy Bécsben nagy az izgatottság amiatt, hogy a delegáció a flottakérdésben nem viselkedett elég keményen, ellentétben a magyar delegációval. A bécsieknek ezuttal nincs igazuk. Az egoista magyarok a flottatervet, melyet az osztrákok sem akarnak, azért nem fogad-

ják el, mert nincs érdekükben. De a magyarok ne ringassék csalódásban magukat. Mi a harcot Magyarországgal kiméletlenül megkezdjük. Mi akarjuk a kiegyezést, de késhegyig menő harcot provokálunk, ha az osztrák Birodalmi fél érdekeit nem méltányolják kellőképpen. Ha az olyan kiegyezést, amilyen a mostani, nem lehetne parlamentáris uton megakadályozni, Ausztria egész népe egy emberként fölkelne ellene. A külügyminiszter kereskedelmi politikája iránt egyébként bizalommal viselkedik és a költségvetést elfogadja.

Gomperz lovag kijelenti, hogy még most sem oly pesszimista, hogy a Magyarországgal való kiegyezésben ne bízzék. Optimizmusát, az igaz, az utóbbi idők megrendítették, mert a parlament munkássága nem halad előre s mi sem történik, hogy az állapot javuljon s mit várjunk, ha már kivételünk indirekt támogatását Magyarország hátrányának mondjuk? Hívtott Ausztria mindig irigység nélkül látta Magyarország gazdasági föllendülését, mert úgy tartotta, hogy az egyik fél jöjjön a másik félnek is javára válik. Ily körülmények közt mindjobban tűnik a remény, hogy a fontos függő kiegyezési kérdéseket el lehetesen intézni. (Élénk tetszés.) Igazságosan kell megítélni a kérdést, hogy igazságos kiegyezés létesüljön, amit a szülő szívéből kíván s vele bizonyára mindenki, aki meg van győződve arról, hogy a gazdasági egység megszüntette a két állam jólétének, első sorban pedig a monarchia nagyhatalmi állásának és tekintélyének kárát járja. (Élénk helyeslés.) A szülő ezután rátért a külső politikára és kijelentette, hogy a költségvetést elfogadja.

Schücker a nyelvrendeletekkel és a magyar kiegyezéssel foglalkozott. Azt mondta, hogy a delegáció helyesen tenné, ha addig, amíg a két állam közt az arányos kulcsot meg nem állapítják, szemével sem foglalkoznék. A szülő akármint elismeri Goluchowskinak a kereskedelem érdekében való érdemeit, a politikai helyzetre való tekintettel nem fogadja el a költségvetését.

Goraszky a hármas szövetség fontosságát hangoztatja és azt, hogy szűnjék meg Ausztria népeinek egyenlensége. A lengyelek mindig a békét fogják szem előtt tartani. A költségvetést elfogadja.

Chlari szóba hozza a harmincz millió pót-hitel s azt mondja, hogy a delegáció elveszti minden tekintélyét, ha mindig csak ament mond a bizottságok zárt üléseinek határozataira. A kiegyezést Magyarországgal csak Ausztria jogos érdekeinek megóvásával lehet megkötni. Elismeréssel szól Goluchowski gazdasági programjáról.

Kattan, cseh, azt hangsúlyozza, hogy Ausztria nem gyarmattal, az ő érdeke csak az lehet, hogy az eddigi érdekszférákat megtartsa. Inti a külügyi kormányt, hogy ragaszkodjék az orosz szövetséghez. A szülő hosszban fejtegeti a Balkán politikai viszonyait, aztán még hosszabban az osztrák belső viszonyokat, a nyelvkérdést és teljes autonómiát követelt a királyságoknak és tartományoknak. A belpolitikáról szólva, kérde, hogy megint oly válságos időknél kell-e bekövetkezniök, mint 1866-ban, hogy jobb idők jöjjenek Ausztria népeire. Hát oly nagy igazságtalanság, hogy öt és fél millió cseh küzd nemzetiségének fentartásáért. A mi ügyünk igazságos ügy. Németország Elzász-Lothringiának a legmesszebbmenő politikai önállóságot koncedálta. Ez okos és előrelátó politika. Nálunk az etappe-politika érvényesül. Mi nem akarjuk a németeket megrendszabályozni, de érdekeinket megvédelmezzük. A XIX. században nem lehet már centralizálni. Mi hűek maradunk az államhoz, de sohasem fogjuk megengedni, hogy a cseh korona beleolvadjon. (Tetszés a csehéknél.)

Aumann kijelenti, hogy pártja az osztrák kormányval szemben ellenzékét fejt ki és ezért a közös kormány előterjesztéseit sem fogadja el. A külügyminiszterhez azt a kérelmet intézi, hogy a külső béke biztosítása mellett szerezze meg a belső békét is.

A szerencsétlen vám- és kereskedelmi politikánk következtében Ausztria kereskedelme nyomorúságosan tengődik.

Szólo és pártja elvárja a kormánytól, hogy mindent meg fog tenni, hogy már tekintettel a monarchiában legközelebb beálló gazdasági változásra is, az osztrák érdekek megvédelmeztesse. Szomorú, hogy most oly állam vendégszeretét kell élveznünk, mely velünk szemben nem konziliáns. Utal Falk jelentésére, melynek hangja Ausztriában csak fájdalomt okozhat. Lábaik elé vetik a szálmazságot, de azért az illető szónok még császári kitüntetésben is részesült. Mi nem félünk Wau-Wau történetektől: A kiegyezés a léharca lesz, melynél Ausztria nem akar igazságtalan előnyöket. A mi gazdasági helyzetünk rosszabb lesz, míg Magyarországon máris mutatkozik az ipari fejlődés. A kiegyezésnél minden előny Magyarország részén van. Majd meglátjuk, hogy a dualizmus fentartására meglesz-e Magyarországon a hajlandóság.

Nem félünk a perszonál-uniótól. Majd meglátjuk, hogy mely oldalon lesz a nagyobb gazda-

sági erő. De Magyarország ne tegye Ausztriát felelőssé azért, ha a kiegyezés meghiusulása folytán gazdasági válság fog beállani.

További fejtegetéseiben a keleti akadémia reorganizációja mellett kardoskodik. A Keleten fennálló követelések behajtása érdekében kér jogi intézkedéseket.

Panitz közvetlenebb vasúti összeköttetést sürget Tirolnak és Trientnek az Adriával.

Hohenburg a szláv nemzetek föderális törekvéseivel szemben védelmezi a németek álláspontját, jogosultságát. Ebből kiindulva kifejti, hogy az osztrák-magyar monarchia csak addig lesz megbízható szövetségstárs a hármas szövetségben, míg a német elem lesz Ausztriában a domináló.

A külügyminiszter politikájának veszélyeztetését képezné az, ha valamelyik állampólóban a nemzetiségek jutnának túlsúlyra. A hármas szövetség fentartása mellett helyes, ha Oroszországgal való viszonyunkat barátságossá alakítjuk. E viszonyoknak is megvan a maga érdekei. Tagadja, hogy e viszony megerősítése folytán a hármas szövetség vesztett volna erejéből.

A keleti kérdések elszaporodtak. Ma már három nagy orientális ügy foglalkoztatja a világot. Az ezért kifejlődő végküzdelemben jó lesz, ha a monarchia karöltve járhat Oroszországgal. További fejtegetéseiben ő is foglalkozik Goluchowski külkereskedelmi fejtegetéseivel.

Páradannak mondja azt az álláspontot, melyet ezzel szemben a magyar külügyi bizottság elfoglalt. Ha Magyarország harmincz esztendőn keresztül élvezte az eddigi viszony előnyeit, hallatlan egoizmus, hogy Magyarország most Ausztria gazdasági érdekeivel szemben annyira ellenséges magatartást tanúsít, mely Falk jelentésében kifejezésre jutott.

Magyarország magatartásának meglesznek majd a maga gyümölcsei a kiegyezési tárgyalásoknál. A dualizmus fentartásának érdekében nem volna szabad, hogy Magyarországon annyira idegen-szerűnek mutassa magát Ausztriával szemben.

Oppenheimer lehetetlennek mondja, hogy a monarchia kibírja a 10—10 évben megújuló kiegyezési küzdelmeket. Ezért más alapon kellene a Magyarországgal való viszonyt rendezni. Mindkét állam egymásra van utalva. Az eddigi kiegyezési akció nem ígér sok biztatót. Szavak és kijelentések helyett helyesebb volna, ha a monarchia a gazdasági érdekek istápolásán karöltve járna el. Ily eszköz volna a kötelékek megszüntetésére a Duna-Odera-csatorna létesítése, mely megfelelné Magyarország gazdasági és Ausztria ipari érdekeinek.

Báró Wassliko meglepődéssel vette tudomásul, hogy az összes szomszédos államokkal a legjobb barátságban élünk. Eppen ennél fogva sajnálatosnak tartja, hogy a magyar kormány betiltotta a balázsfalvi grüflet, melynek következményei lettek a román tüntések Romániában. Ha konstátandó is, hogy a tüntetések izgatók művei, mégis ki kell jelenteni, hogy a magyar kormány nemzeti-ségi politikája ellentétben áll a külügyminiszter politikájával. Csak érthető, ha azt óhajtja, hogy a magyar kormány egyeztesse össze a saját politikáját a monarchia politikájával. Kívánja, hogy az erdélyi román kérdés mihamarabb megszűnjék, mert ez veszélyezteti egyik szomszéd államunkkal való jó viszonyunkat.

Beszéde további folyamán a Galicziából és Bukovinából való kivándorlással foglalkozik.

A bukovinaiak egyébként a közös kormány előterjesztéseit elfogadják, mert az ő céljuk egy erős, virágzó Ausztria-Magyarország, melyben Bukovina érdekei Keleten megvédelmezteknek.

Barwinsky hosszasan beszél az exposéről, annak külkereskedelmi részéről és állást foglal a magyar külügyi bizottság jelentésének ama része ellen, melylyel Goluchowski ezen fejtegetései a magyar érdekekkel össze nem egyeztethetőnek mondatok.

MetaII örömmel üdvözli Goluchowski exposéjának gazdasági részét. Szóba hozza néhány konzulátus ügyét. Figyelni kell arra, hogy a fontosabb konzulátusok betöltésénél az arra alkalmas férfiak megtaláltsanak. Helyesli a keleti akadémia reorganizációját. Oly konzulok kinevezésénél, akik nem állanak állami szolgálásban, szükségesnek tartja, hogy azok osztrák állampolgárok legyenek, vagy legalább is ismerjék az osztrák viszonyokat. A költségvetést megszavazza.

Elnök: Tekintettel a magyar delegáció állására, berekeszti a tanácskozást.

Hohenburg és társai interpellációt intéznek a kormányhoz gróf Gleibsbach kinevezése és a gráci tartalékos tisztek lefokozása tárgyában a hadügyminiszterhez.

Tuzel és társai interpellációt intéznek a közös pénzügyminiszterhez a bosnyák vasutak külföldi értékesítése és a bosnyák vasúti tisztviselők javadalmazása tárgyában.

Kállay Béni közös pénzügyminiszter kijelenti,

hogy az interpellációt szigorú vizsgálat tárgyává fogja tenni.

Elnök a holnapi ülést fél 10 órára tűzi ki a mai napirenddel.

Ülés vége négy órakor.

A magyar delegáció.

(Teljes ülés.)

A magyar delegáció mai délutáni teljes ülésén élénk vitát keltett a tengerészeti költségvetés. Bolgár Ferenc és gróf Apponyi Albert újból felkérték a közös kormányt, hogy felvilágosítást adjanak ama híresztelések felől, amelyek a tengeri flotta kibővítéséről szólnak. Gróf Tisza István nagy óvatosságra intette a közös kormányt a netán felesleges kiadások tekintetében. A közös kormány részéről Kállay Béni szólalt fel és kijelentette, hogy most szó sincs a flotta szaporításáról s egyelőre nem is tervezi ezt a közös kormány. Hogy felmerül-e a jövőben ennek a kérdése, azt a közös kormány most még nem tudja.

Gróf Keglevich István érdekes kérdést vetett fel. Lehet-e a delegátus két, esetleg három albizottságnak is tagja. Ő maga tiltakozott ez ellen, míg Bolgár Ferenc és gróf Apponyi Albert ellenkező nézetben voltak.

A tengerészeti költségvetést különben elfogadták.

Elnök: Széll Kálmán.

A közös kormány részéről jelen vannak: Goluchowski, Krieghammer és Kállay közös miniszterek.

A mult ülés jegyzőkönyvét hitelesítik. Az országos bizottság a pénzügyi és külügyi költségvetést véglegesen elfogadta.

Ifjú báró Wodianer Albert bemutatja a delegáció 1898. évi költségeloirányzatát.

A holnapi ülés első tárgyalást tűzték ki.

A tengerészeti jelentés.

Gróf Teleky Sándor előadó elfogadásra ajánlja a költségvetést s a következő javaslat elfogadását kéri:

„Utasítatik a haditengerészet vezetője, hogy a haditengerészet számára eszközölt megrendeléseknél és beszerzéseknél a magyar termelés oly mértékben vételessé figyelembe, hogy ez által Magyarország közgazdaságának legalább megközelítőleg meglőnjön azon rész, mely őt a hozzájárulási arány szerint a tengerészetre fordított kiadásokból jogosan megilleti és hogy erre vonatkozó intézkedéseiről, valamint ezeknek eredményeiről a delegációnak évenként jelentést tegyen.”

Bolgár Ferenc örömmel látja a haditengerészet fejlődését és ezért teljes elismeréssel adózik a tengerészeti kormányának. Nem érti azonban azt a lármát, amely a flotta szaporítását adta hírül. A költségvetésben ennek nyoma sincs. A külügyminiszter ama kijelentése, amely a flottának kibővítését hangoztatta és a jelen költségvetés között bizonyos homály van. És ezért a kedélyek ma is nyugtalanok, mert teljes felvilágosítást nem kaptunk arra nézve, hogy vajjon tervezte-e csakugyan a flotta szaporítását. Ezért még egyszer kéri a közös kormányt, hogy e tekintetben nyilatkozzék. A költségvetést különben elfogadja.

Gróf Keglevich István nem osztja Bolgár agályait. Kifogásolja azonban azt, hogy Bolgár két albizottságnak a tagja. Nem szeretné, ha ez praecedensül szolgálna. A költségvetést elfogadja.

Bolgár Ferenc kijelenti, hogy több delegátus is tagja két, sőt három bizottságnak is.

Gróf Tisza István: A tengerészeti költségvetést illetőleg a helyzet röviden az, hogy amint igen helyesen kiemeltetett, úgy az albizottsági plénumban, mint a mai felszólalásokban ez a költségvetés, mely a mostani tárgyalás anyagát képezi, egyszerűen a régi normális keretben mozog, s illetőleg azon mérsékelt több-költségben, mely kifejezésre jut a költségvetésben, semmiféle rendszer-változtatás, semmiféle új feladat kijelölése nem foglaltatik. Ennek konstátálása mellett természetesen a tengerészeti költségvetés megszavazása semmi különös nehézségekbe nem ütközik.

Kétségtelen tény azonban az, hogy a kormány részéről is történtek olyan nyilatkozatok, amelyeket másként nem nevezhetek, mint egy eszme lancirozásának, amely eszmének, elismerem, igen nyomós okokkal igyekeztek propagandát csinálni. És én azt gondolom, hogy ennek az eljárásnak csak az a célja, hogy szemben a felvetett eszmével magának a tisztelt országos bizottságnak véleményét iparkodjanak kipuhatolni, hogy ugyazólván választ keressenek azon kérdésre és tájékozást abban az irányban, hogy a felvetett eszme számíthat-e és mily határok közt az országos bizottság támogatására, úgy, hogy mulasztást

követnénk el, ha e tekintetben teljes hallgatással mellőznék ezt az equi-t, melyet a közös kormány-nak országos bizottságunk adott. Ép azért igen röviden kijelentem, hogy bármennyire elismerem azon fontosságot, melyvel hadügyi tengerészetiünk fejlesztése bír e téren, legalább a közvetlen jövőben igen nagy óvatosság és igen nagy önmérséklet tanúsítandó. Egészen másképen állana a dolog, ha anyagi helyzetünk olyan volna, hogy azon fontos katonai feladatok, melyeket első sorban szárazföldi hadseregünknek kell teljesítenie — mert utóvégre biztonságunkat, legfontosabb létérdekeinket szárazföldi hadseregünk van és lesz hivatva belátható évekre biztosítani — ha tehát anyagi helyzetünk olyan volna, hogy az e téren szükséges katonai beruházások minden különleges, finanziaális skrupulosok nélkül volnának eszközölhetők. De azt hiszem, ez oldalról is, finanziaális szempontból is igen sokszor belülről kell maradnunk azon a határon, ameddig el kellene menni a monarchia két államának biztonsága érdekében. Mert utóvégre Európában a legexponáltabb állású nagyhatalom vagyunk és ne helyezünk nagyon is nagy fontosságot arra, hogy momentán tisztábnak vagy borultabbnak látszik-e a láthatár. Mert a fellegek manap oly gyorsan tornyosulnak, hogy nagyon elkésnének a villámhárító építésével, midőn már csakugyan súlyos a hőmérő. Igen könnyen képzelhetők a hadsereg terén oly jelentékeny beruházások, amelyekkel, ha föllép a közös kormány és amelyeket, ha kellően indokolna: nagyon meg kellene fontolnunk, hogy esetleg még finanziaális helyzetünk némi kompromittálása árán is magunkra vegyük-e a felelősséget azok visszautasításáért? Azt hiszem, Magyarországon minden komoly ember azt kívánja, hogy a monarchia önértetes, elszánt és bátor külpolitikát kövessen első sorban ott, ahol érdekei, biztonsága ezt követelik. Annak, hogy ez elérhető legyen, első alapfeltétele, hogy katonai erőnk, szárazföldi haderőnk olyan legyen, hogy csakugyan jogosultta tegye a komoly és önértetes fellépést. Azért nagyon félnék tőle, ha bármely tetszetős, szép és megkapó ideakért azt az erőt, mely nyílván szűken van arra, hogy a kardinaális feladatokat teljesítsük, esetleg szép, hasznos, de a monarchia szempontjából kevésbé fontos célokra fordítsuk el. Fontos körülményt látok abban, hogy mint a legközelebbi múlt tanúságai mutatják, az európai nagyhatalmak figyelme mindjohban más, tőlünk távolabb eső régiók felé fordul. De semmi indokot nem látok arra, hogy kövessük őket oda, ahova őket egészen más közgazdasági célok és társadalmi feladatok terelték. Huzzuk mi le ennek a konkvenziáját abban a tekintetben, hogy le gyünk mi az egyadúliek, kik összes erőinket itt koncentrálnak és legyünk erősek bármely eshetőséggel szemben. (Helyeslés.)

Gróf Keglevich István Bolgárral szemben kijelenti, hogy arra nem tud esetet, mikép valaki egyszerre tengerészeti, hadügyi és a külügyi albizottságnak is tagja legyen. Ez lényeges inconvenienzia volna tárgyalás szempontjából.

Gróf Apponyi Albert: Az előttem szólott t. tagtársunk megjegyzésére, amennyiben az a kettős albizottsági tagságra vonatkozik, csak kettőt vagyok bátor megjegyezni: az egyik az, lehet, hogy tévedek, s akkor könnyű lesz engem felvilágosítani, hogy én nem ismerem a delegáció házszabályainak azt a pontját, mely tiltaná, hogy a delegáció valamely tagja két bizottságban legyen. Megengedem, hogy ez nem szokásos és valószínűleg nem is fog szokásos lenni, de a házszabályban az ellen semmi tiltó akadály nincs. Tessék megmutatni a házszabályoknak azt a pontját, mely tiltja, hogy a delegáció egy tagja két albizottságban legyen.

Gróf Keglevich István: Tessék megmutatni azt, amelyik megengedi! (Derűtség.)

Gróf Apponyi Albert: Én az hiszem, mint-hogy a delegáció bármely tagja akármely albizottságnak csupán a delegáció plenumának választása folytán lehet tagja, a delegációnak mindent szabad tennie, ami az ő házszabályaiban tiltva nincs és minthogy tiltó szabály e tekintetben nem áll fenn, én azt hiszem, hogy egyikünknek sem áll jogában az egyes tagoknak megtiltani, hogy egyik vagy másik albizottságban résztvegyenek, mert nem erről van szó, hanem a delegációnak megtiltani, hogy valamelyikünket két bizottságba válasszon bele.

De méltóztatnának meggondolni — és ez méltányossági tekintet, hogy az ellenzék a delegációban igen csekély számmal vesz részt. Az országgyűlés két háza így határozta, joga van hozzá; talán helyesebb volna az intézménynek érdekében, hogy ha a pártok képviselőházi számarányához közelebb járna azok képvisellete a delegációban. Azzal, hogy valamelyikünk két bizottságban legyen részt, azt hiszem, nemcsak a delegáció ügyrendje ellen nem vétünk de azon diszkreczió ellen sem, melyet szem előtt tartani itt mindenkinek kötelessége.

Nem hiszem, hogy a tisztelt delegáció többsége ezt a méltányossági tekintetet tőlünk megtagadná.

Abban a szerencsés helyzetben vagyok, hogy talán némely arnyalattól eltekintve, teljesen egyetérték azokkal, miket Tisza István tisztelt tagtársunk a szóban forgó általános irányzatokra nézve elmondott: de nem lehet azt tagadni, hogy a közös kormány erre vonatkozó nyilatkozataiban némi homály, hogy ne mondjam ellenmondás van. Mert ha a tengerészet vezetője a tengerészeti albizottságban elmondja, hogy ő a haditengerészetnek igen jelentékeny szaporítását a tengerészet feladatainak szempontjából szükségesnek tartja, de nyomban hozzáteszi, hogy ez csak egyéni nézet, minthogy az alkotmányos felelősséget az előterjesztésekért nem ő, hanem a hadügyminiszter viseli: ha azután az előterjesztések felelős képviselőihez, a közös kormány tagjaihoz intézetvén a kérdés, azok a tengerészeti albizottságban több felvilágosítást nem tudnak adni, mint azt, hogy egyelőre ebben a költségvetésben csak egy hajó költségeinek megszavazásáról van szó, tartjuk tehát magunkat ehhez és ne kutassuk a továbbit, mikor ez történik, akkor, midőn az igen tisztelt külügyminiszter ur egy hivatalos felszólalásban ennek az egy új hajónak a költségvetésbe való felvételét akként jellemezte, hogy ez csekély, kicsiny lépés, de mégis lépés azon az úton előre, melyet haditengerészetünk fejlesztése érdekében tennünk kell: és mikor mindennek beteljesül a tengerészeti albizottság jelentésében világosan kimondja, hogy ennek az új hajónak költségeit csak azért és csak akképen szavazza meg, hogy ez a hajó egy használhatatlanná vált, tehát az anyagszervéből kielejeztendő régi hajónak pótlásul építetik: akkor nem lehet tagadni, hogy a reánk váró további előterjesztéseket és terveket illetőleg a legteljesebb homály, hogy ne mondjam konfuzió uralkodik és ennek elhárítása, világosságának előidézése a közös kormány részéről igen kívánatos. sőt szükséges volna. Mert igen helyes az, amit gróf Tisza István tisztelt tagtársunk mondott, hogy mi kötelességet teljesítünk, midőn az előbb említett híresztelésekkel, talán tervekkel szemben megmondjuk a magunk felfogását és így a közös kormányt tájékoztatjuk arra nézve, hogy milyen hangulat, milyen felfogás uralkodik e tekintetben Magyarországon.

Örömmel konstátálom, hogy ezen a téren eddig sem a külügyi albizottságban, amely ezt a tárgyat érintette, sem ebben az albizottságban, amely hivatva volt ezzel érdemileg foglalkozni, sem a plénumban valami nagy nézeteltérés nem nyilvánult. De ha nekünk kötelességünk a tisztelt közös kormányt erre nézve tájékoztatni, azt hiszem, hogy a közös kormánynak is kötelessége ugy ezt a testületet, mint a monarchia két államának közvéleményét arra nézve tájékoztatni, hogy mik a tervei, minek nézünk eléje, mivel kell foglalkoznunk, mi mellett, vagy mivel szemben kell állást foglalnunk.

De hát, tisztelt országos bizottság, jelenleg csak az 1899. évi költségvetés lévén napirenden, én azon az alapon, amelyet a tengerészeti albizottság jelentése nyújt, s amelyben világosan konstátálva van, a közös kormány részéről történt némely felszólalással ellentétben, hogy az egyetlen új hajóra a költséget a tengerészeti albizottság nem mint a fejlesztés felé való lépést szavazza meg, hanem ellenkezőleg azért és úgy szavazza meg, hogy ez csak a jelenlegi flotta állagának fentartására szolgál, ugyanazon indokból s ugyanaból a felfogásból én is hozzájárulok szavazatommal.

Kállay Béni közös pénzügyminiszter: Ugy Bolgár Ferencz, mint gróf Apponyi Albert bizottsági tagok némi homályt és ellentétet látnak a közös kormány nyilatkozatai és az előttünk fekvő tengerészeti költségvetés között és a tekintetben hivatkoztak bizonyos hírekre, amelyek egyes lapokban itt és a monarchia másik államában a delegáció összenlése előtt megjelentek és amelyekben nagyobb összagekről volt szó. Bocsánatot kérek, de a magam részéről sem a homályt, sem az ellentétet nem látom. A homályt azért nem, mert én nem akarunk semmit homályban tartani; az ellentétet azért nem, mert a költségvetés az egyedüli kifejezése annak, amit a kormány tervez és aminek a fedezetét a kormány a delegációtól kéri. A hírekre nézve a hadügyminiszter ur kijelentette, hogy azoktól távol áll és méltóztatnék megengedni, hogy hírekért, amelyek akármilyen okból és akármely oldalról terjesztetnek, mi nemcsak felelősséget nem vállalhatunk, de azokkal nem is identifikálhatjuk magunkat. Hogy mi lesz a jövőben, ezt valóban a közös kormánynak egy tagja sem tudhatja ma. E téren, mondhatom, mi nem állhatunk elő egy nagyszerű flottatervvel, mert ilyen terrünk ma még nincsen. Hogy néhány év múlva mivel fog az akkori vagy ha még meglesz, ez a közös kormány előállani, arról, azt hiszem, mi ép oly keveset tudunk, mint a tisztelt országos bizottság. Maga Bolgár Ferencz tisztelt országos bizottsági tag ur, midőn az egész közös kormány az azon oldalról jövő elismerést igazán nagy meglepődéssel vette, igen helyesen kifejtette, hogy amint ő ismeri és úgy látom, jól ismeri a haditengerészet állapotát, vannak már régi hajók, melyek,

ha nem is teljesen hasznavehetetlenek, de bizony már annyira elhasználtak, hogy azoknak pótlása hosszabb vagy rövidebb idő alatt abszolút szükségessé válik, ha a haditengerészetet csak jelenlegi állapotában is fenn akarjuk tartani. Ez a hajó — melynek költsége a budgetben fel van véve — épen arra szolgál, hogy mintegy ilyen pótlás szerepeljen és ily régi hajó, mint a tisztelt országos bizottsági tag ur maga is megjegyezte, még több is van, amelyeket lassankint vagy gyorsabban a körülményekhez képest és amint a finanziaális helyzet megengedi, igenis nagyon szükséges lesz kicserélni, vagy — hogy ezzel a műszóval éljek — kielejeztetni és másokkal pótolni. A külügyminiszter ur nem is beszélt, ha jól emlékszem, valami nagy koloniális politikáról, hanem azt mondta, ha jól emlékszem, hogy szükség lenne a flotta szaporítására, hogy a távolabbi földrészeket kereskedelmünk határozottan támogassa. Ennek absolute nem lehet más értelme, mint az, hogy, ha a mi kereskedelmünk odafelődik, hogy hajóhaddal azt már támogatni szükséges: akkor, úgy hiszem, nem lesz sem parlament, sem delegáció, amely ezen igen hasznos befektetésre szolgáló költségeket megtagadná. Ha pedig kereskedelmünk akármilyen okból fogva nem fejlődne úgy, hogy a távolabbi országokban is terjedjen, akkor ebből a célból nem lesz szükséges a flotta szaporítása.

De igen is van és lesz szükség arra, hogy ne csak fentartsuk a flottát, hanem hogyha lehetséges, erősítsük is azon célokra való tekintettel, amelyek a partvédelem fogalmában rejlenek. Ez okból remélem, hogy a költségvetésben lévő hajót, amint már a tisztelt országos bizottsági tag urak azon oldalról kijelentették, hogy ők is megszavazzák, egy a tisztelt országos bizottság maga is elfogadja. Ezuttal nem is köti meg magának a kezét, még pedig azért, mert egyik delegáció a másik által kötve nincsen.

Ezek után, remélem, hogy az elmondottakkal megnyugtattam a tisztelt országos bizottsági tag urakat, illetőleg sikerült eloszlatnom aggodalmaikat (Helyeslés.)

Elnök az általános vitát bezárja. Ellenindítvány nem tétetvén az albizottság jelentése ellen, határozatilag kimondja, hogy az országos bizottság általánosságban elfogadja a tengerészeti albizottság véleménye alapján a haditengerészet költségvetését.

A költségvetést részleteiben vita nélkül fogadták el.

A zárszámadásokra vonatkozó jelentést gróf Thoroekay Miklós előadó előterjesztése után szintén elfogadták, valamint elfogadták vita nélkül Münnich Aurél előadó ismertetése után a megszüllött tartományokban elhelyezett katonai csapatok költségvetését is.

Elnök: A ma végleg megszavazott határozatok, amelyek a közös külügyminiszterium költségére és póthitelére és a közös pénzügyminiszter költségére vonatkoznak, az országos birodalmi tanácsban képviselt országok és királyságok országos bizottságával fognak szíves hozzájárulás végett közöltetni.

A holnapi napra vonatkozó javaslatom az, hogy a tisztelt országos bizottság méltóztatnék a holnapi ülés napirendjére kitűzni a hadügyi albizottság jelentését a hadsereg rendes és rendkívüli szükségleteiről és a hadügyminiszter ur által kért póthitelről.

Elfogadtatott.

Elnök: Azt is javaslatba hozza, hogy mivel előreláthatólag pár nap alatt az országos bizottság tárgyalásait befejezi és szokás, hogy a két országos bizottság részéről hozott országos határozatok összeegyveztetése céljából egy hetes albizottság választatik, ezen albizottság megválasztását már a holnapi napra tűzzék ki. (Helyeslés.) Az országos bizottság ehhez hozzájárulván, a napirend eként állapittatik meg: Az ülést holnap délután 5 órakor tartjuk; ezzel az ülést bezárom.

A mai ülés.

(Az országgyűlésből.)

A szélsőbal nagyon fel van háborodva a Lepsényi páter ismeretes közlése miatt. El is tökélt, hogy az esetet szóvá teszi a parlamentben, de azért ehhez az akcióhoz sem tudott nyolcz szál embernél többet összerobozani. Ennek a kised táborknak az élén Komjáthy Béla, amennyire a jó izlés engedte, vehemens támadást intézett Lepsényi Miklós ellen s ejtett egy szót a pártról is, mely tagjai közt az ilyen embert megtűri. Mindezt körülbelül az egész Ház helyeselte. De mikor a Komjáthy elvaráta kevesebb törődtek a jó izléssel és olyasmit kezdtek kiabálni, hogy „meg kellene botozni azt a . . . embert” — az elnök mégis kötelességének tartotta közbeszólni:

— A sértő kifejezésektől tartózkodjanak! Egy-két rendreutasítás is esett. De nagyobb vihar nem támadt, mert a néppárt egyszerűen be sem jött az ülésbe. A mai jelenet ennél fogva nem volt zajos, de már most a szélsőbal nem is akarja a dolgot elintéztetnek tekinteni, sőt úgy veszi, hogy midőn a néppárt távol maradt, csak úgy színt ne kelljen vallania, hallgatag szolidaritást vállalt Lepsényivel. A hevesebb szélbaliak ehhez képest hangoztatták is, hogy ezentul a néppártot nem hagyják szóhoz jutni. S mikor később a hitelszövetkezeti vita végén (mert ezt ma befejezték), Major Ferencz felszólalt, Pichler Győző rákiáltott:

— Hogy beszélhet tisztességes ember ebben a Házban, míg Lepsényivel egy pártban van!

A szélbálról néhányan csatlakoztak az így megkezdett boycottáláshoz, de ezuttal a többi ellenzék még utjokat állta. Nem engedte meg, hogy egy ember cselekedete miatt a pártnak szegedjék a fegyvert. És Major aztán akadálytalanul beszélhetett. De úgy tudjuk, hogy Lepsényi és a néppárt ellen még tartogat valamit a haragos szélbali tábor.

A holnapi ülésben különben csak a hitelszövetkezeti javaslatot fogják harmadik olvasásban is elfogadni.

A képviselőház ülése.

Mikor Berzavicz Albert az ülést megnyitja, a székfoglalón alig tíz ember látható. A néppártból senki sincsen jelen. Pedig, amikor Pulszky Ágost beterjesztí a visszautasított 66. szakaszra vonatkozó bizottsági jelentést, már mindenfelé suttogják, hogy a szélsőbalról napirend előtt szóba hozzák a Lepsényi ismeretes közlését, hogy ugyanis a Zimándy-féle Kossuth-gyalázó röpiratot ingyen adja előszörűnek.

S az elnök nemsokára jelenti is, hogy Komjáthy Béla napirend előtt azót kér.

A lecke.

Komjáthy Béla: Tisztelt képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) A parlamentarizmusnak alapját képező a különböző elvek, különböző pártok szerint sorakozóknak egymás iránti tisztelete. (Igaz! Ugy van!) Lehet valaki az egyik nézetnek a híve, lehet más a másik nézet híve. Megküzdehet egymással a harcra, de egymásnak intencióját, egymásnak tisztességét, egymásnak becsületét kétségbe vonni nem szabad. (Ugy van! Ugy van! a jobb- és a szélső baloldalon.) Ha netalán akadnak itt vagy ott egyesek, akik erről megfeledkeznek, ez ellen mindenkor tiltakozott a magyar közszellem, mely az egymás iránti tiszteletnek mindig híve volt. (Ugy van! Ugy van! a jobb és a szélsőbaloldalon.)

Tisztelt képviselőház! Sokszor megtörténik az, hogy a parlament küzdőterén az egyik párt a másikkal szemben áll. Nagyon sokszor megtörténik az, hogy éles vitakozások folynak. Talán a szenvedély hevében egyik vagy másik tovább megyen a megengedhetőnél; de az soha sem lehet más, mint az elvekhez való ragaszkodás kifejezése. És ha valaki, mondom, elragadtatja magát arra, hogy oly kifejezést használ, amely nem helyes, a legerősebb büntetés rendszerint az szokott lenni, hogy ő maga szégyenli meg azt először. A felszínen levő politikusknak bírálata tehát jogosult bizonyos határig; de midőn kimagasló nagy alakjaink közül valaki elhalt, akkor mindent elfelejtünk, ami történt, még a vita hevében is s akkor az illetőnek sírja felett a nemzeti kegyelet öröklődik. (Általános helyeslés.) Ennek a századnak két kimagasló alakja volt: Az egyik Kossuth Lajos, a másik Deák Ferencz. És ez az a párt, amelyhez tartozom, azzal a törekvéssel, amelyet Deák Ferencz képviselt, elfennetves állást foglalunk el. Itt a parlamentben és a közélet minden terén mindent megmozdítottunk, hogy azon törekvés ne valósulhasson. De midőn az élők sorából a Mindenható elszólította, az a kegyelet, amely őt a nemzet részéről érte, osztályunká vált ép úgy azon, mint ezen oldalon. Kossuth Lajos is addig, ameddig élt, egy iránynak volt a vezetője. Talán leginkább ez a párt mondhatná magáénak, de amidőn Kossuth Lajos elhalt, osztályunk

lanul gyászolta őt kegyeletével az egész nemzet, mint nagyságot. (Igaz! Ugy van!)

Ha akad ember e hazában, aki akár Kossuth Lajos, akár Deák Ferencz emlékét meg akarja gyalázni, az a nemzet ellen bünt követ el. (Igaz! Ugy van! Élénk helyeslés.)

Fájdalom, tisztelt Ház, akadt egy pár megbomlott agy ember...

Olay Lajos: Megbotoztató gázemberrek! (Mozgás. Zaj.)

Komjáthy Béla: ... aki még e térre is elragadtatta magát. Hazánk nagy, kimagasló alakja ellen a legdurvább támadásokkal léptek fel. Nem kellett védekezni e vádak ellen; hiszen e nemzetnek szeretete, e nemzetnek rajongása elég védelem az ilyen vádakkal, az ilyen gyanúsításokkal szemben. De mert ezen vádak és gyanúsítások parlamenten kívüli emberektől eredtek, nem volt más feladatunk, mint hallgatni, mert ide azt nem lehetett bevonni. Tegnap azonban arról értesültünk, hogy — amit szégyenlek kimondani (Igaz! Ugy van!) — akadt a magyar parlamentnek egy tagja, aki magáévá tette ezeket a vádakot...

Pichler Győző: Gazember!

Az elnök: Kérem a képviselő urakat, hogy sértő közbeszólásoktól szigorúan tartózkodjanak.

Komjáthy Béla: aki hazánk nagy fiát meggyalázta, meggyanusító könyvet akar a magyarnép közt terjeszteni.

Olay Lajos: Nyolcvanezer példányban!

Pichler Győző: Ingyen!

Komjáthy Béla: Sőt azt hiszem, valótlant állított, amikor azt mondta, hogy akadt Magyarországnak egy olyan főura, aki ezt előmozdítani akarja.

Pichler Győző: Hazudik!

Komjáthy Béla: Sokkal többre becsülöm a magyar nemzet főurait; sokkal többre becsülöm a magyar nemzetet, semhogy feltennem róla, hogy ilyen főurai vannak. Aki Magyarországnak annyi jószágát élvezi, aki annak köszönheti vagyonát, családjának felvirágzását, az a magyar nemzet kegyellete ellen így nem támad. (Ugy van! Ugy van!)

Tisztelt képviselőház! Azzal szemben, aki magát erre a térre ragadtatta, talán indokolt volna az erős fellépés is; talán kötelezve volna e képviselőház arra, hogy vele szemben állást foglaljon.

Pichler Győző: Megbotozza!

Az elnök: Pichler Győző képviselő urat most már rendreutasítom.

Komjáthy Béla: De én azt mondom, tisztelt képviselőház, ez felesleges. Elég, hogy itt az első ülésen valaki hangot adjon annak, hogy mint gondolkozik arról és azokról, akik Kossuth Lajos emlékét megtámadni merték. (Helyeslés.) Én, tisztelt képviselőház, itt határozatot provokálni nem akarok, azt nagyon helytelennek tartanám; de tudom, hogy minden becsületes magyar embernek (Igaz! Ugy van!) pártkülönbség nélkül megvan a lelkében az, hogy mit gondol azokkal szemben, akik erre a térre ragadtatták magukat. (Igaz! Ugy van!) Én, tisztelt képviselőház, még a megérdemelt nevet sem mondom ki épen azért, mert a parlamenti illem, amelynek mindig híve voltam, ezt nekem megtiltja; de gondolom és azt hiszem, hogy önök is, pártkülönbség nélkül, azt gondolják, amit én. (Élénk tetszés és helyeslés.)

Az elnök: A házszabályok értelmében az eképen felvetett kérdés sem vita, sem határozathozatal tárgyát nem képezheti. E szerint áttérünk a napirendre.

A vita vége.

Következik a hitelszövetkezeti javaslat részletes tárgyalásának folytatása.

A 78. szakasznál gróf Benyovszky Sándor keveseli azt az egy millió koronát, amelyvel az állam a központi hitelszövetkezetet támogatja, mikor alapítókéjéhez járul. Azt indítványozza, hogy ez az egy millió ne a maximális, hanem a minimális támogatás legyen. Polónyi Géza fölhívja a pénzügyminiszter figyelmét egy bécsi lapnak ama közleményére, hogy Budapesten egy kölcsönös országos biztosítási szövetkezet, mintegy egy banknál fölvetett 200.000 forintnyi alapítókéjét elvesztette, állami biztosítással újabb 100.000 forintot kapott. Ez aggodalmas, különösen ha arra gondol az ember, hogy ennek politikai háttere is lehet.

Lukács László miniszter nem tartja czélzárúnek Benyovszky indítványát, mert ezzel korlátlan összeg engedtetnék a czélra, ami tulságos követeléseket táplálna a szövetkezekben. Polónyi kérdésére azt feleli, hogy a kormánynek kötelessége egyes veszedelmek alkalmával intézeteket a bajból kiségiteni, nehogy az intézetet ért veszedelem egész vidékeket hajba döntse. A kormány ennek az intézetnek százezer forintos kölcsönét biztosította, a mivel a pénzügyminiszter hatáskörét nem lépte túl. Horánszky Nándor: Miért nem jelentette be a parlamentnek?

Lukács László miniszter: Mert csak ideiglenes pénzelhelyezésről van szó. Kéri a szakasz változtatlan elfogadását.

A Ház eredeti szövegében tartja fenn a szakaszt.

A 79. szakasznál Major Ferencz szóhátra áll föl.

Pichler Győző: Csodálatos, hogy tisztességes ember föl szólal a Házban, míg Lepsényivel egy pártban van. (Zaj. Mozgás.)

Horánszky Nándor: Rendre! (Zajos felkiáltások a baloldalon: Rendre! Rendre!) Ez még sem járja!

Az elnök: Pichler képviselő urat másodszor rendreutasítom.

Horánszky Nándor: Mindenki felel magáért. Major Ferencz: Igen, mindenki felel magáért. Indítványozza, hogy a kibocsátott kötvényeket az állam egész vagyonával biztosítsa. (Derűtlenség.)

Lukács László miniszter: Ez a kérdés a 75. szakaszban már el van döntve, de különben sem fogadja el a módosítást.

A Ház az indítványt mellőzi.

Ezután a képviselőház vita nélkül elfogadja a javaslat hátra levő szakaszait s azután sorra került a pénzügyi bizottság jelentése a 86. szakasz új szövegezéséről, mely így szól:

A központi hitelszövetkezet igazgatósága egy elnökön és két alelnökön kívül tizenkét tagból áll, mely utóbbiak közül az állam alapítói üzletessége alapján (78. szakasz 1. pont) kettőt a pénzügyminiszter, négyet a többi alapító-tagok, hatot pedig a rendes tagul belépett szövetkezetek választanak az alapszabályokban meghatározott időre. Az elnököt a pénzügyminiszter előterjesztésére ő felsége a király, az alelnökök közül egyiket a kereskedelempolitikai miniszter, a másikat a földművelésügyi miniszter nevezi ki. Az igazgatóság saját kebeléből egy vagy több ügyvezető-igazgatót választ, akiket a pénzügyminiszter erősít meg. A felügyelő-bizottságba egy tagot a pénzügyminiszter nevez ki. A központi hitelszövetkezet megalakítása alkalmával az elnökön és két alelnökön kívül csak a pénzügyminiszter által választandó két és a többi alapító által megválasztandó négy igazgatói állás töltetik be; az igazgatóság többi hat tagját az első üzleti évet követő rendes évi közgyűlésen a belépett szövetkezetek választják meg.

Rátkay László azt indítványozza: vétessék a törvénybe, hogy a központi szövetkezet elnöki és alelnöki állása öszeférhetetlen a képviselőséggel. Megelőzszik azonban azzal is, hogy ezt egyszerűen kijelenti a kormány valamelyik tagja. Polónyi Géza: Megnyugtatóst kér arra nézve, hogy mily elvek szerint fogja a kormány a központi hitelszövetkezet vezetőségét kinevezni, a mily díjazásban részesíti majd őket.

Lukács László miniszter: Rátkay aggodalma idejét mulat, mert az igazságügyi miniszter már kijelentette a bizottságban, hogy ez a kérdés az inkompatibilitási törvényben megoldást nyer. A kormány hivatásának csak annyit tart, hogy a központi hitelszövetkezet alakulását megindítsa, alapszabályait kidolgozza. Az igazgatóság betöltésére pedig csak a végleges alakulás után kerül a sor. A díjazás kérdése az alakulás stádiumában még nem lehet eldöntve, de a kormánynek nincs szándékában dus jövedelmű állásokat teremteni.

Rátkay László erre visszavonja módosítását a Ház a szakaszt elfogadja.

Ezzel a vita be van fejezve.

Az elnök indítványára a Ház elhatározza, hogy holnap csak déli 12 órakor tart ülést a ma letárgyalt javaslat harmadik olvasása miatt.

KÜLFÖLD.

Transvaal és Anglia. Londonból táviratozák: A „Times”-nek jelentik Pretoriából tegnap kelettel: A „Star” közlése a szövegét annak a válasznak, amelyet Transvaal Chamberlain táviratára adott. A válasz igazolja Transvaal álláspontját, hogy az 1884-iki egyezményben nem láthat szuverenitást és ismétli azt az állítást, hogy Jameson betörtése magánemberek vállalkozása volt és brit tisztviselőket támogatott. A válasz végül még egyszer hangsúlyozza Transvaalnak választott bírósági döntésre való jogát.

A második Zola-pör.

(Távirati tudósítások.)

A megújult Zola-pört elhalasztották, mert Labori, Zola védője, semmiségi panaszszal élt. Ez a sovány eredménye a mai napnak, amelytől mind a két fél, a Zola-pártiak és Zola-ellenesek egyaránt, sok izgalmat vártak.

Hogy az utca ne demonstrálhasson, ezt a második pört áthelyezték a lüdmás Párisból a csöndes Versaillesba. A versaillesi törvényszék a Bourbon királyok ma halott székvaróságában egy kaszárnya szomszédságában áll. A terem, amelyben az esküdtszéki tárgyalásokat tartják az első emeleten van, sértően dísztelen hely s harmadrészet emelvény foglalja el, ahol a bírák ülnek, a jegyző és a közvádó.

A pörnek ismét két vádlottja van: Zola és Perreux. A tárgyalást Perivier, a párisi semmitörvényszék elnöke, vezeti. A vád képviselője Bertrand főügyész. A panaszos hadbírósg képviselője három híres párisi ügyvéd: Ployer, Las Clases és Deligaud. Zola védői Labori és Clemenceau.

Ime, ez a színhely és ezek a szereplők. Akik a drámától izgalmakat vártak, amitották magukat. A Zola-pör elposványosodott, talán szándékosan posványosították el. Nagyobb érdeklődést nem kellett még az sem, hogy a bíróság szinte ostentative helyezte át a pört Versailles-ba, állítólag azért, hogy Zolát biztonságban megvédhesse az inzultusok ellen. A vasutigazgatóság gondoskodása, hogy az érdeklődők rendelkezésére minél több vonat és kocsik álljon készen, kárba veszett. Tegnap reggel nem sokkal többen utaztak Párisból Versaillesba, mint amennyien utazni szoktak rendes körülmények között. Nem volt szükség a katonaságra sem, amely részben az utcákon táborozott, részint a kaszárnyákban készenlétben parancsra várt.

Lehet különben, hogy az érdeklődők azért maradtak otthon, mert tudták az újságokból, hogy érdomeges tárgyalás ugysem lesz. Zola nem idéztetett meg egyetlen tanut sem. A vád sem fárasztotta a tanuit Versaillesba. Zola még vasárnap este odautazott, felesége egy pár barátja társaságában s Manieux professzor házában töltötte az éjszakát.

Az izgalmas napon aztán csak az történt, hogy Labori kétségbevonta a versailles-i esküdtszék illetékességét, mert Zola Párisban lakik és az „Aurore” is Párisban jelenik meg. Bertrand közvádó indítványára a törvényszék megállapítja az esküdtszék illetékes voltát, amire Labori semmiségi panaszszal él s erre a tárgyalás elnapoltatik.

Zolát, amikor visszatért Párisba, állítólag megtámadták s a rendőrség csak nehezen bírta megakadályozni a súlyosabb természetű inzultustól. Versaillesban volt Walsin-Esterházy is, civilt köntösben s a tárgyaló terem szomszédságában hasztalan várakozott, hogy rá kerüljön a sor. Még a pör megkezdése előtt Párisból az a hír érkezett, hogy Bertulus vizsgálóbíró konstataulta a Boulancy asszony leveleiről, hogy azok nem koholmányok és nem hamisítások. Ha ez igaz, ugy megzáfolták Pellieux tábornokot, aki ezeket a leveleket hamisításoknak jelentette ki. Brüsseltől is hír érkezett, amely kapcsolatban van a Zola-pörrel. E szerint a „Reforme” című újság Casella író és vívómester egy levelét közli, melyben azt írja, hogy Schwarzkoppen német katonai attasé még ez évi február 17-én, Panizzardi olasz attasé előtt, Walsin-Esterházyt mondotta a Dreyfusnak tulajdonított árulás szerzőjének.

Igy áll a híres ügy, azaz sehogy: sehol semmi bizonyosság és gyanúsítás mindenfelé.

Esterházy, a rettenetes.

Páris, május 23.

A tárgyalás után a törvénykezési épülethez vezető téren rendkívül izgató jelenet játszódott le. Meglehető nagyszámú néptömeg várta Zolát és Piquardot és a tömeg között ott állott Esterházy őrnagy is, a kezében egy ólmos fűtykőssel. A sápadt arcú embert többen kérdezték, hogy mit szándékozik azzal a bottal csinálni, mire ő azt mondta:

— Megvárom Zolát és aztán agyonütöm a nyomorultat.

Kisvártatva látható lett Zola automobil kocsija, amelyen a tárgyalásról lakása felé iparkodott.

A néptömeg megröghanta a kocsit és azzal a kiáltással, hogy „Le Zolával”, „Halál Zolára”, — meg akarta támadni a mestert. Esterházy mindenütt a tömeg élen haladt és azzal a bizonyos bottal ő hadonászott legjobban. A csendőrség azonban kéznél volt és a tömeget visszaszorította. Esterházyt pedig többen lefogták és megakadályozták abban, hogy sötét tervét végrehajtsa. Igen valószínű, hogy ha nem fogják le Esterházyt, hát akkor sem üti agyon Zolát, minthogy ez az ur az első Zola-pör egész lefolyása alatt több ízben tett olyan ígéreteket, hogy egyes embereket meg fog ölni, fel fog nyársalni, össze fog kaszabolni s ime csupa véletlenségből egyetlen ígéretét nem válthatta valóra. A csendőrség közbelépése következtében Zola sértetlenül ért a lakására.

Piquard még él.

Páris, május 23.

Ez a cím megokolttá válik azért, mert a Zola-pörnek egyik sajtósága az, hogy az összes alpereseket, illetőleg terheltet és vádlottakat, nemkülönb a javukra valló mentőtanukat az antiszeniták és a klerikálisok által „néppé” előléptetett csöcselék agyon akarja verni. Természetesen csak a szándéknál maradt minden és a Zola-pör népszerűen hősei mind igen jól érzik magukat. Így a többek közt Piquard is, akinek szintén akadt egy kis kalamitása Versaillesban. A rövid tárgyalás után Piquard ugyanis észrevétlenül kigyalogott a versailles-i pályaudvarba, hogy a legközelebbi vonattal visszautazzék Párisba. Be is ült egy második osztályú kocsiba, amikor egyszerre a „nép” megtudta, hogy Piquard még él s benn ül a kocsiban. Megrohanták tehát a kocsit és mert nem tudtak behatolni, felkapaszzkodtak a vagon tetejére s nagy üvöltözés között betörték a kocsit ablakait. Közben pedig azt kiabálták:

— Vesszen Piquard! Akasztófára az árulóval!

A tüntetőket azután a rendőrség és csendőrség visszaszorította.

Az amerikai háború.

(Távirati tudósítások.)

Mindkét ellenséges flotta a nagy döntő ütközetre készül, amelyet még ezen a héten kellene megvívni a Key-West és Havanna közti vizeken. Ez magyarázza meg talán a két tengeri hadierőről szóló hírek teljes hiányát. Csak annyi ismeretes, hogy ugy Sampson hajó-osztálya, mint Schley hajórajja már napok óta Key-West közelében horgonyoz és őrhajóik keresztül-kasul járnak a tengert, hogy Cervera közeledését idejekorán jelezhessék. De hogy Cervera hajórajával tényleg elhagyta-e Santiago de Cubát, mindeddig nem bizonyos.

A mai nap érkezett táviratok a következőket jelentik:

Hírek Kuba szigetéről.

Köln, május 23.

A „Köln Ztg.” jelenti Madridból: A spanyol kormány ma ki fogja jelenteni minden élelmiszer vámmentességét. Blanco tábornok élelmiszerek küldését ajánlja, nem mintha azonnal kellene, hanem mert ugy lehet, hogy az összekötetés megszakítása megakadályozhatná az élelmiszerek idején való megérkezését. A kormány erre a célra nyolcz tengerentuli hajót szán.

A kubai expedíció.

Madrid, május 23.

Havannából érkezett távirat jelenti: Két amerikai ágyunaszád erőszakkal próbált bejutni a La Tabella kikötőjébe, a part men-

tén fölállított csapatok azonban visszavonulásra kényszerítették.

New-York, május 23.

Jacksonvilleből érkezett távirat szerint e hónap 18-án egy 400 kubából álló expedíció nagymennyiségű lőszerrel és 75 öszvérrel Tampából Kubába indult.

Inség Kubán.

Key-West, május 23.

Amint Castro Ernesto, a Cardenas-tartománybeli kubai junta elnöke, aki az „Annapolis” ágyunaszádon tegnap ideérkezett, beszéli, a felkelők borzasztó nyomorban vannak. Ezelőtt a városokból csempésztek ki a vidékre élelmiszereket, ami most lehetetlen, mert a városok lakói maguk is éhséget szenvednek.

Kuba blokádja nem effektív.

Madrid, május 23.

Egy római távirat szerint Olaszország tiltakozott a washingtoni kormány előtt Kuba körülvétele ellen, mert be van bizonyítva, hogy a körülvétel nem effektív.

A hadihajók mozdulatai.

London, május 23.

Washingtonban nem hiszik el azt a hírt, hogy tegnap nagy tengeri csata volt, amelyben az amerikaiak tönkretették Cervera hajóhadát, de bizonyosnak tartják, hogy tegnap vagy ma tengeri csata volt s minden pillanatban várják a csata kimeneteléről szóló hírt. Azt mondják, hogy Sampson és Schley mult csütörtökön Key-Westből elindultak Santiago de Cubába. A washingtoni kormánykörök nagyon el vannak keseredve, mert nekik is jelentették, hogy a kubai felkelők kezdenek a spanyolokkal szimpatizálni s az amerikaiakra haragudni. A new-yorki kubai bizottság azt a kívánságot terjesztette az amerikai kormány elé, hogy a háboru után takarodjék ki Kubából. A 14. new-yorki gyalogezred az éhségtől majdnem félholtan érkezett Thomastagaba.

Port au Prince, május 23.

Curagaoból ide érkezett németalföldi hajó, jelenti, hogy a spanyol hajóraj Curagaonál 500 tonna szénrel és 100 tonna élelmiszerral rakodott meg. A hajórajnak állítólag kevés vagy éppen semmi szene és kevés élelmiszere volt.

New-York, május 23.

Egy St-Pierreből érkezett távirat jó forrásból azt jelenti, hogy Cervera tengeri nagyhajórajja indulóban van a martinique-i vizekre, hogy szenet vegyen föl.

London, május 23.

A Reuter-ügynökség jelenti Key-Westből mai kelettel: A „New-York”, „Cincinnati” és „Puritan” amerikai hajók tegnap bombázták Matanzas erődöt. A harc háromnegyed 1 órakor kezdődött és egy fél óra hosszat tartott. A spanyolok vesztesége igen nagy, az amerikaiaknak nem volt veszteségük.

London, május 23.

Key-Westből jelentik, hogy a spanyol szállítási hajócsoporthoz, mely április közepe táján indult el a Kanári-szigetektől, az amerikai blokádflotta kikerülésével Kuba déli partján kötött ki. Viszont Rován amerikai hadnagynak, aki fontos és veszedelmes misszióval volt megbízva a felkelőkhez, feladatát a spanyolok által észrevétlenül teljesen sikerült megoldania.

Leon Castillo.

Madrid, május 23.

Leon Castillo haladéktalanul vissza fog térni párisi állására, amelyben nagy misszióknak a betöltése várakozik reá.

Szigoru semlegesség.

Hága, május 23.

Curacao kormányzója közli a külügyminiszterrel, hogy a semlegesség szabályainak meg-

szemben csak két spanyol hajónak adta meg az engedélyt a kikötőbe való bejövetelekre. E szabályok értelmében a kormányzó a spanyol tengernagy továbbírt követeléseit visszautasította. A két hajó számára, amelyek megérkezésük után másnap megint elhagyták a kikötőt, annyi szénét szállítottak, amely elég volt arra, hogy a legközelebbi kikötőt elérhessék.

Az angol-amerikai barátság.

Washington, május 23.

A jövő héten Paunceforte angol nagykövete, Davies kanadai tengerészeti miniszter és az Egyesült-Államok hivatalnokai tanácskoznak a Kanada és az Egyesült-Államok között fűgőben levő összes vitás kérdések rendezésére szolgáló egyezmény előzetes feltételeiről.

A kijavított kábel.

London, május 23.

A „Times”-nek jelentik Key-Wes-től, hogy a kábelt Cienfuegos és Santiago de Cuba között ismét kijavították s így a közvetlen összeköttetést Havanna és Európa között újra helyreállították.

Konfuzió Washingtonban.

London, május 23.

A Washingtonból érkező jelentések a teljes konfuzió képét mutatják. A tábornokok maguk közt összeveszték a haditerv kivitelezéséért és összevesztett Maekintley a hadügyminiszterrel, kinek lemondása küszöbön van. A kongresszusban pedig az arany és ezüst hívei harcolnak egymás ellen amiatt, mert a hadi költségek fedezése aranyban visszafizetésre bonokkal van tervezve.

TÁVIRATOK.

Lujza hercegnő adósságai.

Bécs, május 23. Koburg Lujza hercegnő-hitelezőinek képviselője, dr. Neuda bécsi ügyvéd Brüsszelbe utazott, hogy Koburg Lujza adósságainak kifizetését, illetőleg az ügyek rendezését lehetőleg gyorsan keresztülvigye.

Ki lesz a krétai kormányzó?

Berlin, május 23. Idevaló politikai körökben az a hír van elterjedve, hogy a szultán hajlandó valamely görög herceget krétai kormányzóságra emelni. Hogy azonban ebből a tervből mikor lesz tényleges állapot, azt egyelőre meghatározni nem lehet.

Szláv apostolok ünnepe.

Sofia, május 23. A szobranje-téren ma a szlavok, a hatóságok, a katontisztikar, számos hivatal, a tanulók, valamennyi intézet és nagy népesség jelenlétében ünnepélyes Tedeum-ot tartottak Cyril és Method szláv apostok ünnepe alkalmából. A várost lobogók díszítik. A közönség számára népmulatságokat rendeztek.

A zágrábi hadtestparancsnok Belgrádban.

Belgrád, május 23. Berchtolsheim zágrábi hadtestparancsnokot tegnap a szerb király kihallgatáson fogadta. Berchtolsheim tisztelőtére Schiessel követnél estély volt, melyen a király első adjutánsa, a hadügyminiszter és több tábornok is megjelent.

A francia választások.

Páris, május 23. A Havas-ügynökség jelenté: Az új kamarában a pártok számaránya a következő lesz: 254 republikánus, 104 radikális, 74 szocialista radikális, 57 szocialista, 38 radikális, 44 reakcionárius és 10 nacionalista. Más oldalról az eredményt a következőképen állítják össze: 225 mérsékelt republikánus, 45 radikális, 182 radikális és szocialista radikális, 57 szocialista, 49 monarchista és 26 nacionalista és antiszemita.

Bánya-tíz.

Bánya, május 23. A bányaispékség jelenleg a „Zollern” bányában a szerencsétlenség egy munkás gondatlansága okozta.

Lebon miniszter lemondása.

Páris, május 23. Lebon gyarmatügyi miniszter beadta lemondását Méline miniszterelnöknek, aki felkérte őt, hogy a legközelebbi minisztertanácsig vezesse tovább tárczája ügyeit.

Tangeri expedíció.

Gibraltár, május 23. Híre jár, hogy 7000 emberből és 12 útegből álló expedíciót készítenek elő, hogy háboru esetén Tangert megszállhassák.

Julia törté.

Prága, május 23. „Romeo és Julia”-nak mai előadása alkalmával a cseh nemzeti színházban baleset történt. A rendesen használni szokott színházi tör helyett véletlenségből valószínű hegyes és éles tört adtak Julia személyesítőjének, Bennoni kisasszonynak, aki annál a jelenetnél, amikor Julia a törrel szíven döfi magát, nem tudván, hogy valóságos tör van a kezében, súlyosan megsebesítette magát, úgy, hogy vérbe borulva vitték el a színpadról.

Építőmunkások sztrájkja.

Innsbruck, május 23. Ma az itteni építőmunkások, körülbelül kétezren, megkezték a strikeot, minthogy a vállalkozók visszautasították követéseiket. Rendezavarás eddig nem történt.

HIREK.

Vidám apróságok

a legközelebbi törvényjavaslatról.

A képviselőház letárgyalta a szövetségi törvényt és legközelebb a betegápolásról szóló törvényjavaslat kerül sorra. Az új törvényjavaslat valószínű Schweningerkurája lesz a sok hivatalos irka-firkának. Annóra lefogynak majd tőle az akták. A mostani törvényes állapot szerint ugyanis egy kórházi beteg miatt, akin 2 forint 75 krajczár ápolási költséget nem tudnak behajtani és akinek községi illetőségét véletlenül nem ismerik, épen tizenegyzekerétszáz hivatalos irat készül. A belügyminiszter ilyenkor leír valamennyi vármegyének, aztán minden vármegye alispánja leír a szolgabírnokok és minden szolgabíró leír a járásához tartozó valamennyi jegyzőnek. A jegyző erre visszair a szolgabírnoknak, a szolgabíró az alispánnak és ez a miniszternek. És közülök csakis egy üzeni meg, hogy az ő községéhez tartozik az ismeretlen illetőségű beteg, a többi tizenegyzezerszázkilenczvenkilenc jegyzék hiába íródik.

Az új törvényjavaslat szerint a beteg ápolási költségeit az állam fogja viselni, a községet pedig csak a beteg elszállításával járó költségek terhelik. Hiábavaló üzenetváltás lesz ezután is, de jóval kevesebb, mint idáig.

Hanem azért zátonyos helyek ebben a törvényjavaslatban is vannak, mert ilyeneknek minden törvényjavaslatban kell lenniük. Például az egyik paragrafus ezeket rendeli el:

- a) A közoktatásügyi tárca terhére esnek azon betegek ápolási költségei, melyek a klinikán tanügyi szempontokból vétettek fel.
- b) Azon betegeknél, kik egészségügyi szempontból vétettek fel, az ápolási költségek azon részét, mely tanügyi célokra szolgált, a közoktatásügyi, a költségek többi részét a belügyi tárca viseli.

A törvényjavaslat ezen intézkedéseit azon férfiak fogják megérteni, akik a jövőendőben Schenk tanár elvei alapján részben tanügyi, részben belügyi célokra születendének.

Lapunk mai száma 20 oldal.

— A király itthon. A király ma reggel 6 óra 40 perczkor kíséretével Gödöllőről a fővárosba érkezett és délelőtti tíz órakor általános kihallgatást adott. Az audiencián ma a következők járultak az uralkodó elé:

Szabó Miklós a Kuria elnöke, Daruváry Alajos, báró Wimpfen tábornok, dr. Speycer István a zágrábi hétszemélyes tábla elnöke és Szabó János püspök, titkos tanácsos. Kirhammer

Sándor és Fiedler Nándor altábornagy, Fraknói Vilmos és Bogisich Mihály címzetes püspök, dr. Falk Miksa, dr. Münnich Aurel és Asbóth János országgyűlési képviselők, Boliti Richard olasz főkonzul, gróf Attems Károly, Magyary-Kossa István, Orosz Miklós és Sztankovics János kamarás, Wodnianszky Frigyes, Stojalszjevics Milos és Weisz Károly vezérőrnagy, Hanel Hugó, Bedekovics Károly, Dománszky Rajmund, báró Minutiles Károly, Fajta József és Lockner József ezredes, Csicsesy Géza, Hartmann Emil, Kovács Sándor és Reuss Agost alezredes, Láner Gyula, Zay Adolf, Szentgyörgyi Lajos, Ötl Ferencz, Barkassy Géza, dr. Kosztka Antal miniszteri tanácsos, dr. Szukováthy István számvéviszéki tanácsos, Szerényi József és Simon Dezső osztálytanácsos, Mainik Béla és Probald Károly főhadbíró, dr. Berger János apát, dr. Demkó György, dr. Réczey Imre, Bugarszky István és Onody Adolf egyetemi tanár, Klinka Teofil és Vézinger Károly kanonok, Porubszky Jenő és Tomesányi Mór táblai tanácselnök, Szőcs táblai bíró, Rakodczay Sándor a zágrábi törvényszék elnöke, Pongrácz Jenő királyi főügyész, Benedetti Alajos az országos törvényszék alelnöke, Gervay Pál és Jobb Alajos pénzügyi jogigazgatósági tanácsos, Fischer Márton királyi tanácsos és Kenessey Kálmán főfelügyelő, Nádor Vince és Schöpflin Agost posta- és táviratigazgató, Pajer Vilmos miniszteri titkár, Bornemissa Boldizsár rendőrpáncsnok, Palágyi Kálmán rendőrfelügyelő, Kövér Kálmán királyi tanácsos, Wodianer Fülöp könyvkereskedő, dr. Schulhof Géza, Gobbi Alajos zeneakadémiai tanár, Vecsey Gyula palotaorvos, Schulte György földbirtokos. — A mai általános kihallgatás alkalmával ő felsége Pápa y Istvánét a legfelső kabinetiroda volt osztályfőnöke özevgyét is fogadta, aki a budapesti várbazárban élethossziglan ingyen lakást nyert. Nemkülönbön fogadta ő felsége a budapesti református nagypénteki társaság Kiss Áron képezdei igazgató által vezetett küldöttségét.

Este udvari ebéd volt, amelyen részt vettek: Tisza Kálmán, báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter, gróf Teleki Samu, gróf Széchenyi Tivadar titkos tanácsosok, Droholeczky Gyula görög-katholikus püspök, Zsilinszky Mihály államtitkár, Ludvigh János a közigazgatási bíróság alelnöke, Bernáth Géza és dr. Laszly József táblai elnökök, Kazy János, báró Ferlitzsch Bertold és Sándor János főispán, Tabódy József kamarás, Rupp Zsigmond a budapesti közjegyzői kamara elnöke, Láncey Leó a budapesti kereskedelmi és iparkamara elnöke, Zsigárdy Gyula és Vermes Béla országgyűlési képviselők, Liechtenstein herceg főudvarmester, gróf Paar lovassági tábornok és Bolfras altábornagy főhadsegédek, gróf Apponyi Lajos magyarországi udvarnagy, König udvari tanácsos, báró Minatillo ezredes, báró Kulmer alezredes, szárnységéd, Zaarnay és Geiger őrnagyok, Huber sorhajóhadnagy, a parancsörtszt és az őrpáncsnok.

— A hercegeprimás Budapesten. Vaszary Kolos biboros hercegeprimás megszakítva balatonfüredi nyaralását, május 26-án, csütörtökön, Budapestre jön és két hétig a fővárosban marad. Ez idő alatt itt fog tartózkodni a hercegeprimás egész udvara is. A biboros főpap jövetelének közvetlen célja a bérmlás szentségének kiosztása. A bérmlás, tekintettel a jelentkezettek nagy számára, az idén június 12-ig fog tartani. A bérmlásra az iskolai hitoktatók, valamint a lelkeszkedő papok már előkészítették a növendékeket.

— Tisztelegés József főhercegnél. Budapesten 1899. év szeptemberében nemzetközi gyermekvédő-kongresszus lesz a fővárosi közgyűlésnek meghívására. A kongresszus előkészítésére kétszáz-as-bizottság alakult, mely az előmunkálatokat befejezte s a sikert biztosítva látván, az igazgatózógot megbízta, hogy a kongresszus védnökeül József főherceget kérje fel. Az előkészítő-bizottság küldöttsége tegnap tisztelegte a főhercegnél. A küldöttség tagjai báró Malcomes Jeromosné vezetésével gróf Königsegg-Fidél, gróf Klebelsberg Béla, dr. Katona Béla, az előkészítő-bizottság ügyvivő elnöke és Scherer István titkár voltak. Báró Malcomesné tolmácsolta az előkészítő-bizottság hódolatteljes kérelmét, melyre a főherceg szívesen szavakkal válaszolva, megköszönte az előkészítő-bizottság bizalmát s a kongresszus védnökségét elvállalta. Dr. Katona Béla kérte azután a főherceget a bizottság nevében, hogy a „László” gyermek-otthon megtekintését is engedje felvanni a kongresszus kirándulási programjába, mire ő felsége az engedélyt megadván, megjegyzi, hogy az „Otthon” ügyeit a főhercegnő intézi, aki rendkívül örül, hogy az „Otthon” iránt oly nagy érdeklődés nyilvánul. Ezután a küldöttség tagjait mutattatta be magának a főhercegnek.

— A temesvári királygyakorlatok. Schwitzer altábornagy hadtestparancsnok vezetése alatt, a hadtest tábornokainak és törzstiszteinek közbenjövésével — mint levelezőnk táviratozza — ma kezdődtek a temesvári királygyakorlatok területén a tereptanulmányok. E célra Nagyváradról Pokorny, Aradról Blon din altábornagy, Fehértemplomról Latsék és Bauer vezérőrnagyok, Bécsből pedig Bekker ezredes érkeztek Temesvárra.

— Lipót főherceg haldoklása. Bécsből jelentik, hogy Lipót főherceg, aki tudvalegileg hetek óta beteg, agoniában fekszik. Tegnap este 10 óra 20 perckor epileptikus rohamai voltak és azóta állapota változatlanul aggasztó.

— József főherceg Déván. József főherceg szemleutjában Dévára érkezett, ahol — mint levelezőnk táviratozza — az állomáson az összes hatóságok, tantestületek és igen szépszámú közönség fogadta. Hollák Arthur alispán üdvözlő beszédére a főherceg igen lekötelezőleg válaszolt, örömet nyilvánítva felett, hogy ismét alkalma nyílt e azépmultu megye és székváros közönségének ragaszkodásáért elismerését tolmácsolhatni. Ezután a főherceg a kolozsvári kerület parancsnoka és a honvédezzred parancsnokának jelentését fogadva, a vármegyeházához vonult, hol az alispán lakosztályában a polgári testületek és hatóságok tisztelegését fogadta. A realiskola előtt a zászlóval kivonult tanulóifjúság lelkes éljenzése láthatólag kellemesen lepte meg a főherceget. József főherceg holnap szemlét tart a honvédség felett.

— Delegációsális ebédek. A delegáció hadügyi és tengerészeti bizottsága tiszteletére herceg Lobkovicz Rudolf hadtestparancsnok tegnap ebédet adott, amelyen a következők vettek részt: báró Chlumetzky János, nagykállói Kállay Béni közös pénzügyminiszter, nagysápolti Szentgyörgyi Gyula osztályfőnök, Ploner Ernő a császári és királyi főszámszék elnöke, br. de Fin Nándor helytartótábornok Dumba Miklós belső titkos tanácsos, Pallavicini Ede őrnagy, báró Spann Hermann tengerészeti parancsnok viceadmirális, gróf Andrásy Géza, elhenbrucki Wacht József ellentengernagy, Budisabljevic Szaniszló tengerészeti vezérhadbiztos, wellstaedti Beck Gyula sorhajókapitány, br. Kübach Miksa, br. Harkányi Frigyes, Bolgár Ferenc orsz. képvis., Pichl Leonidas, László Ede és Horthy Miklós sorhajóhadnagy. — A delegátusokat tegnap báró Wodianer Albert, a magyar delegáció háznagya is megvendégelte. Az ebéden ott volt báró Bánffy Dezső miniszterelnök, Perczel Dezső belügyminiszter, báró Dániel Ernő kereskedelemügyi miniszter, gróf Goluchowski Agenor külügyminiszter, gróf Szécsen Miklós és Dóczy Lajos osztályfőnök a külügyminiszteriumban, Zwiedinek-Südenhorst Gyula rendkívüli követ, Mérey Kajetan külügyminiszteriumi osztálytanácsos és a magyar delegáció következő tagjai: Tisza Kálmán, Falk Miksa, Berzeviczy Albert, Csernátóny Lajos, gróf Szécsenyi Imre, gróf Sztáray Nep. János, gróf Eszterházy Miklós Mór, gróf Zichy János és Gyurkovich György. — Dr. Münnich Aurél országgyűlési képviselő ma este ebédet adott, amelyen résztvettek: Krieghammer közös hadügyminiszter, báró Fejérváry honvédelmi miniszter, Gromon Dezső államtitkár, Zsoldos Ferenc altábornagy, lovag Röckenzaun Richárd osztályfőnök, Canisius Viktor vezérőrnagy, lovag Krobatin Sándor, Elmayer, Klár Kristóf, Glückmann Károly, Terkulja, Seefranz ezredesek, lovag Dobrucki Ferenc főhadbiztos, Urban Nándor százados és Széll Kálmán, Radó Kálmán, báró Wodianer Albert, Pulszky Ágost, Miklós Ödön, Gajári Ödön, Dániel Gábor, Szerb György delegátusok.

— Az unio évfordulója. Kolozsvári tudósítónk táviratozza, hogy Kolozsvár város tanácsa ma díszes plakátokon lelkes felhívásban felszólítja Kolozsvár lakosságát, ünnepelje meg az unio félszázados évfordulóját. A miniszterelnök értesítette a várost, hogy az unio ünnepélyén báró Dániel kereskedelemügyi miniszter fogja a kormányt képviselni.

— Szerecsétföldi járt huszár. Egy pozsonyi huszárnak a lova tegnap estefelé a piac téren megbottlott és lovával együtt elbukott. A lo csakhamar felugrott, de a huszár lába benne maradt a kegyelvasban és a megriadt lo messze hurcolta a földön, mignem egy Fülöpök Károly nevű iparos megragadta a lovat és a veszedelemből kiszabadította a huszárt, kit súlyos sérülésekkel vittek be a helyőrségi kórházba.

— A derék brassóiak. Gróf Mailáth Gusztáv erdélyi püspök a napokban Brassóban járt bérmlás végett. Jó előre gondoskodott, hogy magas megérkezéséről a város közönsége, a vármegye előkelőségei idejekorán értesüljenek, nehogy a fogadtatás elmaradjon. Mert a fogadtatás, már tudniillik az ünnepélyes fogadtatás, jól esik Mailáth püspöknek is. De ezuttal valami kis baj történt. Nem várta Gróf Mailáth Gusztáv püspököt a vasutnál senki. A megyei és a városi hatóság tagjai közül talán még az se ment ki az állomásra, aki várt valakit, nehogy a perrenon való jelenlétét a püspök tiszteletére írják. És a magyar és a szász atyafiak is csodálatosan egyetértve, egyformán tüntettek — távollétükkel. Gróf Majláth Gusztáv nagyon haragudott a dolog miatt, de még jobban azért, hogy az ünnepi lakomán azok se mutatkoztak, akiknek jelenlétére okvetlen számított. Pedig a jó brassóiak csak olyanok akartak lenni az ifju püspökhöz, aminő ez volt ő hozzájuk. Annak idején, amikor főpásztori méltóságába beiktatták, megye, város ott volt, küldöttségek üdvözölték mind a két törvényhatóság részéről — és gróf Majláth Gusztáv, az ifju püspök, máig sem viszonzta a — megtiszteltetést.

— Madarász József aranymandátuma. Más ember a feleségével üli meg az aranylakodalmát, az öreg Madarász József pedig a mandátumával. A sárkereszturi választókerület ötven esztendővel ezelőtt küldte a parlamentbe Madarász Józsefet, amikor még feketék voltak a fürtjei és ettől az igtől kezdve, az alkotmányos idők alatt, folyton ő képviseli ezt a kerületet, melynek választói önzetlenül, minden érdek nélkül választják újra meg újra. Egy félszázad alatt a fekete fürtökre leasett a hó, a fiatal képviselőből „Madarász apó” lett, de a sárkereszturiek sohasem fordultak el a képviselőjüktől. A kormány sem turbálta Madarász Józsefet soha, kit becsülni és tisztelni tanult a képviselőház minden pártja. Most nagy ünnep volt a sárkereszturi kerületben: Polgárdi község választó-polgárai meghívták az öreg urat, hogy a mandátumának félszázados évfordulóján velük együtt ünnepeljen. Mikor Madarász a vonattal megérkezett, a választóközönség zászlók alatt egybegyűlve, élén lovasbandériummal fogadta. Herceg Földes János községi híró tartós egészséget kívánt neki és éljenzés mellett kísérték a község házához. Az asszonyok kendőt lobogtattak feléje és virágot szórtak a kocsjába, a község házában pedig Schweiger Ferenc jegyző keresetlen, őszinte szavakkal köszönte meg példás kitartását. Madarász József lelkes beszéddel válaszolt. Meg-megújuló éljenzés mellett mondotta el, hogy félszázados törvényhozói működése alatt a munkálkodáshoz szükséges erőt mindig választókerülete önzetlen bizalmából merítette s a jövőre sem kért mást, csak azt, hogy addig tartsák meg bizalmukban, míg ő ugyanaz marad, aminek magát félszázaddal ezelőtt, az első választás alkalmával vallotta. Madarász ezután látogatásokat tett a községben. János Fülöp gazdatiszt nagy ebédet adott a képviselő tiszteletére. Innen Madarászt Füle községbe kísérték, ahol ugyancsak ünnepiesen fogadták s ahonnan este hat órakor visszatért Polgárdiba, ahol résztvett a „Társasköre”, által rendezett ünnepi lakomán. Madarász József most pártbívei körében bejárja az egész választókerületet, mivel minden község meghívta és részt követel a félszázados jubileumból. E nevezetes jubileuma alkalmából Madarász József a következő nyilatkozatot küldötte be a lapoknak:

Nyilatkozat. Alulírott nyilvánítom, hogy télem sem választásaim előtt, sem utána még excecziek sem kértek soha aldómást, nemhogy polgárdiak kértek volna. A polgárdiak, miként a többi községbeli függetlenségi választók is, mindig saját meggyőződésükből, hazájuk iránti önzetlen szeretetükből választottak meg képviselőjükké. Kelt Polgárdiban, 1898. május 18. Madarász József, országgyűlési képviselő.

— Gyujtogatás. Biskolczi táviratozza, hogy az Uzapanyi mellett elterülő Szemszuró pusztá ma leégett. A vizsgálat kiderítette, hogy a határban csavargó vándorlegények gyujtották fel a pusztát. A kár a 10 ezer forintot meghaladja.

— Bellamy meghalt. Londoni távirat jelent, hogy az irodalomnak vesztesége van. Meghalt Bellami, a hírneves amerikai regényíró, ifjan, még ötven éves sem volt. Az észak-amerikai irodalom még relative sem gazdag eredeti és nagy találatumokban. A faj s talán a viszonyok is a praktikumot: az ipart és a kereskedést, a fölfedezésüket és a találmányokat tették az intellektuális élet legmagasabb céljává. A művészetről is körülbelül azt mondhatnók, amit mondtunk az irodalomról. Sok a piktör és a képfaragó, sok a regényíró és a versíró, de kevésnek a neve és a munkája kerül Európába. Amerikai regény Bellamy „Visszapillantás” című regényeig csak egy tett a Bellamy könyvéhez fogható nagy hatást, csak egy írónak volt hasonló nagy olvasó-közönsége és pedig ez a könyv: „Tamás bátya kunyhója” és az író: Böhler Storo asszony, aki csak tavalyelőtt halt meg késő agg-korban. A „Tamás bátya kunyhója” irányregény s nem kis része volt igazatánban abban, hogy a rabszolgakérdés megoldása azok javára dönt el, akik a rabszolgaság eltörléséért harcoltak. Lássék bár furcsának, a Bellamy híres könyve, amely úgy szemre tisztán phantasztikus munkának látszanék: szintén irányregény. Az evuluczió törvényeit tárgyalja, fajunkat a jövőben igen közelről érdeklő kérdéseket feszeget. Könyvét letoldították Európa minden nyelvére, magyarra is. Ez a könyv s a harc, amely mellette és ellene kitört, őrizi meg az irodalomtörténetben a Bellamy nevét.

— Wolfné praktikai. Wolfnének, az Andrassy-úti „Budapest”-kávéház tulajdonosnőjének, három háza van a fővárosban: egy kávéház, egy bérház és még egy másféle ház... Ez a három ház, különösen az utolsó, nagyon szépen jövedelmezett és Wolfnének fájt a szíve, mikor a nagy jövedelem bevallására került a sor. Azt gondolta, elég pénze van az államnak, minek szaporítását is. Nem vallott be hát semmit az ötzeci házból és a másik kettőből is jóval kevesebbet a valódi jövedelemnél. Történt azonban, hogy a bérház házmesterét, Gichner Pált a mult év augusztusban valami okból elküldte Wolfné. Az elkeseredett ember bosszút vágyott Följelentette Wolfné és a pénzügyigazgatóság meg is indította a vizsgálatot. Az eredmény meglepő lett. Évi hétezerkétszáz forint csoknit állapítottak meg a pénzügyigazgatóságnál és Wolfné hetvenkét ezer forint fizetésére kötelezték, mely összegnek megszerzése végett az asszonynak mind a három házát lefoglalták.

— Öngyilkos bankárné. Párisból táviratozzák, hogy tegnap agyonlőtte magát Westheim bankár felesége, aki ösztök származású nő. Tettének oka buskomorság.

— Rablóbanda Mohácson. Rozsnyay Béla mohácsi csendőrhadnagy a napokban harmincztagu rablóbandát fedezett fel és a főzinkosokat letartóztatta. A bandát szövetkezeti alapon szervezték, volt elnöke és pénztárnoka. Ez a jeles kompánia Baranyában és Szlavóniában évek óta garázdálkodik, ötven helyen követtek el betörést és rablást; a vizsgálati jegyzőkönyv hatvan oldalra terjed és szennázciós dolgokat tartalmaz.

— Magyar címer a sárban. Ó-Szívácson, Bács-Bodrog vármegyében — amint tudósítónk táviratozza, az állami népiskoláról tegnap éjjel letartóztatták az ország címerét, sárba táposták és összetörték. A csendőrség kézrekerítette a merénylőket Aca diu Tmia és Malcsov Mladen szorb tsuhanczok személyében. Mind a kettőt letartóztatták.

— Jó artézi kut. A magyar királyi államvasutak Ujvidék állomáson az artézi kut vizének kihasználása céljából Magyarországon eddig páratlan vizemelési berendezést létesítettek. A feltaláló a berendezést hullámszivattyúnak nevezte és sikerült általa az említett artézi kut vizemelési képességét csaknem megtízszerezíteni. E vizemelési berendezés, amelyen egyszerű fizikai elvokon nyugszik, annyira elmés találmány. Felalálója Berlinben élő honfitársunk, Serényi mézők. A találmány szakkörökben mindenféle nagy érdeklődést keltett és azok a legnagyobb elismeréssel nyilatkoznak arról a legújabb vizemelési módokról.

— A dezertor. Soltész János és Kormán József 32-ik gyalogezredbeli kőzvitéznek nem igen tetszett a legfelsőbb szolgálat és a napokban a pilis-csabai táborból a reglamában kiszabott szolgálati utat határozott mellőzésével megszöktek. Hogy azóta mit cselekedtek, azt nem tudni egész bizonyossággal, de Soltész József kőzvitét az éjjel az ujrásártéren rabláson érték. Valakivel, ugylátszik szökevénytársával, aki azonban idején kerekét oldott, megtámadta Koltósvári Sándor mészolólegényt, elvette az óráját, lánczát, pénzét a talán ruhájától is megfosztja, ha rendőrök nem sietnek a megtámadott ember segítségére. Mire Soltész János kőzvitét megkötözték, rablótársa sikeresen megugrott.

— A bujdosó alkonycsillag. Akik tegnap este napnyugtával a nyugoti eget nézték, szép égi tüneménynek voltak szemtanúi. A hold vékony sarlóalakja és Vénusz, egünk legszebb csillaga közvetlen közel tüntek fel egymás mellett. E tünemény azonban csak rövid ideig gyönyörködtette az embereket, hogy új, még érdekesebb jelenséggel kárpótolja a szép csillagpár bámulót. Vénusz egyszerre csak eltűnt a hold karimája mögött. A csillagászatban két csillagnak ezt a helyzetét együttállás okozta fődésnek nevezik. A tegnapi együttállásnak érdekességét növelte az a körülmény, hogy a hold sarlója még igen kicsiny volt és így a fődés már akkor következett be, amikor Vénusz még igen messze, csaknem fél percnyire volt a sarlótól. Ennek magyarázatát a hold fényváltozásaiban találjuk. A hold mindig ugyanazt az oldalát fordítja felénk s így emberi szem soha nem látta még a hideg égi test másik félgömbjét. Aszerint tehát, amint a nap a látható holdfelületet egészen, félig, vagy negyedrészben világítja meg, aszerint van földünk körül nézve telihold, félhold vagy negyedhold. Mindazonáltal vehettük már észre, hogy a holdkorongnak meg nem világított része — az tehát, mely a sarlót egy körilapra egészíti ki — halvány ezüsthényű, olyan körülbélül, mint egy ritka ezüsthényű. Ezt a jelenséget onnan magyarázzák, hogy a hold újholdtól első negyedéig földünknek nappali vidékeivel van szemben, és a földről visszavert napsugarak egészen a holdig jutnak, halvány fényvel árasztva el ennek éjjeli vidékeit. Ha már most egy csillag, például a Vénusz, a holddal egy látóvonalba jut, a mi részünkre láthatatlanná lesz abban a pillanatban, amidőn a hold gömbje ama csillag és a föld közé kerül, még akkor is, természetesen ha a csillag a holdkorongnak láthatatlan, meg nem világított része által fődetik. Ezért láttuk Vénuszt hirtelen, szinte váratlanul eltűnni a fényes égboltról; mintha a mindenség elnyelte volna. Ezek a csillagfődések egyébiránt fontos szerepet játszanak a csillagászatban, különösen pedig a selenográfiában (holdtudomány.) Általuk nyertük az első tudományos bizonyosságot a hold lakhatatlanságáról. Valamely világ szerves életének első alapfeltétele a légkör. Ennek híján nincs élet, nincs se érzés, se érzélem, az ilyen világ holt. Midőn az ég egyes csillagai — azok, amelyek az állatvő táján ragyognak, a hold peremét érzik, sugaraiknak meg kellene törniök a hold légkörén, ezt azonban eddig nem tapasztalták még, s így el kell vitatnunk az élet létezését mellékholgónk felületéről.

— Öngyilkos honvédhuszár. Nyiregyháza-i tudósítók táviratozza: A rossz bánásmód elől a halálban keresett menekvést egy Gál József nevű hevesmegyei illetőségű közhonvédhuszár, aki a Nyiregyháza állomásozó honvédhuszár ezred hatodik századában szolgált. Szombaton délután bement a legénységi szobába, bajtársainak nem szólt semmit és egy észrevétlen pillanatban lekapt a falról a már előre megtöltött szolgálati fegyvert és agyonlőtte magát. A végzetes tett elkövetésére azért szánta el magát, mert főlebbvalói tulszigorúan bírálták el vele.

— A debreczeni dalárda útja. A debreczeni dalárda konstantinápolyi utazásáról már többször megemlékeztünk. A nagy kirándulásról újabbán a következő híreket kaptuk: Szombaton délután érkeztek a kirándulók Brassóba. Az utca az a kellemetlen tévedés esett meg velük, hogy a balázsfalvi állomáson a románok Bukarestbe utazó oláh irredentistáknak nézték őket, sőt a tanítókkal ott

levő elemi iskolások is, több százan és viharosan tüntettek ellenük.

— Szetreszka! Szetreszka! kiáltotta a sok éretlen csöpség.

Brassóba érkezve, egyenesen a Czenk-hegyre mentek, ahol az Árpád-szobor előtt elénekelték a Himnuszt és a Szózatot. Hajnalban nagy ének-szóval, vidáman indultak tovább oláh föld felé. Romániába érkezésük előtt, a predeáli állomáson vámvizsgálatnak kellett volna podgyászaikat alávetni, a román pénzügyőrök azonban udvarias üdvözléssel intézték el az ügyet. Épen jó időben érkeztek Oláhországba: a koronázás évforduló napján. Az egész vonalon, Predeáltól Bukarestig mindenhol ünneplő képi közönség álldogált a föllobogózt állomásokon. Bukarestben meglepő szívesseggel fogadták a magyar kirándulókat a bukaresti magyar egyesület lakomát is adott tiszteletükre. A banketen az első felköszöntőt Bartalus János evangélikus református lelkész mondta a dalárdára és elnökére Márk Endrere. Márk válasza után a bukaresti magyar egyesület ösztitkára, a hetven esztendő Csengerly Béla állott föl és csak ennyit mondott:

— Mondjátok meg otthon, hogy mi is magyarok vagyunk agyunk minden gondolkozásában, szívünk minden verésében és azok is maradunk holtig.

Óriási taps követte az öregnek reszkető hangon elmondott szavait, amely után a dalárda magyar dalokat énekelt. Romániába szakadt honfittársaiak könyezve hallgatták a szomorú népdalokat, melyek minden írásnál erősebben kötik őket a magyar hazához. A lakoma után szétmentek az ünneplő városban a debreczeniek. A földszített utcákon hullámozó közönségen alig tudták magukat áttörni. A nagy boulevardon megnézték az ünnepség legszebb pontját: a katonák elvonulását Károly király előtt. A közönség nagyon hűvösen üdvözölte királyát, ami nagyon rosszul esett az ilyesmibez hozzá nem szokott magyaroknak. Délután három órakor ültek vonatra a debreczeniek, hogy tovább utazzanak. A bukaresti magyarok könyek közt bucsuztak el tőlük s a vonat lassan kigördült a pályaudvarból.

— Újfajta gyorsforraló. „Record“ elnevezéssel a „Gyakorlati értékű újdonságokat terjesztő betéti-társaság“ újfajta szesztakarékfőzőket gyárt, amelyeknek a nagy megtakarítás mellett az is az előnyök, hogy teljesen tűzveszélytelenek. A gyorsforraló hajsütővel van kombinálva és utazásra igen alkalmas; a dolog a háziasszonyokat bizonyára igen érdekli, mert a „Record“ gyorsforraló ezélszerű, olcsó, veszélytelen, amellé pedig csinos háztartási darab.

— Legjobb minőségű és színtartó harisnyák és sportruházatok a legnagyobb választékban Heyek Adolfnál IV., Szervita-tér 8. „Vadásznóhoz.“

Napirend.

Naptár. Kedd, május 24. — Római katolikus: Már. Ker. seg. — Protestáns: Eszter. — Görög-oros (május 12.) Epifán. Zsidó: Sivan 3. Schelohschah. — Nap két: 3 óra 57 perczkor. — Nyugszik: 7 óra 23 perczkor. — Hold két reggel 6 óra 45 perczkor. — Nyugszik este 10 óra 45 perczkor.

A földművelésügyi miniszter fogad délután 4 órakor.

A horvát miniszter fogad délelőtt 8—10 óráig. Iparművészeti muzeum és nemzetközi kiállítás nyitva a. e. 9 órától 12 óráig és 2—5-ig.

Az új országához kúpulacsarnok megtekinthető 10—1-ig 50 krajczár belépődij mellett.

Deák-mauzoleum a kerepesi-úti temetőben, nyitva este 6 óráig.

Technologiai iparmuzeum nyitva 9—1-ig és 3—5 óráig.

Természetről gyűjtemények muzeuma nyitva 10—12-ig. (Muzeum-körut 4.)

Országos képtár az Akadémiában nyitva 9 órától délután 1 óráig.

Tavaszi nemzetközi tárlat az új műcsarnokban, nyitva 9-től esti 7-ig. Belépődij 50 krajczár.

Nemzeti muzeum régiséglára nyitva délelőtt 9—1 óráig. Többi tárai 50 krajczár belépődij mellett tekinthetők meg.

Rovargyűjtemény a nemzeti muzeumban nyitva 9—1-ig.

A kifosztott miniszter.

(Saját külön tudósítónktól.)

A kereskedelmi miniszter ur szokott ugyan ébren is lenni, de erről az időről nincs mit referálnom, kénytelen voltam tehát álombeli életét megfigyelni. Ah, ott ő folytonos akcióban van.

A legközelebbi huszonnégy órában Lobkovitz hercegnél volt ebéden. S valami igen megnyomta

a gyomrát. Ebéd után ledőlt egy kicsit díványára, el is bóbiskolt (munka után édes lévén a nyugodalom), de a nagy megterhelés, mint egy nehéz kő, nem hagyta aludni. Nyugtalanul fészkelődött ide-oda.

Ugy érezte, hogy tárczája egész rettentő terhe a testén fekszik. Ébren megfordítva, ő fekszik tehernek a tárczáján.

Ámde Morpheus jótékony mentő — különös látományokat hozott eléje. Morpheus kedvező exczellenciájának.

Egyszerre látta, hogy megnyílik az ajtó, hűs áram csap be és belép a belügyminiszter.

— Hogy vagy Ernő? — kérdé.

— Nagyon nyom valami, kegyelmes uran, nagyon nyom.

— Könnyitek rajtad... könnyitek — felelte Perczel.

És egészen Dániel fölé hajolva, levette róla a közutakat, a magánvasutakat, de a tramwayket is. Ugy szedte őket egy kis kendőbe, mint az óriás-kisasszony a liliputiak hadseregét. Aztán becsomózta a kendőt és eltánczolt.

De Dániel Ernő még most is nehezen, pihegve lélegzett.

A sarokból pedig valami különös csengés hangzott. Mintha körmöczi aranyakat szórtak volna egy márványasztalra. Különben elég jó muzsika volt. S ennél a muzsikaszónál lépegetett lassan ki a sarokból Lukács László, a pénzügyminiszter. Az arca komoly volt, mint rendesen, hanem akármiyen furcsán hangoztek, ő is dudolt.

— Könnyitek rajtad Ernőkéim.

És Dániel fölé hajolva, leszedte a vállairól az összes államvasutakat.

A másik pillanatban pedig úgy eltűnt, mintha mindjárt el is helyezkedett volna az egyik vasúti kupéban.

Hiába, Dániel Ernő tovább is pihegett. Még mindig nyomta valami. A bömlöke már verejtékezett.

— Segítség! — hangzott elfojtva a sikoltása.

De akárhogy elfojtotta, volt valaki, aki meghallotta. Az a férfi, akihez illik, hogy a leghalobb óhajtat is meghallja: a kultuszminiszter. És a jobb keze mutatóját tisztogatva (mert épen levelet irt a kegyelmes ur), jött már sietve Wlassics. Az egész alakja fénylett a glóriától, amit a „Néptanító Lapja“ vetett reá, a hold-fürtei pedig röpködtek az esti szélben. Már messziről kiáltott Dániel felé:

— Jövök... levezsem azt a terhet... jövök...

És gyöngéden vette le róla a postát és a távirát.

— Lefoglalom az én levelezésemnek — sutogta Wlassics és mialatt Dániel Ernő minden teherrel megszabadulva föllelegzett, Wlassics elletett a homályos sarokba.

Csend volt a szobában. A májusi égről csillagok kandikáltak be a Dániel Ernő megkönnyebült alakjához.

Kezdte magát jól érezni. Hogyne? Oly puha volt a feje alatt, puhább a pehelynél, a min feküdt. Még a miniszteri tárczáját is odatette a feje alá vankosul.

Azonban, oh csodák-csodája, hirtelen megnyílt a szoba padlása és leereszkedett, mint valami kéményseprő a kúrtón, Bánffy Dezső.

— Parancsolj valamit? rebegte Dániel — ki nem csudálkozott Bánffy illetén megjelenésén. Hiszen Bánffy olyan lyukon jön-megy, aminön akar.

— Nem — felelte Bánffy.

— Hoztál valamit?

— Nem, el akarok vinni valamit.

— Ne fáradj, kérlek, mert nem nyom semmi.

— Kb, mégis elviszem.

S a fejéhez nyúlt, hogy kivegye alóla a miniszteri tárczát.

Dániel kiáltott és — felébredt. Megdörzsölte a szemét és mosolyogva sutogta:

— A kollégáim is milyen számárságokat csinálnak — az én álomban.

Savonarola.

1498. május 23-án, tehát ma négyszáz esztendeje égették el Flórenczben, a Piazza della Signorán, két pápai küldött jelenlétében, Hieronymo Savonarolát, a florenczi San-Marco nevezetű dominikánus klostrom perjelét.

Savonarola 1452-ben született Ferrarában, ahol apja híres és tekintélyes orvos volt. Hieronymo apja örökét elfoglalni vala hivatva, a szigorú erkölcsű ifjú azonban olyannyira megunderodék a Mediciek udvari életének feslettségétől, hogy megutálta a világi életet és a beteg testek gyógyítása helyett a beteg lelkek gyógyítására akarta szentelni életét. A szentírásnak és különösen a János jelenéseinek tanulmányozásában elmélyedvén, nem sokára olyan nagyhirű böjti szónok lett belőle, hogy messzeföldről sereglettek szónoki széke mögé a jámbor hívők. Életének harmincznyolczadik esztendejében fölöttes egyházi hatósága a florenczi, szent Márkusról elnevezett klostromba küldték az ujonczszerzetesek kioktatására. Ettől az időtől kezdődik voltaképen az ő szónoki, prófétai, politikai és erkölcsi reformatori tevékenysége. Beszédeivel igen nagy hatást gyakorolt a népre. Mikor egyszer a Mózes első könyvből vette a szónoklata tárgyát, olyan nagy volt a szavait szomjuhozó aggodalmas arcú hívek száma, hogy meg sem lehetett volna számolni. Savonarola föláll a szónokló székre, egy ideig nézegeti az aggodalomtól elborult ábrázatokat és erős hangsúlyozással mondja:

— És hozok e földre özönvizet, hogy elveszítsek minden testet, mi vagyon elő lélek az ég alatt; valami e földön vagyon, meghal.

Ezeknek a szavaknak a hatását lehetetlen leírni. A hívek, nagy bűnösségük tudatában, bűnbánóan zokogtak és majd hogy maga Savonarola is velük nem sirt. — Két eszmény töltötte be a szerzetes lelkét: az egyház erkölcsi ujjaszületése és Olaszország felszabadítása. Mind a két szándékában hatalmas ellenségek állottak utjában: a Mediciek és a pápaság. Lorenzo, a Medici-ház feje kéréssel, fenyegetéssel és száz különféle módon igyekezett Savonarolát lefegyverezni, a szerzetes azonban alhatatos maradt és Isten akaratából túl is élte Medici Lorenzot. A másvilágra költözött erős ellenfél utóda, a köztársaság élén, Péter nevű fia lett, egy sima, gavallér ur, akinek vajmi kevés jutott az apja tehetségeiből. 1494-ben VII. Károly francia király megtámadta Nápolyt. Péter, aki szövetségese volt a nápolyi köztársaságnak, csunya kapitulációt kötött a nápolyi trónt illetőleg a francia királlyal; emiatt föllázadtak az alattvalói és neki szökni kellett. Péter szökése után nagy népgyűlést hívott össze Savonarola a florenczi dómba. Ezen a népgyűlésen nagy vallási mozgalomnak vetette el a magvát. A vallási buzgóság olyan nagy mértékben szállta meg a florenczieket, hogy egész Olaszországban mondogatták:

— A florencziek Krisztushoz való szeretetükben elveszítették az eszüket.

A nép életmódja egészen megváltozott: Mese-mondás helyett csak a prédikációkat hallgatták és 1496-ban a huszagyókeddi bolondozást egészen elhagyták, helyette annál fényesebben ünnepelték meg a virágvasárnapot. A florenczi idill azonban nem tartott sokáig. A hátor szerzetesnek az egyház romlásáról szóló prédikációi nem tetszettek a pápának; elhatározta hát, hogy elhallgattatja Savonarolát. Fölajánlotta neki hallgatási díjat a bibornoki főveget, a szerzetes azonban visszautasította, mert inkább vágyakozott a vértanúk vöröskalapjára. A pápa ekkor kijelentette, hogy:

— Meg kell halnia, még ha keresztelő szent János volna is!

Eltiltotta a szónoklástól és Savonarola engedelmességet. Később visszatért a szöszökre és folytatta a pápa ellen intézett támadását. Ezért aztán kiközösítették a katolikus egyházból és fogdába került. A fogdában, ahol nagyon megkínózták, tudta meg, hogy halál vár rá. Hídegvérrel vette tudomásul a dolgot és két társával együtt akasztották fel a Piazza della Signorán, azután pedig elégették őket.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* Négyszázénekesnőről. Az operaház tagjait és tőrlátogatóit most néhány lebegő szerződés foglalkoztatja. Az első Diósyné Handel Bertáé, a színház egyik drámai primadonnájáé. A művész az igazgatóság ajánlatait nem fogadhatja el és ha irányában a színház egy-két nap alatt loyálisabb magatartást nem tanúsít, ugyesültörtökön a Lohengrin-ben lép föl utoljára az operaház színpadán. Pedig az egész differenzia közte és a vezetőség között 1500 forint, és pedig nem is egy esztendőre, hanem háromra együttvéve. Hogy erre az akadékoskodásra mi készíti az operaház intézőit, nem tudjuk. Művészi skrupulus aligha. Nem hisszük először azért, mert az opera jelenlegi vezetőinek művészi skrupulusaik sohasem szoktak lenni, és nem hisszük azért sem, mert a Diósyné művészi képességei jóval erősebb kritikát is kiállanak, mint aminőt az operában ez idő szerint gyakorol az ensemble-lal szemben a vezetőség. Hiszen az Operában ma minden ember úgy dalol és úgy muzsikál, ahogy kedve tartja: a művészi direktiva, a művészi ítélőképesség nem a Huszár Kálmánok és nem a vele egy hurot pendülő hivatalnokok kenyeré. Különben tudnák ezek az urak azt, hogy épen Diósyné Handel Berta bizonyult a legerősebb és elszínpadképesebb talentumnak az új énekesnemek között. Mert ugyan miféle magyar művész fogja rövidesen utána énekelni az Ortrudot, Erzsébetet, Fideliot, Sába királynőjét, Brunhildát? Pénzügyi aggodalmak sem merülhettek föl a Diósyné új szerződésével szemben. Mert különben nem telnek az opera személyi költségéből, amely kizárólag művészek, zenekari tagok, az irodai és a technikai személyzet díjazására van szánva, rendes illetés olyan énekesnőnek, amilyen Payer Margit, akinek hasznavehetősége iránt az Opera intézői ha akarnának, sem tudnának félrevezetni. Miért vonjuk kétségbe senkinek a jóbizeműségét sem, de kérdjük járja-e egy intézetnél, hogy szerződést adjanak egy fiatal hölgynek, akinek atyja totum factum ugyanannál az intézetnél? Payer Béla — különben belügyminiszteriumi szánvevőségi főnök — jobb keze a kormánybiztosnak, minden kérdésben, nemcsak az anyagiakban (hisz egy színháznál minden finansziális tétel csakis háttérre lehet egy művészinek) tanácsadója, és mivel Huszár Kálmán nemcsak, hogy tanácsot adni nem tud magának, hanem a tanácsal nem is tud mit csinálni, Payer Béla egyenesen rendelkező közege a színháznak. Az operaházi tagok köznyelvén szólva: „Ma mindent Payer csinált”. A leánya pedig — tanunk rá minden színlapoltvasó ember — énekel hetenkint háromszor, és ha az operában hetenkint négy vagy öt előadást tartanak, úgy énekel négyszer és ötször. Lehet, hogy ebben Payer urnak semmi része sincsen, de ha ez a helyzet sem inkompatibilis, úgy hát mi esoda az? És hogy van az, hogy Gábos Nelly hónapok óta hibáján kívül nem énekel egy kottát sem? Minden aprócska szerepét a „Fauszt”-ban, „Hugonották”-ban, „Romeo és Júlia”-ban, „Jancsi és Juliská”-ban, „Parasztbecsület”-ben stb. sorra elszedték tőle és odaadták Payer kisasszonynak. Gábos Nelly pedig e botrányos állapotok miatt kénytelen szakítani egész eddigi pályájával és áttérni az operatere. Szombaton már próbakép föllép a budai színpadon (mint Postás Milka a „Madarász”-ban), hogy azután később elszereződjék valamelyik fővárosi téli színházhoz. Itt nem Gábos Nellyről van szó, hanem egy tartarhatatlan helyzetről, amelyet a mai operai gazdálkodás teremt. Vasquez grófnőnek, ennek az esztendőre asszonynak, akit a közönség rendkívül megszeretett, ugyancsak nincs még szerződése, mert 3000 forint különbözet forog fenn közte és az operai gondviselés között. Ellenben repertoirt és szereposztást olyan ostobán csinálnak, hogy Hilgerman Laura akaratán kívül 10.000 forintért vagy huszszor énekel ebben az évben! Hilgerman Laura tehát egy fellépésért 500 forintot kapott!

Ime, olyan emberek, akik egy bolha-színházat sem tudnának adminisztrálni, kormányozzák ma az operát és élükön áll ma egy ember, egy kormánybiztos, akire Magyarországon a miniszter után a legtöbb pénz és a legnagyobb kulturális feladatok egyike van rábízva, és ez az ember Huszár Kálmán!...

* A „Piros czipő” Bécsben. Madách Rácul ballejtje augusztus 18-ikán, a király születése napján, kerül először színre a bécsi udvari operában.

* Hírek a Népszínházról. A Népszínház pénzügyi új darabjában „Jáfet 12 feleség”-ben Szirmai Imre játssza Jáfetet, a 12 feleséget pedig Bárdi, Gabi, Csatai Zsófi, Palóczy Berta, Bartfay Margit, Solymossiné, Tallián, Buday Rózsa, Koltay, Horváth, Emericz és Szegő. Kivülök még játszanak a darabban: Kassai, Németh, Solymosi, Tallag, Ujváry Lubinszky, Várnay és Ternyey. — A Népszínház igazgatósága több régi népszínház felújítását tervezi. Szigligeti és Szigeti több darabján kívül Csepreghy „Piros bugyelláris”-a és „Sárga csikó”-ja, Rutkay György „Holtomiglan” és Rákosi Jenő „Éjjel az erdőn” című műveit tűzték ki előkészületre.

* Az „Aranylakodalom” jubileuma. Bóth László és Rákosi Viktor alkalmi darabja ma este érte meg ötvenedik előadását a Magyar Színházban. A tele nézőtérben a legjobb hangulat uralkodott és a szerzőket ismételtelen a lámpák elé szólították.

* Betiltott premióra. A bécsi udvari operában ma estére volt kitéve Hellmesberger „Oh, azok a gyermekek” című némajátékának első előadása. A „szövegét” Godlevszki, a színház magántánczosa, írta. Már tartottak belőle tizenöt próbát, amikor a tegnapi főpróbán dr. Wlassak udvari tanácsos, az intendántura képviselője, betiltotta a darab első adását. Okul azt mondják, hogy a benne előforduló tréfák nem méltó az udvari Opera színvonalához.

* A filharmonikusok közgyűlése. A filharmoniai társaság Mészáros Imre alelnök elnöklése alatt tartotta meg negyvenhatodik közgyűlését, amelyen Erkel Sándor elnök-karnagy is jelen volt. A szokásos jelentések felolvasása után megtartották a választásokat. Az eredmény a következő: Választmány: Erkel Sándor, Mészáros Imre, Wilmoth Bódog, Faludy Károly, Gianicelli Károly, Grünfeld Vilmos, Lux Lajos, Seifert Rezső, Böhm Ferenc, Számvizsgáló-bizottság: Novacek Károly, Fischer Károly, Wieschendorff Henrik. Könyvtáros: Vierich Bernát. Próbaellenőr Jaulusz Béla. Végül jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak a társaságot támogatók részére. — A filharmonikusok özevgy- és ártassegélyező-egyesülete is most tartotta közgyűlését. Az elmúlt év bevétele 5987 forint, a kiadás 8061 forint volt; ez utóbbiból 3150 forint esik özevgyi nyugdíjakra. Az egyesület vagyona 1896. vége óta, amikor 34.173 frt volt, 2385 forinttal szaporodott. De Falk Miksát megválasztották tiszteletbeli taggá.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— A Nemzeti színház mint alperes. Megírtuk, hogy Madách Aladár, az „Ember tragédiája” szerzőjének fia pört indított a Nemzeti színház ellen 15.000 forint és járuléka iránt. A fölperes jogi képviselője, dr. Zollner Béla, ma nyújtotta be válaszáat a Nemzeti színház elleníratára.

A terjedelmes beadvány hangsúlyozza, hogy az alperes műintézet nem anyagi igazság, hanem a formális kifogások alapján áll, mert az elővétel érvényesítését kísérel meg. Már maga az állásfoglalás a pör etikai oldalának teljes ignorálását jelenti, nem méltó az ország első műintézetéhez, mert irodalmunk legszebb gyöngyét a per jogi szeszai mögül szabad zsákmánynak nézi, amelynek meghódítását „kasszapolitikai kálóz gazdálkodás fegyvereivel küzdenisem áll”. De nem áll meg az elővétel jogi szempontból sem, mert az alperes — önkényesen vagy tévedésből — azonos joghatásúnak tekinti a színmű nyitandó közzétételét annak első előadásával.

Ami Madách Aladárnak a darab színrehozatalába való beleegyezését illeti, ezt felperes sohasem tagadta. Hiszen, ha a Nemzeti Színház jogosi-talannul hozta volna színre az „Ember tragédiá-ját, a pör nem t a n t i é m e k é r t, hanem az előadásokon befolyt e g é s z j, vedelemért folya. Az ellenirat tehát a kereset jogozime iránt is tévedésben van. „Ázt pedig, hogy a szerzőnek (vagy jogutódjának) beleegyezése valamely darab előadására egyértelmű volna azzal, hogy a kérdéses művel a színház örök időkre, szerzői díjak fizetése nélkül, tetszése szerint, mint tulajdonával rendelkezhetik: ilyesmit még senkisémet állított s ezzel a nézetével egyedül áll az alperes. Madách Aladár az első előadás után járó tantiéméről mondott le, de nem mondott le a darab tulajdonjogáról s az ebből folyó szerzői díjakra való igényéről. Legkevésbé mondott pedig le P a u l a y Ede javára, ki-nek a Nemzeti Színház illetéktelenül fizetett szerzői díjakat.”

A felperes végül a Paulaynak fizetett tantiémek, nemkülönben a színházi átlagos napi bevétel és a szokásos díjak tekintetében gróf Festeticz Andor igazgató, Péchy Gyula titkár, Náda Ferencz és Vizváry Gyula rendezők, továbbá Herczeg Ferencz kihallgatását kéri. Az érdekes pörben a törvényszék néhány hónap múlva hoz ítéletet.

— A ráczkevel gyilkosság. Tavaly husvét napján a mestergerendára felkötve találták Gránér János ráczkevei molnárt. Fiatal felesége könyekre fakadva beszélte el a sajnálkozó szomszédoknak, hogy férje elpusztította magát. A szomszédok azonban nem hittek a menyecske könnyeinek és azt rebesgették, hogy Gránert a felesége gyilkolta meg. A szállingó hírekre megindították a nyomozást és Gránernét letartóztatták. Több hónapig tartott a vizsgálat, de bizony nem derített ki olyan terhelő adatokat, amelyek Gránér bűnösségét bizonyíthatnák, s a pestvidéki törvényszék megszüntette a további eljárást és elrendelte Gránér Jánosnének azonnal való szabadlábra helyezését.

— A szarvasi bölcs sajtópöre. Egész nagy Alföldön minden paraszti hajlékban ösmerik Nyíry Elek nevét. A szarvasi bölcsnek hívják. Amolyan szánni való ur ez a Nyíry, aki Szarvas városában egy kéthavonként megjelenő folyóiratnak a szerkesztője. „Népszerű bölcsész” a címe ennek az írásnak; az a tulajdonképeni hivatása, hogy a szociálistizmus igéit ezer alakban és ezer változatban, furfangos módon hirdesse abban a kisded körben, amelyikbe sikerült a „bölcsész-szerkesztő” urnak ökkal-móddal becsapású komikus írásait. Kvaterkázás közben használatos hangon szokta föltárni kéthavonként szörnyűséges fájdalmait, bölcs nézeteket s lelkének háborgó haragját a „Népszerű Bölcsész” hasábjain Nyíry Elek.

Egyszer már a fővárosi esküdtszék előtt állt ízgatás vétségével vádolva, most s z e r d á n pedig a nagyváradí esküdtszékhez föltette ítéletet ugyan csak ízgatás miatt. Szokatlanul nagy érdeklődés nyilvánul minden körben eme sajtótárgyalás iránt. Nyíry Elek ugyanis a „Népszerű Bölcsész”-ben heves ostromot intézett a törvény és a bíróság ellen. Egy szarvasi orvosnál akadt valami sora: a doktor feljelentette Nyíryt, mert jogositvány nélkül homeopata gyógyszereket árusított. Erre a szarvasi bölcs „A zsarnokság ellen” czimen igen paprikás modorban fejtette ki a törvényről való nézetét. Szerinte az ellene tett feljelentés ép úgy, mint az annak következtében leendő elítélés s az egész törvény jogtalan, igazságtalan. Igyen ir többek közt a bíróságról:

— Rut hazugságban éltek . . . A gyalázat és üldözés mit rám fordítottok, titeket illet. Titeket, kik politikai jogaimtól megrabolva hoztok törvényt, titeket, kiknek bűnötök, hogy bírák vagytok . . . Bírónak lenni magában bűn, mert istenszerepet bitorol gyaró, tévedhető, sőt mindig tévedő, igazságra, bizonyosságra képtelen ember . . .

Aztán a törvényről elmélkedik:

A mai jogrendet már rég megösmertem; nem, nem jogrendnek, de az erőszak és hunczúság rendszerének. tehát megvetem.

Igy, ilyenformán a boldogtalan szarvasi bölcs a törvényt anyagilag és formailag impolitikusnak, közveszélyesnek deklarálja. A nagyváradí kerületi sajtóügyi köztárhoz ép ezért indította meg Nyíry ellen a vizsgálatot, melynek során a felelősséget el is vállalta a „bölcs”. A szerdai tárgyaláson a vádlott maga fog védekezni.

— A kőműves-strike utójátéka. Huszonkét munkásembert vont ma felelősségre a törvényszék magánosok ellen elkövetett erőszak miatt, mert a tavalyi kőműves-strike alkalmával fenyegetéssel akarták rábírní dolgozó társaikat, hogy a munkát abba hagyják. A törvényszék két munkást fölmentett, kettőt h á r o m h á r o m n a p i és tizenhatszét vádlottat n o l c z n o l c z n a p i f o g h á z r a ítélt.

— Szociálista sajtópör. Szalai István orosházi szociálista földműves a „Földművelők Szaklapja”-ban erős kirohanást intézett H a l á s z Jenő alsó-dabasi szolgabíró ellen, aki egy szociálistagyűlés megtartására nem adott engedélyt.

„Mit gondoljon az ember ilyen vadmarhárról? . . . Aki látni akar szabadon vadállatot, veszedelmes barmot, menjen Dabásra!”

Ija többek között. A királyi főügyészség sajtóügyi följelentést tett Szalai ellen, aki az első tárgyalásra meg nem jelent s akkor kéthónapi f o g h á z r a és 100 forint pénzbüntetésre ítélték. A törvény értelmében ma újra tárgyalták ezt a sajtópert s Szalai megjelent az esküdtek előtt.

— Mi indította az inkriminált közlemény megírására? Kérde tőle az elnök.

A vádlott: Épen Csizmadia Sándor szerkesztőnél voltam, mi or egy levél érkezett, a melyben az volt megírva, hogy a szolgabíró betiltotta Alsó-Peszéren a gyűlést és még pofonokkal is fenyegette az elvtársakat.

— Meggyőződött arról, vajjon igaz volt-e az a hír?

— Nem.

— Megvan még a levél?

— Nincs meg. Nem is tudom, hogy ki írta.

A bizonyító eljárás befejeztével dr. Genthon Ferencz királyi alügyész kérte az esküdteket, mondják ki Szalait a nyilvános rágalalmazásban vétkesnek.

Az esküdtek marasztaló verdiktje alapján a sajtóbírószág Szalait két hónapi f o g h á z r a és száz forint pénzbüntetésre ítélt.

SPORT.

— Lódiázás és csikóverseny a Hortobágyon.

A debreczeai gazdasági egyesület vasárnap lódiázást és csikóversenyt rendezett a Hortobágyon, hová a gazdák ekhős-szekereken, az uri közönség pedig külön vonaton utazott ki. A lódiázásnál a fősúlyt a kispazdák lötenyészítésére fektették és pénzdíjban csakis kispazdák lovai részesültek. Ez a díjazás is amellet tanuskodott, hogy a régi spanyolfajú lóállománynak Nonius vérrel fölfriítése legjobbban megfelel a debreczeni gazda igényeinek s bármint vélekedjenek egyes konzervatív hajlamu czivis gazdák, a városi tanács és a gazdasági egyesület a Nonius faj meghonosításával szerencsésen eltalálta a lötenyészítés terén azt az irányzatot, amelytől az elkorcsosult régi faj megnemesítése bátran várható. Igen szép növésű, kitünően gondozott anyakanczák és csikók vezetteték elő, még pedig nagy számmal. Díjat nyertek:

I. Csikóval elővezetett a n y a k a n c z á k. Első díjat, 10 darab arany, Debreczen város, másodikat, 5 darab arany, Debreczen város, mely azonban az aranydíjakat kispazdák és csikósok jutalmazására visszabocsátotta; harmadik díjat, 3 aranyat, Hegedűs Ferencz, negyediket, 1 aranyat, Magyar János, ötödiket, 1 aranyat, Balog István. Egy-egy arannyal még többen jutalmaztattak. — II. Hároméves k a n c z a c s i k ó k é r t díjat nyertek: Kertész János 5, Vásári István 3, Kállai Sándor és Vilmányi Imre 1—1 darab aranyat. III. Kétéves k a n c z a c s i k ó k é r t: Polgári József 5, Trágy Alajos és Boldog Sándor 1—1 darab aranyat. IV. Egyéves k a n c z a c s i k ó k é r t: Jámor János 5, Bányai István 3, Fehér Sándor és Fried Emil 1—1 aranyat. V. Egyéves m é n c s i k ó k közül egy sem volt díjazható. VI. Kétéves m é n c s i k ó k é r t díjaztattak: Polgári Bálint 5, Dragota Miklós 3 darab arannyal.

A lódiázást csikóverseny követte, melynél a 4000 méteres pályát szórón ülték a napbarnított arcú, izmos csikós legények. Az első futamnál tizennégyen indultak. Az öt arany első díjat Hajas János számoló csikós felszemű fekete lovával Kiss József bojtár vitte el; a 3 arany második díjat Szabó Jánosnak ítélte oda a gróf Degenfeld József főispán elnöklése mellett működött jury; Szabó a Székelyhidi János számoló lován futtatott. A harmadik díj 1 darab arany volt, és ezt Gál Lajos lovával Finta Elek nyerte. A második futamnál az első díjat Vajsa István lovával Kovács Lajos, a másodikat idősb Pecze István lovával Ventsz Gábor vitte el. Délben a híres hortobágyi fogadó mellett épült nyári mulatóban jó magyaros ebédhez ült a közönség. Egymást érték az elmés felköszöntők a legelső debreczeni cigánybanda zenéje mellett. Az ifjuság tánczra is perdült és városi kisasszonyok, parasztleányok, uri gavallérok, pásztorlegények rakták a csárdást alkonyattájj.

— Az ausztriai lövészünnep és a magyarok. Az V-ik ausztriai lövészünnepély központi bizottsága a budapesti lövészegyesület tagjait is meghívta a Bécsben, június 26-án tartandó s a császár jubileumára rendezendő lövészetre. A budapesti löveszek ma tartott közgyűlésükben egyhangulag elfogadták Del-Monico Ágoston fölvészizmester indítványát, hogy „miután a bécsi lövészünnepélyen való részvételük, esetleg politikai vonatkozásokkal fűzetnek egybe: e mellett úgy odaát, mint itthon oly magyarizációkra vezethetne, amelyek e tisztán s kizárólag társadalmi célra alakult magyar hazafias egyesület intenczióival össze nem férhetnek; ezeknek és az ezekből folyó következtetéseknek egy esetleg hivatalos látogatás által az abban résztvevőket kitenni nem akarják, különösen a jelen viszonyok között, midőn most az osztrák közvéleménynek egy áramlata félreismerhetetlenül ellenséges érzületet tanúsít Magyarország és a magyarországi ellen; ennél fogva a budapesti polgári lövész-egylet köszönettel fogadja az ausztriai lövész-bajtársak meghívását és az abban foglalt előzékeny megemlékezést, azonban a fenforgó viszonyok között a bécsi lövészünnepélyen ezuttal hivatalosan részt nem szándékozik venni.”

— A francia derby. Tegnap futották a francia derbyt Chantillyben. A 100.000 frankos díjat Mons. J. de Brémond Gardefe-ja nyerte meg Dax ellen. Carabat, a francziák Mindig-je harmadik volt. A vereséget szenvedett favoritnak ez volt első veresége. A győztes lovat Watkins lovagolta. Gardefeu-t az utolsó pillanatban nagyon lefogadták. Nagyobb szenzációt okozott Dax második helye, mely a start pillanatában 25:1-el volt kapható.

— Lackenbacher F. bockmaker Budapesten, Szentkirályi-utca 1a. szám alatt a bécsi és a külföldi versenyekre fix- és startodás mellett fogadásokat elfogad.

Bécsi nyári löversenyek.

(Első nap.)

A derby-meeting holnap kezdődik a freudenau gyepen. A kilencz napos meeting főeseménye a derby, mely június 5-én kerül döntésre. A klasszikus momentumig néhány érdekes futamra lehet kilátás. Holnap a Cambuscan-versenyt futják. E díjban rendszeren derby-lovak szoktak a starthoz állani. Tavaly e versenyben Tokio szenvedett csufos vereséget. A két mértföldes versenyben kiváló stayereknek nyílik alkalom a győzelemre.

A holnapi Cambuscan-versenyben is néhány kiváló telivér kerülhet össze. Legjobbakk közöttük Statesman, Lulu, Valaki, Mérges és Perpedes. A versenyt valószínűleg Lulu fogja megnyerni. Távol-létében Statesman lesz a győztes.

Tippeink a holnapi napra a következők:

- I. Termidor—Bob.
- II. Barnato II.—Drift—Hedika.
- III. (Lulu)—Statesman—Valaki.
- IV. Barnato II.—Fid—Fad—Hing—di an.
- V. Lesi betyár—Duna—Balek.
- VI. Magyarád—Old Jack—Dickinson.
- VII. (Valaki)—Gohér—Regent.

KÖZGAZDASÁG.

Közgazdasági táviratok.

Hamburg, május 23. (Esti tőzsde.) Osztr. hitelrészvény 304.30. Az irányzat csendes.

New-York, május 23. (C. T. B.)

	május 23. cents	május 21. cents
Buza májusra	163	166 ¹ / ₂
„ júliusra	116 ³ / ₄	118 ¹ / ₂
„ szeptemberre	93 ³ / ₄	95 ¹ / ₄
Tengeri júliusra	40	41

Chicago, május 23. (C. T. B.)

	május 23. cents	május 21. cents
Buza szeptemberre	89 ¹ / ₄	90 ¹ / ₂
Tengeri júliusra	36	36 ¹ / ₂

Mezőgazdaság.

A Kozma-szobor leleplezése. Mezőhegyesen ma leleplezték le Kozma Ferenc szobrát a belügyi és földmívelésügyi miniszterek és nagy közönség jelenlétében. Ott voltak a többi közt Kozma Ferenc és Kozma Andor, Perczelné született Kozma Flóra (néhai Kozma Ferenc egyetlen leánya), Csanádmegye küldöttsége, a harcaskai küldöttség, a ménés-igazgatóságok és ménestelepparancsnokságok számos képviselője stb. Darányi földmívelésügyi minisztert Losonczy Mihály miniszteri tanácsos, a szoborbizottság elnöke üdvözölte és átadva a szobrot, engedélyt kért arra, hogy a szobor lelepleztessék. Ezután a földmívelésügyi miniszter mondott hosszabb beszédet, melytől Kozma Ferenc érdemeit a magyar lótenyésztés felvirágoztatása körül. E beszéd után gróf Orta ménésparancsnok mondott lelkes szavakban köszönetet a miniszternek azon intézkedéseért, hogy a szobrot a ménésintézet gondjaira bízta. Az intézeti dalárda rázendítette a „Szózat“-ot, mire a hatalmas, szép koszorú elhelyezése következett. Koszorúkat helyeztek el elsősorban maga Darányi miniszter, Durmann altábornagy a magyarországi ménések katonai felügyelője, Halász Sebestyén a mezőhegyesi intézet nevében (bronzkoszoru), a kishéri, fogarasi és bábolnai intézetek és parancsnokságok képviselői, Miklós Ödön, gróf Batthyány Elemér a magyar lovaregylet nevében, a mezőhegyesi ipar-társaság. Koszorút tett le a szobortalapzatára a földmívelésügyi minisztérium lótenyésztési osztálya is. A szobor, melyet Zala György tervezett, külön e célra épített egy és fél méter magas domboszerű emelkedésen áll. A szobor első oldalán csinos bronz domborműben az a jelenet van megörökítve, amidőn 6 felsége 1872. májusban Mezőhegyesen magán a telepen miniszteri tanácsossá léptette elő Kozma Ferencet. Oldalt márvány-táblákon ez áll: „Kozma Ferencnek, a magyar lótenyésztés újja alkotójának, személyes munkatársai. Született Sörényen 1825-ben, átvette a lótenyésztési ügyeknek vezetését 1868-ban és vezette 1892-ben bekövetkezett haláláig.“ Az ünnepélyt délután két órakor a mezőhegyesi lovárdában ebéd fejezte be.

Ipar és kereskedelem.

A monarchia áruforgalma. Az osztrák-magyar vámterület behozatala a folyó év áprilisában 75.8 millió volt, szemben 1897. áprilisával + 11.8 millió) a kivitel pedig 62.8 millió (— 4.1 millió). A folyó év januárjától április végéig a behozatal 285.3 millió (+ 47.6 millió a múlt évvel szemben), a kivitel pedig 241.6 millió (— 8.2 millió). A kereskedelmi mérleg passzívuma tehát 43.7 millió, szemben a múlt évi 12.1 millióval.

Kőbányai sertespiac, május 23. Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felüli súlyban) 57 krajczárig. Közép (páronként) 300—400 kilogrammon súlyban) 58 krajczárig. Fiatal nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 60—61 krajczárig. Közép (páronként 251—320 klgig terjedő súlyban) 59—59 kr. Könnyű (páronként 250 klgig terjedő súlyban) 59—60 kr. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 klg. felüli súlyban) 58¹/₄—59¹/₄ krajczárig, közép (páronként 240—260) kilogramm súlyban) 58—59 krajczárig. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 57—58 krajczárig. Serteslétszám: 1898. május 21. napján volt készlet 41.737 drb, május 22-én felhajtott 371 drb, május 22-én elszállított 137 darab, május 23-ára maradt készletben 41.971 darab. A hízott sertés üzletirányzata csendes.

Budapesti konzum-sertés vásár, május 23. A ferencvárosi petroléumraktárnál levő székesfővárosi konzum-sertés vásárra 1898. május 21-én érkezett — drb. Készlet 162 darab, összes felhajtás 162 drb. Elszállított budapesti fogyasztásra 119 drb, elszállítatlan maradt 33 drb. Napi árak: 120—180 kilós 53—59 kr, 220—280 kilós 57—58 krajczár, malacz 41 krajczár. A vásár hangulata lanyha volt.

Budapesti birkavásár, május 23. Felhajtott: 600 drb hizalt ürü 209 drb feljavított juh, 22 drb kiverő juh. Napi árak: hizalt ürü 19—23 forint páronként, 22.50—23.50 forint 100 kilónként, feljavított juh 16—19.— forint páronként, 21—22 forint 100 kilónként, kiverő juh 12—15 forint páronként, 18—20 forint 100 kilónként.

Bécsi vágómarhavásár, május 23. A mai vásárra 2497 darab magyar, 1053 darab galicizai, 345 darab bukovinai és 778 darab német, összesen 5673 darab vágómarha hajtott fel, e között volt 1067 darab soványmarha. A nagy felhajtásra való tekintettel, amely még a nagyobb keresletet is meghaladta, a vásár lanyha hangulatban nyílt meg és az árak 1/2—1 forinttal csökkentek. Jegyzések: Magyar hizóökor I. minőségű 31—35 frt, II. minőségű 27—30 frt, III. minőségű 23—26 frt; galicizai hizóökor I. minőségű 31—34.50 frt, II. minőségű 27—31 frt, III. minőségű 24—26 frt; német hizóökor I. minőségű 35—38.50 frt, kivételesen 40 frt, II. minőségű 31—34 frt, III. minőségű 26—30 frt. Urasági ökor 21—25 forint, bika és tehén 19—32 forint.

Közlekedés.

Menetdíjkezdmény mezői munkások részére. A földmívelésügyi miniszter megkeresésére a kereskedelemügyi miniszter a mezői, valamint a szőlőmunkások menetdíj-kezdményére vonatkozó díj-szabási határozmányt a magyar királyi államvasutakon, valamint mindazon hazai vasutakon, melyeknek díjszámaiban a mezői- és szőlőmunkások részére megállapított féláru utazási kedvezmény úgy mint a magyar királyi államvasutakon eddigelő községi bizonyítvány előmutatásának feltételéhez volt kötve, folyó évi június hónap 15-én kezdődő hatálylyal oda módosította, hogy a mezői, valamint a szőlőmunkások a III. kocsiosztályban a féláru utazási kedvezményt, melyre azon esetben van igényük, ha legalább tizen utaznak együtt, illetve ha legalább tíz munkás kedvezményes menetdíj megfizeték, jövőben az 1898. évi II. törvényekben előírt „munkásigazolványaik“ felmutatása alapján minden további községi bizonyítvány használatának kötelezettsége nélkül igénybe venni jogosultak. E rendelet alapján tehát a menetdíj kedvezmény igénybevételénél a mezői munkásoktól eddigelő követelt községi bizonyítvány felmutatása teljesen mellőzendő lesz, mely intézkedés a munkásokat kétségkívül sok fáradságtól, utazástól és költségtől fogja megkímélni s a menetdíj-kezdmény igénybevételénél a munkásnép nagy könnyebbségére fog szolgálni. E rendelet közhírré tétele, valamint végrehajtása iránt a kellő intézkedések megtörténtek s a községi előjáróságok is utasították, hogy a fent megjelölt célból eddigelő kiállított, azonban a most közölt rendelkezés alapján tárgyalanná vált községi bizonyítványok kiszolgáltatását a jövőben mellőzzék. E rendelet hirdetmény útján minden vasúti állomáson közzé lesz téve.

BUDAPESTI GABONATÖZSDE.

Budapest, május 23.

Már benne is vagyunk az aratás periódusában: e héten úgy Amerikában, mint Európában megcsendül a rónákon a kasza. Odaát Texas, a szárazföldön meg Andalusia nyitja meg a sorozatot. Jól tudjuk, hogy mindkét vidék termése vajmi kevés jelentőséggel bír, de hát memento arra nézve, hogy rohamosan közeledünk az azt időpont felé, amikor óriási területeken már érett lesz a gabona. Júniusban minden héten más-más országban fognak hozzá a betakarításhoz. Az időjárás pedig majdnem mindenütt a világon, ahol gabonát termesztenek, felette kedvező.

Nálunk sem panaszkodnak a gazdák és a szerdán megjelenő újabb hivatalos termésjelentés, amely a május 20-áig beérkezett tudósításokat fogja csoportosítani, okvetlenül számszerűen is kielégítőbb becslést tüntet majd fel, mint az utolsó kimutatás.

Nem csodáljuk, hogy ily körülmények között a termelőkön bizonyos nyugtalanság vesz erőt és a piacot előzőnlük kínálatokkal. Ugy halljuk, hogy ma elsőcséplésű áru-buzát 10 forint 50 krajczáron bocsátották átuba. Nagyon sajnálnók, ha a termelők egyik szélsőségből a másikba esnének és

most sürgős kínálatot rontanának helyzetükön. Megirtuk a 9 forintos szeptemberi buza-ár idején és ma is hisszük és reméljük, hogy kitűnő magyarországi, sőt kitűnő világtermés esetén sem súlyedünk vissza az idén az olcsó árak színvonalára, mert a múlt évi silány eredmény következményeit egy jó termés bizony még korántsem el-lensúlyozhatja. Tehát hidegvér!

Hogy a szeptemberi buzaárát 10 forint 20 krajczárra leszorították (záru 10 forint 26 krajczár) az ily előzmények után csak természetes. Bécsben plane 10 forint volt az őszi buza ára. Ez árkülönbség érthető, mert odaát 75 és fél kilogrammos a szokványbuza milyenségi sulya és két hónapos a szállítási határidő.

A májusi buza Bécsben 13 forint is volt, nálunk 13 forint 30 krajczár (záru 13 forint 48 krajczáron).

Nem kommentáljuk ez újabb áresést mással, mint azzal, hogy a malmok ma megint csak egy negyed forinttal alacsonyabb árak mellett vásárolták a készbuzát és hogy egyes malmok teljes üzembeszűntetése immár a legaktuálisabb kérdések közé tartozik.

Ily auspiciumok mellett egyáltalában nem vettek nálunk tudomást az amerikai 10¹/₂ centes szombati hauseréről. A tengerentúli piacok ármozgalma mostanában már csak lokális jelleggel bír, mivel az Európa felé uszó gabona, valamint azok a kötések, amelyek alapján júniusban folytatódnak az elszállítások, teljesen biztosítják a kontinens szükségletét az új termésig.

Argentiniából az elszállítások folytonos növekedésben vannak. Elment e h é t e n quarterekben

Anglia felé	94.000 buza	55.000 tengeri
a kontinens felé	50.000 „	18.000 „
összesen:	144.000 buza	73.000 tengeri

a m u l t h é t e n:

Anglia felé	34.000 buza	27.100 tengeri
a continens felé	68.000 „	11.500 „
összesen:	103.000 buza	38.000 tengeri

A tőzsdetanács legutóbbi teljes ülésében elutasítóltag intézte el Blau Vilmos tőzsdetag beadványát, amelyről több ízben megemlékeztünk és amelynek veleje az volt, hogy a régi áruüzleti szokások hatályát a múlt évi gabonában kötött összes határidőügyletekre terjesszék ki, tekintet nélkül a teljesítési időre, miután a börze vezetőségének hirdetménye szerint csakis az április végeig szállítandó gabonára voltak kiköthetők a régi usanceok. Elutasította pedig a tanács e felterjesztést azért, mivel immár majdnem tárgyalanná vált. Igaz, hogy a május-júniusi terminus szállítási idejének második hónapja felé közeledve, némiképp késő is lenne most e tekintetben intézkedni, csakhogy az említett beadványt már ez évi február havában intézték a börzéhez, elegendő idő állt tehát rendelkezésre ahhoz, hogy formailag annak értelmében disponáljanak, miáltal elkerülhették volna azt a visszasságot, hogy jelenleg a tőzsdén ugyszólván törvényen kívüli állapotok vannak. A tőzsdetagok ugyanis, fittyet hányva a tanács rendelkezésének és azzal homlokegyenest ellentétben, bizony ez üzleteket a régi szokások alapján kötik. Kár az ilyen veszedelmes precedenshez alkalmat adni, mert máskor és más ügyben szintén ignorálják majd a börze intézkedéseit. Megemlítjük még, hogy épen e beadvány folytán utasították az áruleszámoló irodát, miképp a pénztár e szokványellenes kötések likvidációját ezuttal kivételesen foganatosítsa.

Elutasították, továbbá Weisz Henrik tőzsdetagnak a múltkoriban bővebben ismertett kérvényét, hogy intézkedjék a tanács, miképp a hajóban bemutatott szokványáru szállítója köteleztesse az átvető kívánságára és költségére a hajót esetleg a közraktárakhoz állíttatni és az átadást ott eszközölni. Mellőzték ez indítványt főleg azért, mert e kívánságot csakis a szokások módosítása útján lehetne teljesíteni, ez meg nagyon körülményes procedura. Ez igaz ugyan, de végre is azt hisszük, hogy a szokások egyes szakaszait nem szükséges valamely eraklye gyanánt pietással megőrizni, ha az üzleti élet oly problémákat vet fel, amelyek megoldása csak az usanceok megváltoztatása vagy kiegészítése által történhetik.

Buza.

Elkelt néhány ezer métermázsza 25 krajczárral olcsóbb áron.

Előfordult eladások buzában.

Table with columns: mennyiség, faj, ár, hely, dátum. Lists wheat sales with quantities and prices.

Hivatalos jegyzések buzában.

Table with columns: faj, mennyiség, ár, hely, dátum. Official wheat price listings.

Határidőüzlet buzában: Őszi buzában az árak ingadozóak. Májusban lnyhább volt délelőtt, délután valamivel szilárdabb.

Előfordult határidőkötések buzában.

Table with columns: határidő, kezdet, forgalom, zárlat, ár. Lists forward wheat contracts.

Hivatalos határidőjegyzések buzában.

Table with columns: határidő, ár, dátum. Official forward wheat price listings.

Rozs.

Készárüzet. Elkelt néhány kocsi rakomány 30 krajczárral olcsóbb áron.

Előfordult eladások rozszban.

Table with columns: mennyiség, faj, ár, hely, dátum. Lists rye sales.

Hivatalos jegyzések rozszban.

Table with columns: faj, ár, dátum. Official rye price listings.

Raktárállomány: A közraktárban 14400 métermázsza; a nyugati pályaudvaron 201 métermázsza.

Határidőüzlet rozszban: Őszi rozs lnyha, az árak csökkentek.

Előfordult határidőkötések rozszban.

Table with columns: határidő, kezdet, forgalom, zárlat, ár. Lists forward rye contracts.

Hivatalos határidőjegyzések rozszban.

Table with columns: határidő, ár, dátum. Official forward rye price listings.

Takarmányfélék.

Készárüzet takarmányfélékben. Zab változatlan, a kínálat gyér. Árpa üzietlen. Tengeri, állomásról nincsen vevő, mert helyben fekvő árú jobban konvenial.

Előfordult eladások takarmányfélékben.

Table with columns: mennyiség, faj, ár, hely, dátum. Lists feed grain sales.

Hivatalos jegyzések takarmányfélékben.

Table with columns: faj, ár, dátum. Official feed grain price listings.

Raktárállomány takarmányfélékben: A közraktárban 12400 métermázsza árpa, 17200 métermázsza zab, 19.800 métermázsza tengeri. A nyugati pályaudvarban 319 métermázsza árpa, 1921 métermázsza tengeri.

Határidőüzlet. Az irányzat gyenge volt.

Előfordult határidőkötések takarmányfélékben.

Table with columns: faj, határidő, kezdet, forgalom, zárlat, ár. Lists forward feed grain contracts.

Hivatalos határidőjegyzések takarmányfélékben.

Table with columns: faj, határidő, ár, dátum. Official forward feed grain price listings.

Gabona- és lisztforgalom.

A m. kir. közp. statisztikai hivatal az 1898. évi május hó 20. este 6 óráig május 22. este 6 óráig Budapestre vasuton és hajón érkezett s innen elszállított gabonaküldeményekről és a budapesti fővármihatalnál előjegyzett gabona- és liszterményiségekről a következő kimutatást teszi közzé:

Table with columns: faj, érkezett, elszállított. Summary of grain and flour arrivals and shipments.

helyi forgalomban

Table with columns: faj, mennyiség, ár. Local grain and flour trade data.

b) átmeneti forgalomban

Table with columns: faj, mennyiség, ár. Transitional trade data.

a fővármihatalnál előjegyzett:

Table with columns: faj, mennyiség, ár. Forward contracts at the main warehouse.

BUDAPESTI ÉRTÉKTÖZSDE.

Budapest, május 23

Még mindig a vetéseknek kedvező időjárás az, ami a tőzsdéüzletét olykor élénkíti. Így történt ma délelőt is az előtőzsdén. Egyes helyi értékek, különösen a magyar hitelbank, a leszámítoló-bank és jelzálogbank részvénye iránt feltűnően nagy érdeklődés mutatkozott, mely aztán — habár kisebb mértékben — javára volt a nemzetközi értékeknek s. A Bécsből jelentett árfolyamok ugyan egyizben kissé lelohasztották a vásárlási kedvet, de ez délben újra fölülkerekedett és az árak újra emelkedtek. Az utótőzsdén, többszöri árhullámsz után, a zárlat ismét gyöngébb volt; de azért az árak nem igen hanyatlottak a reggeli kezdet színvonala alá. A magyar bankok az egész napon végig szilárdak voltak; az osztrák államvasut ára a 359 és a 359% között variált. Kétségtelen, hogy az árak délutáni csökkenése részben az utolsó közelségének tudandó be: mert ha a pénz az ellátásnál nem is mód felett drága, a prolongáció mégis teremt némi árut a vásáron.

Az előtőzsdén: Magyar hitelrészvény 398.75—392, jelzálogbank 255.50—255, Leszámítoló bank 262.25—261. Osztrák hitelrészvény 359.60—358.50.

Osztrák-magyar államvasut 359.75—359.—, Kereskedelmi bank 1412—1418, Közüti vaspálya 390.25—390.75, Rimamurányi 254.75—254 forint.

Délelőtti 11 óra 25 perczkor zárulnak: Osztr. hitelrészv. 359.—, Magyar hitelrészv. 392.50, Aranyjárdék 120.85, Koronajárdék 99.20, Leszámítoló-bank 261.75, Jelzálogbank 255.25, Rimamurányi 254.25, Osztrák-magyar államvasut 359.—, Ipar- és kereskedelmi bank 104.25, Déli vasut 71.25, Közüti vasut 390.—, Villamos vasut 272.—, Márka 58.85.

A déli tőzsdén előfordult kötésék: Koronajárdék 99.27%, Kereskedelmi bank 1420—1422, Salgótarjáni közszénbánya 622—623, Közüti vasut 390—391, Villamos vasut 272—272.25, Magyar hitelrészvény 392—392.50, Magyar ipar- és kereskedelmi bank 104.50, Magyar jelzálogbank 255.25—255.75, Magyar leszámítoló bank 261.50—262, Rimamurányi 253.50—254, Osztrák hitelrészvény 358.70—359.40 Osztrák-magyar államvasut 359—360, Belvárosi takarékpénztár 103.—, Pesti hazai első takarékpénztár 81.50, Magyar keramiai gyár 166, Nemzetközi vagonkölcsönző társaság 593—598, Adria 210.

Díjbiztosítások: Osztrák hitelrészvényekben holnapra 2—2.50 forint, 8napra 5—6 forint, junius utoljára 12—13 forint.

Délután 1 óra 30 perczkor zárulnak:

Table with columns: faj, ár, dátum. Closing prices for various securities.

Az utótőzsdé tartott maradt. Kötetett: Osztrák hitelrészvény 359.90—359.55—358.70, magyar hitelrészvény 392—392.25—391.50, jelzálogbank 255.50—255.75, magyar államvasut 359.50—359.75—359.10 forinton.

Délután 4 órakor zárulnak:

Table with columns: faj, ár, dátum. Closing prices for various securities.

TERMÉNY- ÉS ÁRUTÖZSDEK.

Budapest, május 23. Termények mai üzlete korlátolt volt, Z s i r a d é k áru változatlan, szilvából ugy a készáru, mint a határidőre szóló gyenge áron kelt.

Hivatalos jegyzések.

Table with columns: faj, ár, dátum. Official commodity price listings.

Budapesti vásárcsarnok.

Budapest, május 23. A vásári forgalom: Husnál a forgalom élénk, árak csökkentek. Baromfínál csendes, árak szilárdak. — Halban lnyha, árak szilárdak. Tej- és tejtermékek élénk, árak szilárdak. Tojánál csendes, árak csökkentek. Zöldszénél csendes. Gyümölcsnél csendes. Fűszereknél csendes. Időjárás: derült, meleg. A központi

vásárcsarnokban nagyban elődött élelmi cikkek hivatalos jegyzése a következő: Hus, Marhalus hátulja I. 50-57 frt, II. 44-50 frt. Birkahus hátulja I. 30-46 frt, II. 28-38 frt. Borjúhús hátulja I. 56-64 frt, II. 45-50 frt. Sertésbús Isőrendű 60-62 frt, vidéki 50-54 frt. (Minden 100 kilonként.) Kolbász füstölt 60-80 kr (kilonként). Sertészsír hordóval 65.0-66.0 frt (100 kilonként). — Baromfi (élő) Tyúk 1 pár 1.10-1.40 frt. Csirke 1 pár 0.55-1.50 frt. Lud hizott 1 hón- kint 5.0-5.5 kr. — Különfélék: Tojás 1 láda (1440 db) 26.5-27.00 frt. Sárgarépa 100 kötés 3.00-3.60 frt. Petrezselyem 100 kötés 3.00-3.60 frt. Lencse m. 100 kiló 14-18 frt. Bab nagy 100 kiló 8-12 frt. Paprika I. 100 kiló 30-40 frt, II. 10-20 frt. Vaj I. reméti kilonként 0.75-0.80 frt. Vaj-téa kilonként 90.0-1.10 frt. Burgonya-rózsza 100 kiló 3.0-4.0 frt. Burgonya sárga 100 kiló 3.0-4.0 frt. — Halak: Harcsa (élő) 0.50-1.0 frt 1 kiló. Cuka (élő) 0.80-1.0 frt 1 kiló. Ponty dunai 0.35-0.50 frt.

Szesz.

Budapest, május 21. Irányzat szilárd. A kontingens nyersszesz ára Budapesten 20.50-20.75. Finomított szesz nagyban 59.—59.25, Finomított szesz kicsinyben 59.50-59.75, Élesztő-szesz nagyban 59.—59.25. Élesztő szesz kicsinyben 59.50-59.75, Nyersszesz adózva nagyban 58.—58.25, Nyersszesz adózva kicsinyben 58.50-58.75, Nyersszesz adózatlan (exknt) 17.50-17.75, Denaturált szesz nagyban 22.50-22.75 Denaturált szesz kicsinyben 22.—23.25. Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül, ab vasut Budapest, készpénzfizetés mellett értendők.

Bécs, május 23. Kontingens nyersszesz azonnali szállításra szilárd irányzat mellett 20.60 forintot kelt el. Zárlatjegyzés 21.30-21.70 forint.

Bécs, május 23. Kontingens szesz kész árban 21.30 frttól 21.50 frtig. Gyenge.

Prága, május 23. Adózott tripló-szesz nagyban 57.— forintot jegyeztetett azonnali szállításra. Adózatlan szesz 20.50-21.— forintig jegyeztetett.

Triest, május 23. Kiviteli szesz tartályokban szállítva 90% kektoliterenként nagyban 14.—14.50 azonnali szállításra.

Cukor.

Prága, május 23. Nyers cukor 88% cukortartalom, franco Aussig. Azonnali szállításra 12.82 frt, október-decemberi szállításra 12.80 forint.

KÜLFÖLDI GABONATÖZSDÉK.

Bécs, május 23. A magasabb new-yorki jegyzések hatása alatt a mai tőzsde szilárdabban indult, de a kedvező vetési jelentések korlátozták a vételkedvet és realizációkat idéztek elő. Kötött: buza május-juniusra 13.40-13.47-13.16, őszre 10.25-10.14, roza őszre 7.75, zab tavaszra 6.21, tengeri május-juniusra 5.90-5.86, tengeri július-augusztusra 5.95-5.90 forinton.

Hivatalosan jegyeztetett:

Buza május-juniusra 13.12-13.17, őszre 10.13-10.15, roza őszre 8.70-8.75, tengeri május-juniusra 5.86-5.88, július-augusztusra 5.88-5.90, zab május-juniusra 7.45-7.50, zab őszre 6.20-6.22, repce augusztus-szeptemberre 13.25-13.35 forinton.

Boroszló, május 23. Buza helyben 23.— márká (= 13.57 frt) sárga. Buza helyben 22.90 márká (= 13.51 frt). Rozs helyben 17.40 márká (= 10.27 frt). Zab helyben 17.— márká (= 10.03 frt). Tengeri helyben 14.— márká (= 8.26 frt). Minden 100 kilonként. Átszámítási árfolyam 100 márká = 59.— frt.

Hamburg, május 23. Buza holsteini 240-250 márká (= 14.46-14.75 frt). Rozs meklenburgi 172-183 m. (= 10.15-10.80 frt). Rozs orosz 131-132 márká (= 7.73-7.79 frt). Minden 100 kilonként. Átszámítási árfolyam 100 márká = 59.— frt.

München, május 23. Buza 25.30 márká (= 14.97 frt), Rozs 20.25 márká (= 11.95 frt), Zab 18.60 márká (= 10.98 frt). Minden 100 kilonként. Hozatal 5-196 q. Készlet 3.728 q. Átszámítási árfolyam 100 m. = 59.— frt.

Páris, május 23. (Megnyitás.) Buza folyó hóra 29.80 frank (= 14.21 frt). Buza júniusra 29.75 frank (= 14.19 frt). Buza július-aug-ra 23.30 frank (= 13.50 frt). Buza 4 utolsó hóra 24.90 frank (= 11.87 frt). Rozs folyó hóra 21.50 frank (= 10.25 frt). Rozs júniusra 21.25 frank (= 10.13 frt). Rozs július-aug-ra 17.25 frank (= 8.23 frt). Rozs 4 utolsó hóra 15.60 frank (= 7.44 frt). Minden 100 kilonként. Átszámítási árfolyam 100 frank = 47.70 forint.

Páris, május 23. (Zárlat.) Buza folyó hóra 29.90 frank (= 14.26 frt). Buza júniusra 29.60 frank (= 14.12 frt). Buza július-augusztusra 28.25 frank (= 13.47 frt). Buza 4 utolsó hóra 24.90 frank (= 11.87 frt).

KÜLFÖLDI ÉRTEKTŐZSDÉK.

Bécs, május 23. A mai előtőzsde kedvező aratási hírek és a külföldi piacok javuló pénzügyi viszonyainak befolyása alatt szilárduló irányban indult meg. Főképp budapesti bankpapirok és alpesi bányarészvények kerestettek. Ez utóbbiakban kötetlen üzlet a déli tőzsdén a többi értékek ára sem maradt hatás nélkül. Osztrák hitel prolongatió-nál 70 krajczár reportot fizettek.

Az előtőzsdén: Osztrák hitelrészvény 358.50-359.—, Anglo-bank 158.50-159.25, Union-bank 298.—, Länderbank 229.25-229.75, Magyar jelzálog-bank 255-256.—, Magyar hitelrészvény 391.25-392.75, Osztrák-magyar államvasut 358.75-359.35, Déli vasut 71.25, Osztrák földhitel 467.—, Alpesi bánya 161.80-165.10, Rimamurányi 252.50, Elbe-völgyi vasut 261.75-262.—, Dunagőzhajózási 474-476.—, Magyar aranyjárdék 120.85, Magyar koronajárdék 99.20, Török sorsjegy 61.—61.20, Német márká 58.85, Dohányrészvény —, Májusi járadék 101.95, Osztrák koronajárdék 101.80, 20 frankos 9.54 1/2, Fegyvergyár 316.50-317.50, Magyar leszámítoló bank 280-282.—, Buschtiehradi vasut 615.50-617.50, Tramway 518-518.50, Lloyd 448-450, Adria 209.60, Schodnicai petroleum 665.

Dél előtt 11 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 358.87, Magyar hitelrészvény 392.—, Länderbank 229.75, Osztrák-magyar államvasut 359.25, Alpesi bánya 164.90, Májusi járadék 101.95, Török sorsjegy 61.10, Déli vasut 71.25.

A déli tőzsdén: Osztrák hitelrészvény 358.87 Magyar hitelrészvény 392.—, Anglo-bank 158.75 Bankverein 270.—, Union-bank 297.50, Länderb- bank 229.75, Osztrák-magyar államvasut 359.50 Déli vasut 71.50, Elbe-völgyi vasut 261.75, Észak- nyugoti vasut 249.75, Török dohányrészvény 129.50, Rimamurányi 253.—, Alpesi bánya 166.40, Májusi járadék 101.95, Magyar koronajárdék 99.15, Török sorsjegy 61.20, Német márká 58.87, Magyar aranyjárdék 120.90, Osztrák földhitel 468, Osztrák koronajárdék 101.80, 20 frankos 9.55, Fegyver- gyár 316.

Délután 2 óra 30 perczkor jegyezték: Ma- gyar aranyjárdék 120.85, Magyar koronajárdék 99.20, Tiszai kölcsönsorsjegy 138.75, Magyar föld- tehermentesítési kötv. 97.30, Magyar hitelrészvény 391.75, Magyar nyereménykölcsön sorsjegy 157.—, Kassa-oderbergi vasut 190.50, Magyar kereskedelmi bank 1415.—, Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.—, Magyar keleti vasuti állami kötvények 120.25, Ma- gyar leszámítoló és pénzváltóbank 260.—, Rima- murányi vasrészvénytársaság 253.—, 4-2% papir- járadék 101.90, 4.2% ezüstjárdék 101.80, Osz- trák aranyjárdék 121.10, Osztrák koronajárdék 101.45, 1860. sorsjegyek 143.50, 1864. sorsjegyek 193.—, Osztrák hitelsorsjegyek 200.—, Osztrák hitel- részvény 359.—, Angol-osztrák bank 158.75, Unio- bank 297.—, Bécsi Bankverein 270.25, Osztrák Länderbank 229.25, Osztrák-magyar bank 912.—, Osztrák-magyar államvasut 359.25, Déli vasut 71.25, Elbe-völgyi vasut 262.—, Dunagőzhajózási részvény 475.—, Alpesi bányarészvény 166.50, Dohányrés- vény 129.—, 20 frankos 9.54 1/2, Cászári királyi vert arany 5.69, Londoni váltóár 120.50, Német bank- váltó 58.80, Az irányzat nyugodt.

Bécs, május 23. (Utőtőzsde.) A déli tőzsde zárta után jegyeznek: Osztrák hitelrészvény 358.75, Magyar hitelrészvény 392.—, Anglo-bank 159.—, Bankver. 271.50, Union-bank 297.—, Länderb. 229.50, Osztrák-magyar államvasut 359.50, Déli vasut 71.25, Elbe-völgyi vasut 262.—, Északnyugoti vasut 249.75, Török dohányrészvény 129.50, Rimamurányi vasmű 253.—, Alpesi bánya 166.60, Májusi járadék 101.90, Magyar koronajárdék 99.20, Töröksorsjegy 61.20, Német márká azonnali szállításra 58.85.

Berlin, május 22. Ezüstjárdék 101.60, Osztr. aranyjárdék 102.80, Magyar aranyjárdék 102.60, Magyar koronajárdék 99.50, Osztrák hitelrészvény 224.75, Osztrák-magyar államvasut 152.70, Déli vasut 31.20, Buschtiehradi vasut 309.50, Osztrák bankjegy 169.75, Rövid lejratu váltó Bécsre vagy Budaestre 169.50, Rövid lejratu váltó Párisra 80.90, Rövid lejratu váltó Londonra 20.47 1/2, Orosz bankjegy 217.—, Olasz járadék 91.—, Laura- kohó 202.50, Harpeni 191.30, Olasz központi vasut 131.50, Török sorsjegy 115.40, Májusi járá- dék 101.70.

Az utőtőzsdén: Osztrák hitelrészvény 224.40, Osztrák-magyar államvasut 152.75, Déli vasut 31.25, Magyar aranyjárdék 102.70, Disconto-társaság 198.50, Gyenge irányzat.

Páris, május 23. Új 3% francia járadék 101.40, 3%-os francia járadék 102.87, 3 1/2% francia járadék 106.22, Osztrák földhitelintézet 1287, Osztrák-magyar államvasut 773.—, Osztrák aranyjárdék 102.50, Déli vasuti elsőbbség 387.25, Török dohányrészvény 280.—, Török sorsjegy 109.50, Olasz járad. 92.40, Spanyol kölcsön 24.56.

Meridional 668.—, Ottomanbank 546.—, Rio Tinto 668.—, Debeers 684.50, Eastland 119.—, Chartered 63.50, Randfontein 37.25.

Frankfurt, május 23. (Zárlat.) 4-2% ezüst- járadék 86.10, 4% osztrák aranyjárdék 102.75, 4% magyar aranyjárdék 102.60, magyar koronajárdék 99.65, osztrák hitelrészvény 304.62 osztrák-magyar bank 773.50, osztrák-magyar államvasut 309.25, déli vasut 63.13, északnyugoti vasut 212.—, elbe-völgyi vasut 225.—, bécsi váltóár 169.75, londoni váltóár 20.472, párisi váltóár 80.916, bécsi bankverein 229.37, villamos részvény 136.25, alpesi bányarészvény 140.50, 3% magyar arany- kölcsön 88.90, Az irányzat szilárd.

Frankfurt, május 23. (Utőtőzsde.) Osztrák hitelrészv. 304.50, Déli vasut 63.25, Osztrák-magyar államvasut 309.25.

Frankfurt, május 23. (Esti tőzsde.) Osztr. hitelrészvény 304.62, Déli vasut 63 1/4, Osztrák-ma- gyar államvasut 309, Az irányzat szilárd.

Hamburg, május 23. (Zárlat.) 4-2% ezüst- járadék 86.40, osztrák hitelrészvény 304.—, osztrák-magyar államvasut 770.50, déli vasut 149.50, olasz járadék 91.70, 4% osztr. aranyj. 103.20, 4%-os magyar aranyjárdék 102.95, Az irányzat gyengült.

London, május 23. (Zárlat.) Angol consolok 111.25, déli vasut 7.—, spanyol járadék 33.25, olasz járadék 90.3%, 4% magy. aranyjárdék 101.—, 4% rupia 62.—, Canada pacificvasut 85.3/4 leszámítolási kamattal 3 1/4, ezüst 26.50, Az irányzat szilárd.

New-York, május 23. Ezüst 57.50.

IDŐJÁRÁS.

A m. kir. meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1898. május 23-án reggel 7 órakor.

Table with columns: Állomások, Légnyomás mm. 700 +, A hőmérők let. Celsiusus szerint, Szapadékok, Állomások, Légnyomás mm. 700 +, A hőmérők let. Celsiusus szerint, Szapadékok. Lists various stations like Arvadraja, Balneobánya, N-Szombal, etc.

A barométeres különbségek kicsinyek. A depresszió a fran- czia partvidéket érinti, a maximum pedig a norvég partvidéket. Számottevő eső volt déli Francia- és Németországban Délkelet és keleti Európában az idő jobbára derült és a hőmérsék let aránylag magas. Hazánkban tulnyomóan derült és az északhoz képest igen meleg idő uralkodik. Csak az északkeleti megyékből és észak- Erdélyből jelentenek zivataros jellegű esőt. Nagyobb zápor volt Késmárkon (23 mm.), jeg esett Ungváron, Zomborban hajnalban köd volt.

Kissé felhős, meleg idő várható, zivataros hajnalban.

VIZALLÁS.

— Május 23-án. —

Table with columns: Folyó, Vízmértés, Vizallás reggel, Áradás v. apályok, Folyó, Vízmértés, Vizallás reggel, Áradás v. apályok. Lists rivers like Scharding, Passau, Bécs, Pozsony, Komárom, Budapest, Ercsi, Paks, Mohács, Újvidék, Zimony, Fancsova, Bázias, Orsova, M. Palva, Zsolna, Szarad, Érsekújvár, Sárvár, Győr, Zákány, Ercsi, M. Szeved, Zápárd, Szizsek, Mitrovicza, Károlyvá. Novi, Banjaluka, Doboj, Zwoznik, Tizza, M. Seiget, Tizza-Ujjak, V.-Námény, Csep, Tokaj, Szolnok, Csongrád, Szeged, Títel, Doés, Szatmár, Latoros, Munkács, Ung, Bárla, Zemplén, Zsolna, H.-Németh, B.-Ujfalu, Csucum, Nagyvárad, Belényes, Horozsón, Békés, Gyoma, Gy.-Fehérv., Arad, Makó, K.-Könyök, Temesvár, N.-Bácsok.

Islet magyarázat: * = Japán víz; + = 0 felett; - = 0 alatt; < = frad; > = apály; - = ködös.

A szerkesztésért felelős: a főszerekesztő.

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Kiadóhivatal:

Minden szó 2 krajczár, vastagabb betűkből szedve 4 krajczár.

Kiadóhivatal:

VIII. ker., József-körút 65. szám.

Miközben szótlanok késpáncban, levélbélyegeken vagy postaküldvényen.

VIII. ker., József-körút 65. szám.

Ha a hirdető címét is közli a hirdetésben, vagy a választ postaküldvényben küldi, akkor minden költséget még 30 krajczár kinttartóval megfizetheti a kiadóhivatalban. — Csak az apróhirdetést postaküldvényen küldeni, a szöveget az utólagos szövegre írni; esetleg közzétételük érdekében is lehet a szöveget a levéljegyeket beakasztani. Mindenki könyve kiadható az apróhirdetés árát.

APRÓ HIRDETÉSEK ÉS ELŐFIZETÉSEK

ORSZÁGOS HIRLAP

részére felvételnek kiadóhivatalunkon kívül (VIII. ker., József-körút 65.) a következő újságokban:

- I. ker., Járnok-utca 22. **Dr. Balászy György** ügyvédje.
- II. „ Fő-utca 7. sz. alatt **Eisenbach Vilmos**, íráskereskedése.
- IV. „ Kecskeméti-utca 14. sz. **Szántó Már**, dohánytársaság.
- IV. „ Farsich-bazár **Déval Józsefné**, dohánytársaság.
- IV. „ Petőfi-tér 3. szám **Harmatz A. J.**, dohánytársaság és újságírása.
- V. „ Nagykörönd-utca 20. sz. **Löwinger Gyula**, íráskereskedése.
- V. „ Dorottya-utca 13. sz. **Wall Vilmos**, dohánytársaság.
- V. „ Váci-körút 6. szám **Morano Janka**, dohánytársaság.
- V. „ Lipót-körút 22. szám **Wollak Zsigmond**, dohánytársaság.
- VI. „ Teréz-körút 54. szám **Breuer Mária**, dohánytársaság.
- VI. „ Andrássy-ut 48. szám **Rohonyi Ilona**, dohánytársaság.
- VII. „ Erzsébet-körút 50. szám **Hataler Erika**, dohánytársaság.
- VII. „ Erzsébet-körút 7. szám **Frad J.**, dohánytársaság.
- VIII. ker., a Nemzeti színház bérlé.

ugyane helyeken mindennemű felvilágosítások készségesen megadtnak.

„Poste-restante” hirdetések bélyegilletékesek.

Apró hirdetések 20 krajczár alatt nem közölhetők.

LEVELEZÉS.

Édes Ellám! Nagyon kérek légy szives az Ilonka című levelem levélben közölni, mert akarok neki írni. Szívesen megédesítéldre is köszönetet mondva csókol Margit. 4410-1

Szűgyalkám! A szokott címre levelet küldtem, ha netán arra válaszolni alkalmam volna, egy kérem a levél vételéről e helyen értesíteni. Kacsóli csókolom. 4418-1

Budai! Tegnap vártam miért nem jött? Közlebbi értesítést várja Pest. 4420-1

Pepitta! Ne haragudj édesem hogy oly soká késtem a válaszal, ne gondold, hogy próbára akartam tenni türelmedet oh nem! Engedd meg, hogy ez uton is emlékeztessék a fogadásra és a Miklós féle dolgokra. A melőbbi viszontlátásig ottan csókol Sz. 4422-1

Hajós-utca. Övendék konstalálhatni, hogy tegnap kért figyelemmel kísért. Sajnálom hogy nem volt alkalom közelében helyet foglalni, sőt átmenetben Cs-Budavárba is, azon hitben, hogy ott este találkozni fogunk, azonban sajnos On nem volt jelen. Kegyeskedj engem „Bámulo” alatt e helyen értesíteni, hogy mikor lehetne szerencsém mel egyedül beszélnem. Ha azonban válaszolni nem óhajtanál, az ismerettség elfogadása jeléül tartva d. u. 2-1/2 óra között e lapot kezében, ott hol Önt köszönteni szokta „Régi bámuloja”. 4423-1

S. . . g! Ön igazán ügyesen végzi a dolgát, nem kilttem volna, hogy keresztül viázi. Csütörtökön okvetlen elvárom. Üdvözlé G. . . a. 4424-1

Valóban fess urilölgy előkelő ur ismeretséget keresi. Megjegyzeték, hogy Julius Z-ig a fővárosban fog tartózkodni, ezental pedig Batafan-Büredre utazik nyaralni. Választ Jgar gyógy 24- alatt kér. 4424-1

HÁZASSÁG.

Hajóskapitány, 1800 fel évi jövedelemmel, jó családból származó, izr. hülyg komoly ismeretséget keresi, házasság céljából. Nem anonim ajánlatokat „Fiume” alatt kérek e laphoz intézni. 4425-2

Jó nevelésben részesült, izr. csinos barna leány ki 2000 ft. készpénz huzomámmal és szép külsejével rendelkezik férjhez menni óhajt. Leveletet „K. K. 20” jelleg alatt a kiadóhivatalba küldendő. 4426-2

ALLAST KERES.

Gazdatiszt. Ki 20 éves korától gazdaságban működik jó szíjjel, s 20 évi tapasztalattal, s nagyobb gazdaságokat önállóan kezelte, ily minőségben alkalmazást keres azonnali befizetésre. Szives megkeresésekkéretnek Mohorára „Jó szíjjel” címmel. 3912-3

Egy 15 éves árva izr. leány bármily állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 4427-3

25 éves nőlen fiatal ember óhajtaná bármily iradai vagy rak-tárnoki, felügyelői állást elkövetni. Szives megkeresést „K. L. 20” jelleg alatt kér. 4410-3

Róm. kath. okleveles tanító novellái állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 4914-3

Intelligens urinó előkelő családnál óhajt állást nyerni mint háztartósné s anyahelyettes. Czim a kiadóhivatalban. 1917-3

Tisztességes 22 éves leány, igen jó házhoz mint szobaleány kíván alkalmaztatni. Szives megkeresések „Török” és „Hülyg” jelleg alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 4372-3

Gyermekkerestésznő alkalmazást keres, csúnygy pusztára is 4 vagy 5 éves gyermekkekhez. Igényei szerények. Czim a kiadóhivatalban. 4370-3

Intelligens szolid fiatal ember bármilynemű iradai vagy rak-tárnoki, felügyelői vagy ehhez hasonló állást keres. Szives megkereséseket e lap kiadóhivatalába kér „V. E. 15” jelleg alatt. 4910-3

Okleveles óvónő ajánlkozik csatádoz gyermekek mellé, hosszú évek gyakorlatával bír. gyönyörű kézügyűvel, s varrai is tud, beszél magyarul s keveset németül. Czim a kiadóhivatalban. 1905-3

Jóhangu cimbalom azonnal eladó. Czim a kiadóhivatalban. 4428-3

Jógen kitűnő gyors és gépirónó állást keres. E téren nagy jár-tassággal bír. Szives megkeresést „Vita gyönyör” jelleg alatt kér. 4900-3

Kereskedelmi akadémiát végzett fiatal hivatalnok, ki a könyvelésben és levelezésben járatos, délutáni foglalkozást keres. Igényei szerények. Czim a kiadóhivatalban. 4382-3

Fiatal szép barna öv. nő óhajt háztartósnői állást elnyerni. Jó bizonyítványai vannak és kitűnően főz. Szives megkeresést e lap kiadóhivatalába kér „Szépen igény” jelleg alatt. 4202-3

ALLAST KAPHAT.

Mily módon lehet a jövedelmet megnagyobbítani? A jövedelmek részletes és előkérdés nélkül. Tessenék Blockner J. hirdetői iradai útján Bpest IV. Sütő-u. 3. broszr jelleg alatt levélleg ingyen broszr-t kérni. 0767-4

Gyűgy derékvarrónók és tanulócányok azonnal felvételnek. Czim a kiadóhivatalban. 4190-4

Jódebb magányos nő mellé kerestetik egy német társalgónő, ki a zenéhez is ért, előnyben részesül. Pályázók irjanak e laphoz „Unalomkő” jelleg alatt. 4974-4

Jóbb családból való kisasszony, ki a főzésben is ügyes, és a gyermekek neveléséhez ért, salura egy földbirtokosok kerestetik. A fizetési igények megjelölésével ellátott ajánlatokat a kiadóhivatal továbbít „Házias nevelő” jelleg alatt. 4982-4

Cannóleányok női dívat terembe azonnal felvételnek. Czim a kiadóhivatalban. 4438-4

Elárasítónő, ki a női konfekcióban járatos s már e szakmában alkalmas a vállalkozás, felvételük egy nagyobb vidéki városban. Előnyben részesül, ki a magyar nyelven kívül francziáji is beszél. Ajánlatok „Ügyes” jelleg alatt kéretnek e laphoz. 4184-4

Nagy termény- és szesz-kereskedésbe teljesen szakavatott megváltatni, hogy magyar és német levelezést teljesen bírja. Ajánlatok Diósi Bernáthoz Berettyó-Ujfalu küldendők. 1247-4

Okleveles gyermekkerestésznő kerestetik egy 8 éves kis leány mellé, ki zongorában és hegedűben járatos, előnyben részesül. Ajánlatok a fizetési és egyéb igények megjelölésével „Okleveles” jelleg alatt e laphoz kéretnek. 4150-4

OKTATÁS.

Cimbalom- tanítónő, ki még néhány órával rendelkezik, t anit az általa feltalált legkényesebb tanmód keréit, úgy-szerűen csigányosan is, háznál és házon kívül. (Órákint 50 krajczár.) Czim a kiadóhivatalban. 4102-3

Szabózatban és női ruha varrásban alapos oktatást kaphatnak jó családból származó intelligens hölgyek. Höl megmondja a kiadóhivatal. 3974-5

Hegedűtanárnő kerestetik 3 gyermek oktatására. A fizetési igények kitelével ellátott ajánlatok a kiadóhivatalba küldendők „Hegedű” jelleg alatt. 4378-5

BIRTOK VÉTEL ÉS ELADÁS.

160-250 holdnyi birtokot keresek nagy kártyal, szép uri lakkkal a főváros és vasút közelében. Ajánlatok „Vétel” cím alatt. 3998-3

Budai óhánom néhány hold földet keresek vételre részlet-fizetés mellett. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kérek „Posta-fizetés” jelleg alatt. 4912-3

Kasszonbérlet 300 hold külön buzatermő föld kiadó. Czim a kiadóhivatalban. Ugyonkók kizárva. 1297-6

HÁZ- ÉS TELEK-ELADÁS.

Családi ház. Szűzterem építve, kényelmes beosztással, a szoba stb. 300 négyzetgölj kerttel eladó a Úsz-viktelepen. Czim a kiadóhivatalban. 0732-7

Szép fekvésű nyaralótélek, kerítéssel az indház közelében eladó. Czim a kiadóhivatalban. 4428-7

Eladó ház. Újpest legszebb helyén újonnan épült ház a villamos vasút megállójától 2 percz, eladó 14.000 forintért. A vételhez szükséges 6.000 forint, a többi banktér. 4363-7

ELADÁS.

A fővárosban egy jóformalmu helyen egy három kőemelés kőház- és feleke, kécské, hol naponta 3 ft. árú kenyér is van forgalomban azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 0923-3

Butorrevők becses figyelembe ajánljuk Nemes és Longy Bal-város kecskeméti-utca-8. I. em. levő nagy butorrevők-árát ebédli-, háló-, szalon? és uri berendezések rendkívül olcsón bevezetnek. 0776-3

Egy ebédlióvíván szövettel behuzva olcsó árán eladó. Czim a kiadóhivatalban. 4123-3

Butorok igen díszes ebédli-butor költőkből készült, magán-kézből olcsón eladó. Megtekintés napjánként 10-11 óra közt. Czim a kiadóhivatalban. 4128-3

Honvédtiltszi egyenruha olcsón eladó. Czim a kiadóhivatalban. 4393-3

Elegáns butorok ebédli-, háló-, uri-, szalon-berendezés, olcsó-festmények, színyek, rövid zongora stb. eladó 2-1 és 3-5 között Andrássy-ut 66. száma. 0533-3

Dohánytársaság a főváros legelőkelőbb helyén, sűrűn lakott körülmények miatt, melóbb olcsón eladó Lak-tek a kiadóhivatalba küldendők „Bolváros” jelleg alatt. 4028-6

VÉTEL.

Szatócsüzetlet a főváros élénk nyelven vani óhajtok. Ajánlatokat „Üzlet” címmel kérek. 411-3

Cimbalom (pedálos kerestetik, sűrűn megvételre. Ajánlatok az ár kitelével „K. M. 19” jelleg alatt a kiadóhivatalba küldendők. 432-3

Megvételre kerestetik jó helyen egy kisebbszéri urilölgy, ki dívat-üzlet. Ajánlatokat „Biztos jövő” alatt kéretnek a kiadóhivatalba. 4333-9

Falitzongora kerestetik melóbbi megvételre. Czim a kiadóhivatalban. 4363-9

KIADÓ SZOBÁK.

Egy csinosan butorozott szobába egy szobatárs kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 4090-10

Előkelő izr. családnál a Váci-körúton közel az Aran- János utcához, egy-két intelligens ur lakást és imon ellátást nyerhet. Czim a kiadóhivatalban. 4148-10

Jógen elegánsan berendezett különbejáratu utcai szoba, a ablakl az Erzsébet-körúton, fürdőszoba, használati kiadó, 25 forint teljes kiszolgálással. Czim a kiadóhivatalban. 4276-10

Előkelő urnóknál elegánsan butorozott szoba különbejárattal a Teréz-körúton egy nagy két ur részére kiadó, esetleg teljes állással. Czim a kiadóhivatalba. 4362-10

Szobatárs kerestetik egy csinosan berendezett udvari szobába a Barossa-utcában igen olcsó ár mellett. Czim a kiadóhivatalba. 4380-10

SZOBA KERESTETIK.

Utcai lakás keresek a városligeti fasorban, mely álljon 3 vagy négy szobából és minden hozzártartozóval. Ajánlatokat az évi bér megjelölésével és a lakás körülményes kiírásával e lap kiadóhivatalába kérek intézni „Városligeti fasor” címmel. 4386-11

Lakás fürdőhöz közel kerestetik egy nagy utcai szoba esetleg 2 személyre teljes állással. Levelet az ár kitelével a kiadóhivatalba küldendők „Nyári tartózkodásra” jelleg alatt. 4392-11

Zuglóban kerestetik két-három szobából konyhaból és stb. mel-lékültségekkel álló lakás a nyári hónapokra. Ajánlatokat a kiadóhivatalba küldendő „Zugló” jelleg alatt. 4811-11

Nyaralásra keresek két szobából álló lakást a főváros közelében. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kérek „Nyaraló” jelleg alatt. 4088-11

A Népszínház közelében keresek külön bejáratu utcai szobát. Intelligens családnál. Ajánlatokat az ár megjelölésével a kiadóhivatalba kérek „M. M.” jelleg alatt. 4178-12

KIADÓ LAKÁSOK.

Nagy helyiség 1-ső emeleten, mely egy nagyteremben és több szobából áll, augusztus 1-ére, kiadó Különösen alkalmas **tródnak, dívat-salonnak, műhelynek, egyleti helyiségnek, ebédteremnek, magánlakásnak vagy nagy lakásnak.** Bővebbet e kiadóhivatal útján megudhatni. 3902-13

A Bajza-utcában kiadó két szép szoba magastörszinten, nyaralásra igen alkalmas. Eselleg kert-hozzával. Czim a kiadóhivatalban. 4190-13

Három utcai szobából és a szükséges mellékültségekkel álló elegáns lakás augusztus 1-ére olcsón kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 4142-13

Kétszobás nyári lakás, mérsékelt árán kiadó. A ház külön áll, kis kert van előtte. Minden be van fűtve. Kút van a háznál, külön vízzel. Erzsébetfalva állomástól 15-20 percz. Czim a kiadóhivatalban. 4108-13

Egy gyönyörű szép szoba, konyha, élektamra, szép tágas és szől udvar a nyári hónapokra kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 4170-13

HITEL-PÉNZ.

Amortizáció kölcsönököt budapesti házakra és telkekre I., II., III. Helyre 10, 20, 30, 40 és 50 évre, minden olcsó és költséget nélkül, köztöltök a legelőkelőbb idő alatt, előkelő fővárosi háztartók, csekély utólagos honorárium fejében. Telkeknél kivonat és kasszafári birtokai szükséges. Kérkezhetel d. u. 1-3-ig. Hol? megmondja a kiadóhivatal. 850-14

KÖNYVEK.

Jókai összes művei díszkötésben, 70 kötet, jutányos árban eladó. Czim a kiadóhivatalban. 4432-16

Yeszek Jókai levő előszövegű inok műveit. Ajánlatokat kérek „Könyvtár” címmel a kiadóhivatalba. 4430-16

Eladók könyveket, világhírű írók műveit, olcsón. Czim a kiadóhivatalban. 1772-15

KIADÓ BOLTHELYISÉGEK.

Jrodának műhelynek, dívat-salonnak, egyleti helyiségnek, ebédteremnek, magánlakásnak vagy nagy lakásnak alkalmas nagy helyiség 1-ső emeleten augusztus 1-ére kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 3963-17

Élővirágüzlet kitűnő forgalmu helyen azonnal eladó. Czim a kiadóhivatalban. 4278-17

KÜLÖNFÉLE.

Betörés elleni biztosítás. Mindenki, melótt elutazik, ne mulassza el **ingószállítást és értéktárolást a „Kosmos” biztosító Intézetnél Akadémia-utca 10. szám** biztosítani. **Biztosítási díj 1000 forintért csak egy forint,** Rejtőre-értés ad a **Pesti Kereskedelmi Bank,** valamint a **„Fonószépe pesti biztosító-intézet,** mely utóbbi ajánlatokat is elfogad. 0796-13

Egy nagyon olcsóenyedett család a t. közzéneki pártfogó-sórt engedte. Czim a kiadóhivatalban. 4414-13

Fodrásznő ajánlkozik uri hölgyeket fésűlni. Czim a kiadóhivatalban. 1281-13

Elegáns nő ruhákat készit jutányos árban egy kitűnő varródnál. Czim a kiadóhivatalban. 3930-13

A legjobb magyar életpénz az „Üzletkés”. Most sorra közli pompás házikutárakban a nevesetesebb írókat és művészeket. 0796-13

Jólésesen és olcsón lehet étkerem a V. ker. egy szállodás üzvegytől 12 forint, naponta 4 tall étel. Czim a kiadóhivatalban. 4340-13

Nőruha- varródnál háshoz ajánlkozik, valamint házon kívül is legelőkelőbb nő ruhákat olcsón készit. Czim a kiadóhivatalban. 4846-13

MINDENFÉLE

29.800.000 dollár. Nagy összeg, kétségkívül.

Pedig ennyi hozományval mentek férjhez amerikai kisasszonyok francia urakhoz. Ugy látszik, hogy a nagy francia családok sarjai vadásznak leginkább nagy hozományokra; sokkal inkább, mint más nemzettek hasonló sarjai. A newyorki újságok statisztikai jegyzékeket hoztak a férjekre váró kisasszonyok kilátásba helyezett örökségeiről és hozományairól, nemkülönben a husz év óta férjhezmentek hozományairól. Gróf Castellane elvette miss Gould Annát 15 millió dollár hozományval; gróf Burtales elvette miss Andrews Labellát 800.000 dollárral; báró Lepeltier d'Aunay elvette miss Berdant 350.000 dollárral; gróf Montauban elvette miss Butterfieldet 200.000; báró Lagrange elvette miss Autrug Annirt 550.000 dollárral; Marquis Choiseul elvette miss Condert Klárát 250.000 dollárral; gróf Suzzament elvette miss Fieldet 500.000 dollárral; gróf d'Aramont Jaques elvette Fischer Blankát 250.000 dollárral; Choiseul—Pralier hercege miss Forbest 1.000.000-val; Breteuil marquis elvette Goldner Litst misset 10 millióval; gróf Rohan-Chabot Ágost elvette miss Gallatin Ferbert 200 ezerrel; herceg Poniatowsky Károly elvette miss Godard Ellyt 200 ezerrel; gróf Montholon elvette miss Gratiet 200 ezerrel és Morés marquis elvette miss Hoffmannat 300 ezer dollárral.

A hábofu és a Panama-szoros. Marius Fontane, a Panama-pörrel híres Lesseps-család áldozata, a „Gaulois” egy munkatársa előtt kijelentette, hogy az amerikaiak valószínűleg most már megsajnálták, hogy a Panama-szoros építkezései elé olyan nagy akadályokat gördítettek, mert a kanális most a háboru alatt nagy szolgáltatásokat tehetett volna. Valószínűleg a háboruban szerzett tapasztalatok arra indítják az amerikaiakat, hogy a Panamatengeterszoros felépítését siatessék. Az új építkezési társaság egész csöndben dolgozik az újszerű használatos tételén, és azt már most is befejezettek tekinthetjük. Hogy a szorost a közlekedésnek és hivatásának átengedhessék, még körülbelül négy-öt száz millió frankra van szükség, mert hiszen az egész szorost jóformán át kell építeni. Egyáltalában nem jogosult az a félelem, hogy az amerikaiak a Panama-szorost, annak befejezése után, hatalmukba kerítik, mert az összes európai nagyhatalmak közbevetnék magukat, épen úgy mint azt akkor tették, mikor az angolok a suez-szoros megszerzésén fáradoztak. Még az esetben is, ha az Egyesült-Államok Columbiát anektálnák, a kanális internacionális és semleges maradna; a szoros részvényei utóbbi esetben értékben emelkednének, mert hisz emlékezhetünk, hogy a suez-szoros részvényeinek árfolyama nagyon felszökött, mikor az angolok Egyiptomot megszállták.

A hóf csak minden 7-ik évben esik. A Peru hegyvidékén levő Paytaban rendkívüli esemény történt. Eső esett. Paytaban ugyanis rendkívüli eseménynek tekintik az esőt, mert ott csak minden 7-ik évben nyílnak meg az ég csatornái, hogy a teljesen kiszáradt vidéket lehűtsék s felfrissítsék. Az utolsó eső 1891-ben volt. Ilyen ritkán esik ott az eső, de aztán mikor esik, ki is tesz magáért: egész vízözönt okoz, mely 12—15 napig tart. Minden ilyen eső után az ottani nép örömmünnpélyeket rendez.

A spanyol érdemjelek. Spanyolország a kitüntetések valódi hazája. Ime, egész sorozatot tesznek ki csupán a lovagrendjelek. Ezek: calatravai katonai érdemrend, szent Jakob-rend, mindkettő vörös szalag; d'Alcantara katonai érdemrend, zöld szalag; montesai Mi Anyánk-rend, vörös szalag; arany-gyapjasrend és III. Károly-rend, egy-egy kék és egy-egy fehér szalag; szent Ferdinánd-rend, narancs-vörös szalag; szent Ermenegilda-rend, vörös és fehér szalag; katolikus Isabella-rend, fehér és sárga szalag; II. Isabella-rend, kék szalag; jótékonyági-rend és katonai érdemrend, vörös és fehér szalag; Mária Viktoria-rend, a teljesített szolgálatról függő különböző színekkel. Ezeket követik a betegápolási érdemjelek egész legiója, de ezeknek nincs valami különös értékük.

A MILLIOMOS.

Angol regény.

(28)

Írta: CROKER M. B.

— Fehér selyemruhát fogod felvenni Honor, én pedig vörös brokátruhát választom a fehér csipkével. Kiváncsi vagyok, mint viseli majd magát Lloyd asszony. Mivel Bombayból hozatott halat, valószínűleg ki akar tenni magáért. Voltál-e már ilyen nagy ebéden, gyermekem?

— Még nem, nénikém.

— Kiváncsi vagyok, ki vezet majd asztalhoz. Én úgy tudom, hogy Waring kapitányt a fiatal Jervist és Sandihands bárót is meghívták. Reménytelen, Waring lesz a szomszédod.

— Én épen nem reménytelen, nénikém. Mi, ő és én, nem illünk össze.

— Hogyan? kérdezte Sara néni kissé éles hangon.

— Én neki nem vagyok elég éles elméjű. Velem még az ismerőseiről sem beszélhet, mert én semmiről sem tudok, senkit sem ismerek és a mulatságos Paske Lallahoz képest csak szerény falusi libácska vagyok.

— Ostoba beszéd! Persze, hogy én is ötvenszer szívesebben ülnék a fiatal Jervis mellett. Egészen más ő, mint azok a fiatal emberek, akik az én házamban esznek, isznak, jól mulatnak, azután egy pillantásra sem tartanak érdemesnek, sőt azt sem tartják szükségesnek, hogy felkeljenek a székről, ha a klubban elmegyek előttük. Mindenesetre kellemes szomszédot kívánok neked, kedves Honor, mert az ilyen ebéd sokáig tart.

— Elég rossz kilátás.

— Hja, itt minden a cselédségtől függ és a bennszülött szolgák a hét egyiptomi csapás közé tartoznak. Azokon a napokon, amikor tudják, hogy az ember semmit sem tehet ellenük, kitöltik rajtuk a boszújukat. Így egyszer azt láttam, — oh, sohasem fogom elfelejteni, mekkorát nézett a háziasszony — hogy a mustárt tálcán adták az asztalra, bár a háziasszony előre gondoskodott szép ezüst edényekről. Ami a szomszédomat illeti, nyugodt vagyok. Mivel a vendégek között én vagyok a legidősebb és a legelőkelőbb, a háziurnak kell engemet az asztalhoz vezetni és Lloydék — az asszony egy magasabb polgári hivatalnok leánya — tudják, hogy mi illik. A ranglistát kívülről tudják. Különben kölcsön adnám nekik azt, folytatta Sally néni, miközben kékkötésű könyvet vett elő, melyből hangosan kiolvasta a következőket: „A hölgyek rangjuk sorrendjében férjeik mellett foglalnak helyet.” Csak azt szeretném tudni, mondotta ezután, hányszor vétett Langrishe asszony e szabály ellen. De Lloydék azt bajosan teheti meg, itt ő nem számottevő személyiség. Ide nézz, Honor, az én férjem rangban mindjárt a püspökök után következik. Látod?

— Igen, Sara néni.

— Langrishcék azonban csak egész sereg királyi államhivatalnok után következnek; így még azt sem tudom, vajon megelőzik-e a másodosztályú közoktatási hivatalnokokat?

Horn iparkodott, hogy olyan értelmesen szépen, amint csak lehet, mert bizony nem nézzen értette nénjének fejtegetéseit. Az öreg hölgy egészen nekivörösödött és szeme fénylett, miközben kezével ráütött a ranglistára, mely térdén feküdt.

Végre megérkezett a nagy nap. Brande asszony, aki halványvörös brokátruhát öltött és magára vette minden gyémántját, jókor utra kelt és Honor, aki új fehér selyemruhájában volt és a néni kívánságára hegedűjét is elvitte, követte őt.

A háziasszony tuláradó előzékenységgel fogadta a hölgyeket. A szalon tele volt már a legelőkelőbb emberekkel, akik legszebb ruháikat vették fel és konvencionálisan mosolyogtak. Nem sokára kitarult az ebédő ajtaja és pompás egyenruhába bujtatott szolga mély meghajlással jelentette: Khanamet pur! (Tálalva van!)

Brande asszony félig felemelkedett helyéről és bátorítva mosolygott a háziurnra.

De mi történt? Ahelyett, hogy hozzája közeledett volna, egy jelentéktelen külsejű, feketebe öltözött, egészen idegen hölgynek nyújtotta a karját. Az öreg hölgy ebben

a pillanatban, mint később bevallotta, érezte, hogy borzongás fut végig a hátán. Mekkora sértés ez az egész helység vagy legalább az irányadó körök előtt! És a másik oldalon Langrishe Ida állott, aki borzasztó mosolylyal tekintett reá. Nem, ennek az asszonynak nem szabad abban a győzelmi tudatban lennie, hogy megalázta ellenfelét! Mosolya kihívás volt, izgatón hatott és rövid habozás után, mely alatt a nézők lélegzetüket is visszatartották, Brande anyó belekapaszkodott egy ur karjába, aki tiszteletteljes meghajlással közeledett hozzá és ennek az oldalán lassan, a kalap három tollát haragosan rázogatóva, ment az étterembe.

Igaz, hogy az egyik diszhelyhez vezették, de mit ért ez neki? Még az sem engedte volna ki, ha aranyszékbe ültetik, melynek hátsó támláján korona van. Fenhéjazva visszatartotta a levest és megvető pillantást vetve környezetére, némán hátra dőlt a székében.

Nemsokára határozott petróleumszag ütötte meg az orrát. A Kihitmatgarok egyikén tehát piszkos kabát volt! És ott Sladen asszony szép boroskancsóját pillantotta meg! Sok villa is kölcsönözve volt! Az ételeket nem tudta megítélni, mert ezeket megvetéssel vagy visszatartottan, vagy pedig a változatosság kedvéért vett belőlük, hogy azután érintetlenül a tányérján hagyja, tudván, hogy a háziasszonyt semmivel sem lehet jobban megbánni. Még a háziur is észrevette, hogy nincsen étvágya és barátságosan, hangosan odaszólt neki: De, igen tisztelt asszonyom, hiszen ön semmit sem eszik?

— Csodálom, hogy ekkora távolságból észreveszi azt! felelte a megszólított előre hajolva, azután még hozzátette: ma este nincs jó étvágyam! Ezzel ismét hátradőlt székében és hevesen legyezgetni kezdte magát.

Ami még csak elmérgesítette a dolgot, az az volt, hogy Paske Lalla, aki a báró és Waring kapitány között ült, a mélyen megsértett asszonnyal szemben foglalt helyet és folytonosan figyelte őt.

A kis kigyó! Az öreg asszony tányért szeretett volna a fejéhez vágni! Honor, aki a báró másik oldalán ült, igen jó színben volt és mint nénye észrevette, jól mulatott. Ugy látszott, hogy a báró érdeklődik iránta, csaknem kizárólag vele foglalkozott és ez a megfigyelés volt Sara néni egyedüli élvezete.

Végre véget ért az ebéd és a hölgyek visszamentek az elfogadó terembe. Brande asszony nagy karosszékbe ült le és egy fényképalbumban lapozgatott. A könyv megfordítva volt a kezében, de ez nem volt baj. Hiába ment oda hozzá a kis Lloyd asszony és barátsággal, udvariassággal, tolettejének csodálásával és unokanővérenek dicséretésével akarta kiengesztelni. Végre az utolsó eszközhöz folyamodott és hízogó hangon egy puding receptjét kérte a haragos asszonytól. De ez is hiábavaló fáradság volt.

— Nem inkább adhatnék receptet arról, hogy mi illik. Holnap majd írok önnek és elküldöm a ranglistát, felelte az öreg hölgy hangosan és haragosan.

(Folytatása következik.)

Tűzveszélytelen
mert feldöntés esetén sem ümlik ki a szesz

a „Record”
szabadalmazott gyorsfőző
hajszító állványval kombinálva.
50% szeszmegetkarítás.

Rendkívül meglepő újdonság
Bárkinek különösen praktikus. Minden háztartásban nélkülözhetetlen. Utazásoknál és fürdőhelyeken kényelmes és csillogó. Erős meleg fejlesztés, nagy szeszmegetkarításal. Csinos és tartós. Ára ötszöröse 1 frt., részben 2 frt. Megrendelhető a Gyakorlati értékű újdonságokat terjesztő betéti társaságnál BUDAPEST V., Bátorhy-utca 15. Gyűjtőkönyv és ismétlődőnek megfelelő engedély.

A budapesti értéktőzsde hivatalos árjegyzései 1898. május 23-án.

Main table containing financial data for various categories: I. Államadósság, II. Más közkölcsönök, III. Záloglevelek és kölcsönkötvények, IV. Elsőbbségi kötvények, V. Bankok részvényei, VI. Takarékp. részvényei, VII. Biztosító-társ. részv., VIII. Gőzmalomok részv., IX. Bányák és téglagy. r., X. Vasművek és gépgy. r., XI. Könyvnyomdák r., XII. Különféle váll. részv., XIII. Közleked. váll. részv., XIV. Sorsjegyek, XV. Pénznekem, XVI. Váltak árfolyamai (lára), XVII. Határidőre kötött értékp. (Május hó végére). Columns include item names, prices, and exchange rates.

SZÍNHÁZAK.

Budapest, kedd, 1898. május 24-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Évi bérlet 116. Havi bérlet 20. Századvégi leányok.

Színház 3 felvonásban. Írták: Marcel Prévost. Fordította: Iván Jenő.

Személyek:

Warden, bankár Gyenes Somló Paul Hector Lac Julien De Vouvré Maud Jaqueline De Chantel Jeanne Maxime Etienne Duroy

Kezdete 7 1/2 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

699. szám. Mozgó fényképek.

Böszörményi felvonásban. Írták: Blumenthal Oszkár és Kadalburg Guattir. Magyarította: Heltai Jenő.

Személyek:

Kapor Kálmán Mariska Góncz Béla Róza Kázar Vilma Kaján Tóbiás Menszky Boris Ladányi Alajos Gombos Julius

Kezdete fél 8 órakor.

MAGY. KIR. OPERAHÁZ.

Évi bérlet 83. Havi bérlet 11. Wartuth I. ur a városi eszézi színház tagjának vendégszereplésével

A zsidónő.

Opera 5 felvonásban. Zenéjét szerette Halévy. Szövegét írta Scriba. Magyarra ford. Jakab I.

Személyek:

A császár Brogni Lipót Ruggiero Albrti Eleazar Eudoxia Recha Harold

Kezdete 7 és fél órakor

NÉPSZÍNHÁZ.

Tiszturak a záróban.

Operette 3 felvonásban. Írták: Paul Ferrier és Jules Prevel. Fordították Erva Lajos és Faj J. R. Zenéjét szerette L. Varney.

Személyek:

Pont oriet Luiza Mari Gontran Narcis Brida ne ábbé Rigobert Bichon Simone Jaqueline Janneton Claudine Margot Apacza Opportuna Felicitas Veronika Hildegarda Agata Izabella

Kezdete fél 8 órakor.

Ős-Budavára

Nyitva délután 4 órától reggeli 4 óráig. Ma, kedden Confetti jour-fix.

Varieté-előadások. Belépő-díj 50 kr. Gyermekek 10 kr. Mérsékelt ára naplójegyek az összes előadásokban kaphatók.

Szt.-Lukácsfürdő. Étterem, kávéház és amerikai bar.

Helyiségében egész nap katonazene. Étkészés teríték szerint. Pontos kiszolgálás. Mérsékelt árak. Tisztelettel Fodor L. József.

Finom női fehérneműket és menyasszonyi kelengyéket jutányos áron, legnagyobb választékban ajánlunk.

Kanitz Ferencz és Iza szépeassági vászongyáraként Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 11.

Színházi műsorok.

Table with 8 columns: Színház, M. kir. Operaház, Vigaszínház, Népszínház, Magyar Színház, Budai Színház, Kislendület Színház. Rows include Székely, Csütörtök, Péntek, Szombat, Vasárnap d. u., Este.

A Kőbányai Király-Sörfőző

dr. Korányi és dr. Kéty egyetemi tanár urak által gyógyezelokra ajánlott

„Malátasöre“ ideggyógyászati, vérszegénység, emésztési zavaroknál, gyengeségnél stb. kiváló sikerrel használtatik.

Legkellemesebb üdítő-ital.

Legkellemesebb üdítő-ital.

Csak fiatal embereket

a párisi dr. Boiton Injektio Oriental

már néhány napi használat után elmulasztja még a legidősebb és legelhanyagoltabb hajókál is. — Főleg az éjszakai Bantal-olaj arany Copaiwa-balzsammal kiegészítve, mert ezek csak a gyomrot tisztítják, de a bajt nem gyógyítják meg.

Főraktár: Zoltán Béla gyógyszerárban Budapest V., Széchenyi-tér és Nagykörön-utca sarkán, hol üvegenként 1 forint kapható.

Szép Hölgylapok

és leánykatalógusok

Knapp Luiza

női kalap- és művirág-termék, József-körút 33. sz. (a Rákóczi-térrel szembe) felel meg. Das választék újdonságokban, kicsi és nagy, mint híreik. Díszített angol, fantaszi- és színház-hölgykatalógusok 2 forint és 2 forint 50 kr., nyomtatottak 3 forint és 4 forint. Átalakítások díszítések, formázások és tisztítások gyorsan, olvógózzal és mérsékelt áron elvégeztetnek.

Tavaszi toilettek

legnagyobb választékban, mérsékelt áron.

A. Legrand

IV. ker., Váci-utca 25. szám, 1. emelet

FOGAK

2 forinttól, anélkül, hogy a gyökereket el kellene távolítani, szájpaddal és anélkül is (hidmunka). Foghúzás fájdalom nélkül. (Cocain-Infusio.) Igen tartós fogtömés. — Fogkoronák gyökerekre illesztetnek, melyek a szájpaddal főleglegesen teszik.

Fogorvos dr. NEUFELD, Budapest, Kossuth Lajos-u. 4. Dreher-palota. Vasár- és ünnepnapokon délután 4—5-ig.

Kertész Pál, Váci-körút 5. sz.

Van szerencsém a verőmnek heves tudomására hozni, hogy Károly-körút 5. számú kerti üzletemet felosztottam és jelenleg kizárólag Váci-körút 5. szám alatt van üzletem. Ajánlom tehát ezáltal is a jelen időnyre:

Francia hatást öngyógyító pászka mellet 1.45 5 réti kézi minden fagyóban 22 kr. 3 pár fegyűzében kötött harisnya 55 kr. Doylän tüdői glaci kezi pálya 85 kr. 5 réti galér minden fagyóban 120 forinttal kezdve.

Nyákegyedők a legnagyobb választékban bűnölös ócska áron. Tisztelettel Kertész Pál, Budapest, Váci-körút 5.

Cs. és kir. szab. VICTORIA kézi himzőgép.

Egyedüli géperke a magas himzők és Szimona im. munká előállítására: selyem és pamutból híméz: 1/2 óráni gázkorlat után bárki is dolgozhat vele, könnyű kezeléssel és gyors munkakészséggel minden munkaképes család számára alkalmas. A gép ára tüvel és használati utasítással 4 forint.

Cs. és kir. szab. Victoria kézi himzőgép-gyár Budapest, VII. ker., Garsy-tér 19. sz.

Még csak rövid ideig!

A még raktáromon lévő arany, ezüst- és ékszer-árak minden elfogadható áron eladtnak, ezért ne mulassza el senki ezen ritka alkalmat felhasználni.

LÁNG JÓZSEF

VIII. Kerepesi-ut 8.

Loden-öltönyök 15 frt. Kék chevrot öltöny 14 frt. Kerékpár-dressz 10 frt.

Rothberger Jakab és kir. udvari szállítónál Budapest IV., Váci-utca 23.

Kávé

levárolva és bérmentve házhoz szállítva. 4 1/2 kg. Kuba . . . 6.50 4 1/2 kg. Mocca . . . 6.50 4 1/2 kg. Java . . . 6.50 4 1/2 kg. Gyöngy . . . 6.80

valódsága garantirozva. Marsner-féle pezsgő-limonádé 100 drb 2 kros . . . 1.40 140 . . . 1.10 bérmentve külf. Budapesti tő-raktáros

Belák István Budapest, VII., Rottembiller-utca 8. Tel.: 113.

A tavaszi és nyári időszakra való tekintettel

szűküzem oly annyira van felhalmozva cipőárunkkal, hogy képes vagyok a tekintetben minden kívánságnak eleget tenni. Árám oly olcsó, hogy valóban bűnölös.

Férfiaknak: Csizma cipő, egy darab pilling bőrből . . . 8.00 Borjúbőr botlós cipő . . . 8.50 Borjúbőr, kényesbőr-szárral, elegáns . . . 9.00 Divatos barna színű, csizma-cipő . . . 4.00 Divatos színes barna borjúbőr, elől kapcsos cipő . . . 4.50 Divatos színes barna borjúbőr, elől kapcsos cipő . . . 4.50 Divatos színes barna félczipő . . . 4.50 Szalidnak cipő, világosbőr vagy kegyűzű bőrral . . . 4.50

Hölgyeknek: Női lazzin csizma-cipő, 18 cm. magas selyem csizma . . . 2.50 Keregebőr csizma-cipő . . . 3.00 Divatos színes barna szűz angol cipő . . . 3.50 Divatos színes barna gombos angol cipő . . . 4.00 Divatos színes barna előlűzűs cipő . . . 4.50 Női zergebőr gombos cipő 10-12 gombos magas 4. - frt szálon-lakkal . . . 4.00 Divatos színes barna félczipő . . . 2.50 Zergebőr regatta-cipő, kötött való . . . 2.50 Lassán regatta-cipő, kötött való . . . 2.50 Oriási választék mindennemű divatos barna és színes, valamint fekete bőr gyermek-, gombos- és szűz-czipőkben. - Vékori repülő-tek pontosan eszüközöltek több száz divatos ábrákkal ellátott árjegyzékem ingyen és bérmentve. Tisztelettel!

AGULAR EDE Budapest, Erzsébet-körút 6. a New-York palotával szembe.

